

Haber Bülteni

NİSAN 2005

TMMOB VE MİMARLAR ODASI ARASINDA UZMANLIK AYRIMI KONUSUNDA YAŞANAN TARTIŞMALI SÜREÇ	6
PROF. DR. GÖNÜL TANKUT'U KAYBETTİK	18
PLANLAMA DERGİSİNİN 2004/4 SAYISI ÇIKTI	19
"KENTSEL DÖNÜŞÜM VE GELİŞİM KANUNU TASARISI" TBMM İÇİŞLERİ KOMİSYONUNDA KABUL EDİLDİ	20
PLANLAMA VE İMAR KANUNU TASARI TASLAĞI HAKKINDA BAŞBAKANLIKTA TOPLANTI	22
KALKINMA AJANSLARI İLE İLGİLİ YASAMA ÇALIŞMALARI İÇİN TBMM'NE ODAMIZ GÖRÜŞLERİ AKTARILDI	23
TARIM ARAZİLERİ KULLANIMA AÇILMAYA DEVAM EDİYOR	26
İŞGAL EDİLEN MERA ALANLARININ MERALIK VASFI DEĞİŞTİRİLİYOR	26
ÇEVRE VE ORMAN BAKANLIĞI EŞGÜDÜMÜNDE 2B ALANLARI İLE İLGİLİ TOPLANTIYA KATILDIK	27
PUB tarafından yürütülen "İMAR VE YAPI MEVZUATI UYGULAMASI ANALİZİ DANIŞMANLIK HİZMETİ" çalışması sonuçlandı	27
YERLEŞME BİLİMLERİ/ÇALIŞMALARI İÇİN ÖNGÖRÜLER PROJESİ TOPLANTISI YAPILDI	29
YÖRE KATSAYILARI TABLOSUNDA DÜZELTME	30
DENETLEME KURULU TOPLANDI....	31
ŞUBELERDEN HABERLER	
Konya Şube	
KENTİMİZDE SEYYAR SATICILIĞIN GİDEREK YAYGINLAŞMASI	34
İstanbul Şube	
ULUSLARARASI YAPI 2005 İSTANBUL FUARI	35
Çukurova Şube	
NİSAN AYI ÇUKUROVA ŞUBESİ ETKİNLİKLERİ	41
Bursa Şube	
BURSA'NIN ÜST ÖLÇEKLİ PLANLAMA YAKLAŞIMLARINI TARTIŞIYORUZ	41
Ankara Şube	
GÜVENPARK'IN KAZILMASINA ONAY VEREN KURUL KARARINA ANKARAM PLATFORMU'NCA DAVA AÇILDI	42

“PLANLAMADA YENİ POLİTİKA VE STRATEJİLER: RİSKLER VE FIRSATLAR” KONULU DÜNYA ŞEHİRCİLİK GÜNÜ 29. KOLOKYUMU İLE İLGİLİ BİLDİRİ ÖZETLERİNİ BEKLİYORUZ

Şehir ve Bölge Planlama meslek alanına yönelik çeşitli konuların, gelişmelerin, uygulamaların ele alındığı, farklı meslek alanları ile ilişkilerin kurulduğu, farklı kesimlerin geniş olarak katılım sağladığı 8 Kasım Dünya Şehircilik Günü Kolokyumunun 29’uncusu bu yıl 7-8-9 Kasım 2005 tarihlerinde İTÜ Mimarlık Fakültesinde gerçekleştirilecek.

Bu yıl düzenlenecek 29’uncu Kolokyum, İstanbul Teknik Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü evsahipliğinde “Planlamada Yeni Politika ve Stratejiler: Riskler ve Fırsatlar” konulu olarak yapılacak. Kolokyumda bildiri sunmak isteyenlerin bildiri özetlerini en geç 1 Temmuz 2005 tarihine kadar göndermeleri gerekiyor. Kolokyum “Bölgesel Gelişme Politikaları ve Stratejileri”, “Kentsel Gelişme Politikaları ve Stratejileri”, “Toplumsal/Kurumsal Organizasyon ve Çok Paydaşlı Yönetim”, “Stratejik Planlama ve Uygulama Modelleri” başlıkları altında gerçekleştirilecek. Gönderilen bildiri özetlerinden kabul edilenler Ağustos ayında bildirilecek.

İstanbul Teknik Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümünde ilk olarak 18 Nisan 2005 tarihinde yapılan Düzenleme Kurulu toplantısına Şehir ve Bölge Planlama Bölümü Öğretim Üyelerinden Bölüm Başkanı Prof. Dr. Handan Türkoğlu, Prof. Dr. Fulin Bölen, Prof. Dr. Cengiz Giritlioğlu, Prof. Dr. Gülden Erkut, Prof. Dr. Mehmet Ocakçı, Yrd. Doç. Dr. Ferhan Gezici, Yrd. Doç. Dr. Özlem Özçevik, MSGSÜ Şehir ve Bölge Planlama Bölümü’nden Yrd. Doç. Dr. Dilek Erden, Şehir Plancıları Odası Genel Başkanı Erhan Demirdizen ve Şehir Plancıları Odası İstanbul Şubesi ve Yıldız Teknik Üniversitesi adına Öğr. Gör. Dr. Hülya Berkmen Yakar ile İller Bankası, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü’nden temsilciler katıldı.

Bu toplantıda Şehir Plancıları Odası Genel Merkez’inde 11 Mart 2005 tarihinde yapılan düzenleme kurulu toplantısında saptanan Kolokyum konusu ve başlıkları tartışıldı ve kolokyumun yürütme süreci üzerinde duruldu.

İstanbul Teknik Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü'nde 25 Nisan 2005 tarihinde yapılan ikinci toplantıya; Prof. Dr. Handan Türkoğlu, Prof. Dr. Gülden Erkut, Prof. Dr. Mehmet Ocakçı, Yrd. Doç. Dr. Ferhan Gezici, Yrd. Doç. Dr. Özlem Özçevik, Şehir Plancıları Odası Genel Başkanı Erhan Demirdizen, Şehir Plancıları Odası İstanbul Şube Başkanı Ahmet Turgut ve Yönetim Kurulu Üyesi Dr. Hülya Berkmen Yakar katıldılar.

Bu toplantıda Kolokyum konusu "Planlamada Yeni Politika ve Stratejiler: Riskler ve Fırsatlar" olarak saptandı ve konunun alt başlıkları belirlendi.

2 Mayıs 2005 tarihinde yapılan üçüncü toplantıda ise öncelikle İstanbul Teknik Üniversitesi Bölüm Başkanı olarak göreve başlayan Prof. Dr. Nuran Zeren Gülersoy'a bir bilgilendirme yapıldı. Toplantı sonucunda kolokyum genel koordinatörleri olarak; İTÜ Şehir ve Bölge Planlama Bölümü adına, Prof. Dr. Handan Türkoğlu, Yrd. Doç. Dr. Ferhan Gezici, Yrd. Doç. Dr. Özlem Özçevik, Şehir Plancıları Odası İstanbul Şubesi adına Öğr. Gör. Dr. Hülya Berkmen Yakar'ın görevlendirilmesine karar verildi. Yürütme Kurulunda ayrıca Şehir Plancıları Odası Genel Merkezi adına Nevzat Can, Yaser Gündüz ile Şehir Plancıları Odası İstanbul Şubesi adına Esra Cıbarlı ve İlkur Karakaş yer alıyorlar.

9 Mayıs 2005 tarihinde yapılan toplantıda ise Kolokyum çağrı metni ve Danışma Kurulu ile çalışmanın işbölümü tartışıldı.

TMMOB VE MİMARLAR ODASI ARASINDA UZMANLIK AYRIMI KONUSUNDA YAŞANAN TARTIŞMALI SÜREÇ

TMMOB Mimarlar Odası tarafından, TMMOB Yönetim Kurulunun 12 Mart 2005 tarihli kararı üzerine yayınlanan 30 Mart 2005 tarihli "Açık Mektup"la başlayan tartışmalı süreç, TMMOB Yönetim Kurulunun bu mektubu değerlendirdiği 2 Nisan 2005 tarihli kararı, ardından da 16 Nisan 2005 tarihli TMMOB 38. Dönem II. Danışma Kurulunda tüm gün süren değerlendirmelerle devam etti. TMMOB tarafından 16 Nisan 2005 tarihinde cevap niteliğinde bir bildiri yayınladı, Mimarlar Odası 27 Nisan 2005 tarihinde "Zorunlu Bir Açıklama" yaptı, TMMOB Oda Başkanları 28 Nisan 2005 tarihinde bir bildiri yayınladı, Odalar ayrıca tepkilerini dile getiren yazılar yazdılar ve Mimarlar Odası Şubeleri ortak bir metni ayrı ayrı imzalayarak TMMOB'ye ve Odalarına gönderdiler.

Bilindiği gibi, dayanağı 6235 sayılı Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Kanunu olan Oda Yönetmeliklerinin, kamuyu düzenleyici nitelikleri bulunduğundan Resmi Gazetede yayımlanmaları zorunlu ve bu amaçla Başbakanlık Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğü'ne TMMOB tarafından gönderilmeleri gerekiyor. İşte tartışmaların başlangıcını, Resmi Gazetede yayınlanmak üzere TMMOB'ye iletilen "TMMOB Mimarlar Odası Serbest Mimarlık Hizmetlerini Uygulama, Tescil ve Mesleki Denetim Yönetmeliği"nin, "Mimarlık Hizmetleri" başlıklı aşağıdaki 5. Maddesinde yer alan bazı ifadelerin çıkarılarak Resmi Gazeteye gönderilmesi yönündeki TMMOB Yönetim Kurulu kararı oluşturuyor.

"Madde 5 – Mimarın ihtisasına, formasyonuna ve iştiğal konusuna göre; müellif olarak tasarlamaya, uygulamaya, kabule, imzaya yetkili ve sorumlu olduğu mimarlık hizmet alanları şunlardır:

a) Mimari tasarım hizmetleri;

Mimari proje hizmetleri, röleve, restitüsyon, restorasyon hizmetleri, iç mekan düzenleme ve mobilya tasarımı hizmetleri, imalat projesi, mimari çevre düzenlemesi hizmetleri, kentsel tasarım hizmetleri, imar planlama çalışmaları, koruma amaçlı imar planları;

b) Mimari uygulama ve yönetimi hizmetleri;

Mimari mesleki kontrollük, inşaat yönetimi, proje ve şantiye yönetimi ve koordinasyonu ve planlaması; şantiye şefliği, saha mimarlığı; mimari fenni mesuliyet, kontrollük, yapı denetimi; geri besleme çalışmaları, kabul teslim çalışmaları;

c) Mimari danışmanlık hizmetleri;

Mimari danışmanlık, müşavirlik, bilirkişilik, hakemlik, eksperlik, jüri üyeliği, raportörlük; Mimari Proje yönetimi, yapılabirlik, fizibilite çalışmaları, program hazırlığı, özel araştırma ve çalışmalar, dosya hazırlığı, iş ve işlem takibi gerektiren işlerin yapılması, ihale dosyası hazırlanması, karşılaştırmalı keşif, şartname hazırlanması

d) Mimari eğitim çalışmaları;

Mimari eğitim ve öğretim çalışmaları

e) Diğer sanatsal çalışmalar;

Sanat eseri seçimi, maket çalışmaları, üç boyutlu görsel çalışmalar, animasyon

vb hizmetlerdir. Mimar ulusal ve uluslar arası düzenlemelerle tanımlanacak yeni mesleki hizmet alanlarında da, bu düzenlemeler çerçevesinde hizmet verir."

Tartışma konusu yönetmelik maddesi, görüldüğü gibi, şehir planlama, iç mimarlık, peyzaj mimarlığı ve inşaat mühendisliği alanlarına giren bazı faaliyetleri mimarlık hizmetleri içine alıyor. Yönetmeliğin mimarlık hizmetlerini tanımlayan maddesinde sayılan hizmetler içerisinde şehir plancıları tarafından üretilmekte olan ve şehir planlama mesleği kapsamında bulunan hizmetler de var. Bu hizmetlerin mimarların yetki ve sorumluluk alanına dahil edilmesinin yanlış ve hukuka aykırı olduğu TMMOB'nin Odamızdan istediği görüş yazısında da dile getirilmişti. Benzer olumsuzluklar peyzaj mimarlığı ve iç mimarlık meslekleri için de geçerli. Dolayısıyla, 20-21 Kasım 2004 tarihlerinde yapılan Mimarlar Odası 39. Dönem Olağanüstü Genel Kurulunda kabul edilen sözkonusu Yönetmelik ile ilgili olarak TMMOB Yönetim Kurulu, Odaların temsil ettiği meslek alanları arasındaki sınırları ve uzmanlık ayrımlarını göz önünde bulundurarak bir değerlendirme yaptı, yönetmeliğin diğer meslek alanlarına ve yetkilerine müdahaleler içeren maddelerinin düzeltilmesini isteyerek 12 Mart 2005 tarihli Yönetim Kurulu toplantısında aşağıdaki kararı aldı:

“KARAR NO 215: TMMOB Mimarlar Odası Mimarlık Hizmetlerini Uygulama, Tescil ve Mesleki Denetim Yönetmeliği'nin 5. Madde a bendindeki “mimari iç mekân düzenleme ve donanımı tasarımı hizmetleri, mimari çevre tasarımı hizmetleri, kentsel tasarım, koruma amaçlı imar planları ve imar planlama çalışmaları” ile b bendindeki “inşaat yönetimi, yapı denetimi” ifadelerinin çıkarılarak kabulüne ve Resmî Gazete’de yayınlanması konusunda Yürütme Kurulu’na yetki verilmesine...”

Bunun üzerine Mimarlar Odası, TMMOB Yönetim Kurulu'nun bu kararının demokrasi kültürüne, uygarlık bilincine, bilimin rehberliğine, sanatçının haklarına, toplumsal çıkarlara ve TMMOB'nin "kendi varlığı"na darbe olduğu iddiasıyla bir Açık Mektup yayınladı. Bu mektupta TMMOB örgütüne, mesleğimize ve eğitim aldığımız kurumlara yönelik eleştiriler de bulunuyor. TMMOB Yönetim Kurulunun aldığı kararın tarihine gönderme yapılarak 12 Mart 1971 darbesiyle özdeşleştirmelere, kararı alanların isimlerine, çekimser kalanların dahi taraf tutmakta oldukları iddialarına yer veriliyor. Kararın bir tavır olarak gösterilmeye çalışıldığı mektupta bu tavrın, mimarlığı talan yapılaşmasına karşı etkisiz kılmaya çalışan egemen siyasetlerle uyumlu ve bu sanatı toplumların kimliksizleştirilmesi önünde engel sayarak kısıtlamayı hedefleyen küresel dayatmalara teslimiyet içinde olduğu vurgulanıyor. İmar rantları ve inşaat pazarı çıkarları üzerine kurulu sürecin en açık yaşandığı alanın kent planlaması ve yapı denetimi olduğu, kimliksiz tekdüze Amerikan kentleri anlayışının, ABD kökenli şehircilik anlayışı ve politikasının 1960'larda ODTÜ'de mimarsız kent planlaması dayatması ile kurumsallaştığı iddia ediliyor. Açık Mektuba göre mimarların hizmet alanından planlamanın, yapı denetiminin çıkarılması Amerikancı, küreselleşmeci ve mimarlar odasının yönetmeliklerinde değişiklik istenmesi antidemokratik bir tavır. Başka mesleklerin hizmet alanına girdiği için yönetmeliklerinden çıkarılması istenen hizmetlerin tümünün mimarların temel işleri olduğu, TMMOB'nin bazı meslek gruplarına iş olanakları sağlamak adına ulusal ve küresel talan güçlerinin yanında yer aldığı öne sürülüyor.

TMMOB, bu Açık Mektup üzerine 2 Nisan 2005 tarihli Yönetim Kurulu toplantısında bu kez aşağıdaki kararları aldı:

"KARAR NO 224: TMMOB Mimarlar Odası Yönetim Kurulu'nun 30.03.2005 tarih ve 03/698 sayılı yazısı ile TMMOB Yönetim Kurulu'na hitaben yazmış olduğu ve Oda Başkanlıklarına, Mimarlar Odası Birimlerine, Mimarlar ve Mimarlık Yayınlarına da gönderdiği "Açık Mektup"un hakaretlerle dolu ve gerçeklerle bağdaşmayan bir metin olması nedeniyle, TMMOB Mimarlar Odası Yönetim Kurulu'nun kınanmasına oybirliğiyle,

KARAR NO 225: TMMOB Mimarlar Odası Yönetim Kurulu'nun 30.03.2005 tarih ve 03/698 sayılı yazısı ile TMMOB Yönetim Kurulu'na hitaben yazmış olduğu "Açık Mektup"un değerlendirilmesi sonucunda;

a) TMMOB Yönetim Kurulu'nun almış olduğu 12 Mart 2005 tarih ve 215 nolu kararının yeniden görüşülmesi isteminin reddine,

b) TMMOB Mimarlar Odası Serbest Mimarlık Hizmetlerini Uygulama, Tescil ve Mesleki Denetim Yönetmeliği'nin TMMOB ortamında tartışılma ve karar alma sürecini anlatan bir yazının tüm örgüt birimlerine gönderilmesine,

c) TMMOB Mimarlar Odası Yönetim Kurulu üyelerinin, gerçeklerle bağdaşmayan ithamları ve hakaret dolu ifadeleri nedeniyle TMMOB Mimarlar Odası Onur Kurulu'na verilmesine,

d) TMMOB Yönetim Kurulu'na yapılan ağır itham ve hakaretlerden dolayı TMMOB Mimarlar Odası Yönetim Kurulu Üyeleri hakkında yasal işlemin başlatılmasına,

(Görüşmelere M.Sabri Orcan'ın katılmaması ile) oybirliğiyle,"

16 Nisan 2005 tarihinde gerçekleştirilen TMMOB Danışma Kurulu'nda "TMMOB saldırıya uğradı" ifadesi ile paylaşılan gelişmeler üzerine üyeler, konu hakkında yoğun değerlendirme ve görüşmeler yaptılar. Mimarlar Odasının TMMOB örgütlülüğünü zedeleyici tavrı kınandı, hakaretlerle dolu mektuplar yazmak yerine Danışma Kurulu gibi demokratik ortamlara katılarak iddialarını tüm örgütle paylaşması, tartışması gerektiği üzerinde duruldu.

TMMOB tarafından 16.04.2005 tarih ve 582 sayı ile örgüte "TMMOB Mimarlar Odası Yönetim Kurulunun "Açık Mektubu", Dar Meslekçi Anlayışın TMMOB'ye "Açık Saldırısı"nın ifadesidir. TMMOB Kadroları, Her Zaman Olduğu Gibi, Bu Saldırını Bu Dönemde de Bertaraf Edecektir." başlıklı bir yazı gönderildi. Bu yazıda TMMOB'nin çeşitli ortamlarda yayınlanmış ya da kayda geçmiş görüşlerine göndermeler yapılarak TMMOB'nin devrimci, demokrat, yurtsever, çağdaş, ilerici ve aydın karakteri ömekleniyor. Açık Mektubun dar meslekçi anlayışla yazılmış bir küfürname olduğu alıntılarla vurgulanıyor. TMMOB Yönetim Kurulunun yasadan aldığı yetkiyi kullanarak yerine getirdiği görevin demokratik süreçleri izlediği hatırlatılıyor.

Bunun üzerine Mimarlar Odası tarafından 27 Nisan 2005 tarihinde "Zorunlu Bir Açıklama" yapılarak tepkilerinin TMMOB'ye değil, yöneticilerine yönelik olduğu, bu kuruluşun mesleklerle piyasa yaratma ve iş ortamlarını üleşme örgütü olmaması için çabaların süreceği ifade edildi. Açık Mektuptaki bazı vurgular tekrarlanarak, mesleklerini daraltmanın tek kutuplu dünya düzeninin teknisyenliğine indirgemeyi hedeflediği iddia edildi.

TMMOB Oda Başkanları tarafından 28 Nisan 2005 tarihinde yayınlanan bildiriye ise bu görüşlerin ve dile getiriliş biçiminin TMMOB ortamına yakışmadığı, TMMOB ortamına bir saldırı ve yok etme eyleminin başlangıcı olduğu ifade edilerek bu yaklaşım kınandı. Örgüt bütünlüğünü sarsmaya yönelik kışkırtıcı ve hakaretlerle dolu metinlerin kamuoyuna sunulmasının TMMOB tarihinde ve kültüründe başka bir örneği olmadığı, iç hukuka da uymadığı açıklandı. Bildiriye, “Onlarca yılda oluşan TMMOB geleneği ve iç hukuku, odaları ve üyeleri arasında çıkan sorunların ne şekilde çözüleceği konusunda zengin bir deneyime sahiptir. Bu gelenek, Danışma Kurullarında, Genel Kurullarında ve oluşturduğu bilimsel kurullarda bu konuları tartışarak çözümlerini Genel Kurul Kararlarına dönüştürmüştür. Bütün Odalar için geçerli olan süreçler, Mimarlar Odası için de geçerlidir.” açıklaması yapıldı.

TMMOB'nin, Odaların faaliyet alanları ile ilgili düzenlemeleri üzerinde bu alanların ve uzmanlıkların yetki ayrımlarını belirleyici/düzenleyici/koruyucu görevini yerine getirmesi üzerine Mimarlar Odası Yönetim Kurulunca meslek alanımıza ve meslektaşlarımıza yönelik eleştiriler de içeren bir Açık Mektup yazılmasıyla başlayan sürecin Odamız, üyelerimiz ve şehir plancısı yetiştiren üniversitemizce izlenmesi ve değerlendirilmesi gerektiği düşüncesiyle tüm bu metinleri üyelerimize gönderdik. Üyelerimizden, ODTÜ Şehir ve Bölge Planlama Bölümünden ve diğer Odalardan ulaşan yanıt, tepki ve görüşlerden bazılarını aşağıda yer veriyoruz.

ODALARDAN TEPKİ VE YANITLAR

İç Mimarlar Odası

İç Mimarlar Odası tarafından, 20.04.2005 tarihinde Odamıza gönderilen yazıda; Mimarlar Odası'nın Açık Mektubundaki hakaretlerden hiçbirinin tarafı olmadıkları ve haketmedikleri belirtiliyor. İç mimarlık mesleği konusunda mimarların eksik bilgilerini tamamlamayı görev olarak kabul ettiklerini ifade eden yazıda modern meslek kavramının eğitim ve hukuki tanınırlık ile oluştuğu anlatılıyor. Mimarlık, güzel sanatlar ve iç mimarlık mesleklerinin Modern Dönem'de ayrıştıkları, bilgi çağının getirdiği sosyal, ekonomik, teknolojik gereksinimler ve bilgi ağının yoğun, karmaşık yapısının uzmanlaşmayı gerektirdiği, gerçekte bağdaşmayan ifadede olduğu gibi “iç mimarlık mesleğinin piyasasını yaratmak” keyfiyetinin kimsenin haddi, amacı olmadığı gibi bunu yok sayan mimarların tekelinde de olmadığı dile getiriliyor. Eğitim ve deneyim ile donanmış profesyonel bir iç mimarın topluma vereceği hizmetler sayılıyor.

Uğradıkları hakarete ve aşışılanma çabalarına karşın dayanışmacı ve uzlaşmacı tavırlarından ödün vermemeye kararlı oldukları, insana ve mekana dair birçok unsuru barındıran meslek alanlarında birçok meslek uzmanı ile birlikte çalışılması bilinci ile hareket ettikleri, tasarımcı kimliklerini hiçbir zaman başka meslek alanlarının ihlali yönünde silah olarak kullanmayacakları, meslek etiğinin bunu gerektirdiği açıklanıyor.

Mimarlar Odası'nın uzun süredir TMMOB bünyesinden ayrılmayı planladıkları, bu amaçla meslek alanlarını ihlal etme çabasında oldukları, Odaları ve TMMOB örgütlülüğünü hakarete maruz bıraktıkları, AB sürecinde tanınan mesleklerden birisi olmanın verdiği güvenle "dar meslekçi çıkar hesaplarının" tam da merkezinde durdukları ifade ediliyor. Son olarak da, Mimarlar Odasından bu girişimlerinin ve mesleki dayanışmayı, uzlaşmayı reddetmelerinin nedenlerini açıklamaları isteniyor.

Kimya Mühendisleri Odası

Kimya Mühendisleri Odası tarafından, 28.04.2005 tarihinde Odamıza gönderilen yazı; bilginin artması, buna bağlı olarak maddi altyapının gelişmesi, sonuç olarak işbölümünün derinleşmesi ile Mimarlık ana kapsamı içinde süregelen alt disiplinler için ayrı kurumsallaşmayı gerektiren evrimleşmenin kaçınılmaz olduğu tespiti ile başlıyor. Yaratıcı ve paylaşımcı bir yorumla gelişme gerçeklerine ters düşmeyen bir yaklaşım oluşturmak, kurumsal yapı ve mevzuat içinde kalıcı çözüm yaratmak gerektiği ifade ediliyor.

Sorunun çözümünün ortak sorumluluk olduğu, bu tür tartışmaların galibinin olmayacağı, birlikte kaybedileceği vurgulanıyor. Mimarlar Odasının Açık Mektubu ne denli haksız, yersiz ve yıpratıcı ise aynı argümanlara dayanarak verilecek yanıtın da haklı olursa bile o denli yıpratıcı ve yarar sağlamayacak bir davranış olacağı vurgulanıyor. Sonuç olarak TMMOB'nin Açık Mektuba verdiği yanıtı değerlendiren bu yazıda Kimya Mühendisleri Odası, bu düzlemdeki bir tartışmada yer almak istemediklerini belirtiyor.

Jeoloji Mühendisleri Odası

Jeoloji Mühendisleri Odası tarafından, 09.05.2005 tarihinde Odamıza gönderilen yazıda, TMMOB ve Mimarlar Odası arasındaki meslekler arası yetki ve alan tanımlaması sorunundan kaynaklı tartışma sürecinin özeti verilerek, sorunun karşılıklı açıklamalarla daha da içinden çıkılmaz bir noktaya doğru sürüklendiği belirtiliyor. TMMOB Danışma Kurulunda dile getirilen Odaların tepkilerinin ortak imzalı bir metinle TMMOB Örgütülüğüne ve Mimarlar Odasına duyurulmasıyla Jeoloji Mühendisleri Odasının, Mimarlar Odasının bu üslubu karşısındaki rahatsızlığını dile getirmiş olduğu hatırlatılıyor. Ancak geçilen süreçten ve bundan sonraki diğer meslek alanları ile ilgili olarak Odalar arasında çıkan/çıkacak olan sorunların çözümü konusundaki düşüncelerini ve ciddi kaygılarını bir kez daha vurgulamayı ve TMMOB Yönetim Kurulu ve Odalarıyla paylaşmayı gerekli gördükleri dile getiriliyor.

Tüm dünyada yaşanan ekonomik süreçlere dikkat çekilerek, Hizmet Ticareti Genel Anlaşması (GATS) ile birçok hizmet alanında liberalizasyon ile kitlesel bir işsizlik, küçük orta ölçekli işletmelerin ortadan kalkmasıyla da büyük ölçekte mülksüzlük süreçleri yaşanacağı, "uzmanlık gerektiren hizmetler" kapsamında değerlendirilen mühendislik mimarlık hizmetlerinin de dünya pazarını elinde bulunduran birkaç emperyalist ülke denetimine geçmesi sürecinin işlediği, mühendis ve mimarlarımızın bu süreçten etkileneceğinin açık olduğu vurgulanıyor.

Bilimin parçalanmışlığı ve dar uzmanlık alanları haline getirilmesinin hizmet edeceği piyasa ilişkileri/ihiyaçları nedeniyle sorunun, çok boyutlu olarak ele alınması gereken Odalar arası süreçleri tüketmeden çözülemeyeceği gibi, rekabetçi meslekçi anlayışı gizleyen söylemlerin de çözüm araçları önermediği ifade ediliyor. Meslek alanlarının kesişiminden kaynaklı sorunlar karşısında mevcut ilkelerin, Odaya karşı ikna süreçlerinin de işletilmemesinden yakınılarak, bugün var olan çatışmaların giderek çeşitlenmesi ve genişlemesinden endişe duyulduğu, Odalar arası ilişkilerin yıpranacağı öne sürülüyor.

İvedilikle TMMOB bünyesinde meslek alanları konusunda objektif kriterlere dayalı olarak çalışacak bilimsel bir kurulun oluşturulması öneriliyor. Birlik Yönetim Kurulunun TMMOB'nin gelenekselleşmiş ilke ve tavrına uygun olarak birlik ruhunu hayata geçirmesi ve çözüm araçlarını yaratma çabası içinde olması, Odaların ise TMMOB'nin varlığının, tarihsel misyonunun, birliğinin karşısına geçmeden birliği koruyan ve geliştiren, dar meslekçi yaklaşımlardan uzak bir anlayışı örmesi isteniyor.

MİMARLAR ODASI MERKEZ YÖNETİM KURULU'NUN "TMMOB VE MİMARLIK HAKKINDA AÇIK MEKTUBU" ÜZERİNE ODTÜ MİMARLIK FAKÜLTESİ ŞEHİR VE BÖLGE PLANLAMA BÖLÜMÜ'NÜN GÖRÜŞÜ - 06.05.2005

Mimarlar Odası'ndan TMMOB Yönetimine "TMMOB ve Mimarlık" Hakkında Açık Mektup başlıklı yazıda, TMMOB Yönetim Kurulu'nun 12 Mart 2005 gün ve 215 sayılı kararına karşı görüşler öne sürülürken, ODTÜ Şehir ve Bölge Planlama Bölümünü hedef alan bazı iddialarda bulunulmuştur. Bu iddialar aşağıdaki iki paragrafta yer almaktadır.

"Yine Türkiye gibi her bir kenti tarihin en eski mimarlık birikimine sahip bir ülkeye, geçmişleri 200 yılı zor bulan Amerikan kentleri anlayışını bulaştıran, 1960'lı yıllarda ODTÜ'de başlattığı "mimarsız kent planlaması" dayatmasında bugün ne yazık ki yaygın bir "kurumsallaşma" içindedir.

Denebilir ki aynı yıllarda bu ülke için söylenen "küçük Amerika olacağız" sözünün ilk ve kalıcı karşılığı kent planlamasında yaşama geçirilmiş; tarihi kentlerimiz mimari duyarlılıktan yoksun, kültürel derinlikleri gözardı eden, sözde çağdaş ve sözde "modern"(!) bir şehircilik eğitimi ve anlayışının eline teslim edilmiştir."

Mimarlar Odası Yönetim Kurulu, bu konuyu basit bir anti-Amerikancı söyleme indirgemıştır. Şehircilik literatüründe bugüne kadar rastlanmayan kent planlamasında Amerikan kentleri anlayışı kavramı ortaya atılarak bu anlayışın ODTÜ'deki eğitimle başladığı, gerçekte bu şehircilik eğitimi ve anlayışının Amerika hayranlığı ile ilişkili olduğu belirtildikten sonra mimarsız kent planlaması şeklinde tanımlanan anlayışla tarihi kentlerimizin mimari duyarlılıktan yoksun ve kültürel derinlikleri gözardı eden yaklaşımlarla karşı karşıya kaldığı vurgulanmıştır. Diğer bir deyişle Türkiye'de mimarların kent planlamasından uzaklaştırılması Amerika hayranlığı ile ilişkili olduğu gibi mimarlar tarafından yapılmayan kent planlarının hem mimari anlayıştan hem de kültürel derinlikten yoksun olduğu iddia edilmektedir.

Bu iki paragrafta kurgulanan söylem bir görüşün savunusundan çok, şehir plancılarını ötekileştirme gayretinin ifadesi olmaktadır. İyi ile kötü ayrımını baştan yapıp mimarsız yapılan kent planları ve plancılığı kötüdür yargısına herhangi bir kaynak göstermeden veya veri ortaya konulmadan varıldığı görülmektedir. Yazarların meslek başnazlığı temelli sübjektif değerlendirmelerinin bir ürünü olan bu yargının üniversite tarafından ciddiye alınıp tartışılması sözkonusu olamaz, zira yapılan bilimsel bir önerme olmadığı için böyle bir iddianın bilimsel yöntemlerle tartışılmasının bir anlamı olmayacaktır.

Üniversitenin eğitim anlayışının, kötü ilan edilen mimarsız kent planlamasının nedeni olduğu öne sürülürken bu eğitim anlayışının küçük Amerika olmak hevesiyle ilişkilendirilebilmesi ise herhalde eşine kolayca rastlanmayacak bir düzeysizlik örneğidir.

Mimarlar Odası yöneticilerinin, katkı yaptıkları Avrupa Birliği ülkelerinde mimarların serbest dolaşımı kapsamında Türkiye’de mimarlık eğitimi ve mimarların çalışma koşullarını yeniden düzenleyen yasa tasarısı hazırlığında Şehir ve Bölge Planlama’nın Avrupa Birliği’nde de mimarlıktan farklı bir meslek olarak düzenlendiğini öğrendikleri halde Türkiye’de bu meslek ayrımı için üniversiteyi suçlamalarına anlam veremiyoruz.

Mimarlar Odası Merkez Yönetim Kurulu, üyeleri olan çok sayıda mimarın şehir plancılığı yaptığını ve günümüzdeki kentsel yapıların oluşmasında önemli paylarının olduğunu gözardı eden, mimarlığı bir sanat olarak tanımlarken günümüzde şehir plancılarının ne tür bilgi ve becerilerle donanımlı olmalarının gerektiğini dikkate almayan, halen 12 üniversitede verilen kent planlama eğitimiyle mezun edilen şehir plancılarının estetik ve kültürel değerler konusundaki donanımlarını değerlendiremeyen, 1960’lı yıllara kadar kent planlaması büyük ölçüde bir tasarım hüneri olarak görülürken daha sonra tasarım becerilerine ek olarak sosyal bilimlere de içeren ve bazı konularda mühendislik bilimlerinin ilgi alanına giren bir faaliyet haline geldiği ve planlama kuramları ve uygulama yöntemlerinin planlamanın etkinliğini arttıracak yönde büyük gelişme gösterdiği hakkında bilgi sahibi olmadıkları izlenimini veren bu bildiriyle kendilerinin yanısıra Mimarlar Odası’nın saygınlığına da zarar vermiştir.

Mimarlar Odası Merkez Yönetim Kurulu’nun yayınladıkları Açık Mektup nedeniyle ODTÜ’den ve benzer nitelikte şehir planlama eğitimi veren diğer 11 üniversiteden özür dilemesini bekliyoruz.

ODTÜ ŞEHİR VE BÖLGE PLANLAMA BÖLÜMÜ ÖĞRETİM ÜYELERİNDEN DOÇ. DR. BAYKAN GÜNAY'IN YAZISI - 03.05.2005

Mimarlar Odası Merkez Yönetim Kurulu'na

30.03.2005 gün ve 03/689 sayılı kararınız ile TMMOB Yönetimine gönderdiğiniz “açık mektup” tümüyle bir cehaletin ve saldırganlığın izlerini taşımaktadır. Onlarca mimar dostu bulunan, meslek yaşamına saygın bir mimarlık işliğinde başlayan, bir Mimarlık Fakültesi'nin üyesi bulunan ve yirmiye aşkın yıldır mimarlık öğrencilerine ders veren bir şehir plancısı ve Türk aydını olarak; demokrasi kültürü, uygarlık bilinci, bilimin rehberliği, sanatçının hakları ve toplumsal çıkarlar adına kaleme aldığınız mektubun, sözünü ettiğiniz değerlerin tam tersini yansıttığı size ifade etmek isterim.

TMMOB Yönetim Kurulu tarafından alınan ve sizleri kızdıran kararlara ilişkin değil, mezunu olmaktan gurur duyduğum ODTÜ Şehir ve Bölge Planlama Bölümü'ne yaptığınız yakışsız hakaret nedeniyle bu yanıtı yazma gereği duydum. Ayrıca birlikte çalıştığım, ya da mimarlık hizmetlerini örgütlediğim tüm mimarlık bürolarının, artık peyzaj ve eski deyimle tefrişat denilen iç mimarlık alanını bu konuda uzmanlaşan meslek adamlarına bıraktıklarını size anımsatmak isterim.

Bildiğiniz gibi planlama eylemi çok geniş bir alanı kapsar ve temelde karar, seçme ve oyun kuramlarının bir bileşkesidir. Bunun eğitimi mimarlık alanından farklıdır ve ODTÜ Şehir ve Bölge Planlama Bölümü'nün kurulmasının altında bu süreçlerin öğretilmesi yatar. Kenti oluşturan süreçler, kentin ekolojisi, kentin iktisadi temelleri, sosyolojisi, siyasal belirleyiciler, kentlerin tarihi okutulur, farklı planlama yaklaşımları tartışılarak burada öğretilen kuramsal bilgi stüdyolarda uygulanır. Sizin yakındığınız inşaat pazarları ve imar rantlarının da bilimsel temelleri öğretilir ve farklı modeller geliştirilir. Bütün bunlar mimarlık alanından farklı ölçek ve boyutlarda bir eğitim ve mimarlığın kendi ölçeğinin çok ötesinde bir algılama sürecini gerektirir. Bu bağlam içinde çirkin ve düzeysiz suçlamalarınızı yanıtlayacağım:

Suçlama 1

Yine Türkiye gibi her bir kenti tarihin en eski mimarlık birikimlerine sahip bir ülkeye, geçmişleri 200 yılı zor bulan, kimliksiz tek düze Amerikan kentleri anlayışını bulaştıran ABD kökenli şehircilik anlayışı ve politikası, 1960'larda ODTÜ'de başlattığı “mimarsız kent planlaması” dayatmasında bugün ne yazık ki yaygın bir “kurumsallaşma” içindedir.

Yanıt1

ODTÜ Şehir ve Bölge Planlama eğitiminin temeli yukarda açıklanmıştır. Yakındığınız tekdüze Amerikan kenti modeli şehircilik tarihinde bilinmeyen bir virüstür. Olsa olsa Mimar plancılar tarafından başlatılan imar planlaması olarak algılanabilir ki bu da bizim eğitim sürecimizde yer almaz. Plancılar kentsel sorunlarla, ülkedeki kentleşme süreçleriyle cebelleşir, kentlerin formlarını belirlemeye çalışır. En sonunda yapılan imar planlarında ise özel ve kamusal alanlar ayrıştırılarak, yapıların kitleleri belirlenir. Bunların mimari sorumluluğu tümüyle mimarlara aittir ve şehir plancıları suçlanamaz. Burada mimarların düşmanı şehirciler değil bizzat kendileridir.

Şehir plancıları anılan yıllarda Bauhaus okulundan Fritz Janeba'dan temel tasarım, Rahmetli Dünder Elbruz ve Sümer Gürel'den mimarlık da öğrenmektedirler. Günümüzde ODTÜ Şehir ve Bölge Planlama Bölümü'nde verilen temel tasarım stüdyosunun dünya ölçeğindeki en gelişkin eğitim süreçlerinden birisi olduğunu, çok mimarın bu becerileri kazanamadığını ve bilmediğini sizlere ifade etmek isterim. ODTÜ Şehir ve Bölge Planlama Bölümü bünyesindeki kentsel tasarım programının tüm hedefinin farklı uzmanları bir arada üretmeye özendirmek olduğunu anımsatırım.

Suçlama 2

Denebilir ki aynı yıllarda bu ülke için söylenen "küçük Amerika olacağız" sözünün ilk ve kalıcı karşılığı kent planlamasında yaşama geçirilmiş; tarihi kentlerimiz mimari duyarlılıklardan yoksun, kültürel derinlikleri göz ardı eden, sözde çağdaş ve sözde "modern"(!) bir şehircilik eğitimi ve anlayışının eline teslim edilmiştir.

İşte bu politikanın son 20 yıl içinde yarattığı tahribat üzerine, kent planlamasının yeniden mimarlıkla buluşmasını sağlamak amacıyla özelemlerin yükseldiği ve hatta çalışmaların yoğunlaştığı bir dönemde; siyasal iktidarın yürürlüğe koyduğu yeni yasalarda aynı "ayırma"nın daha da pekiştirilmeye çalışılması, başta TMMOB olmak üzere konuyu bilen ve duyarlı kurumların aslında tepki göstermeleri gereken bir gelişmedir.

Yanıt 2

Buradaki hakarete yakın suçlamayı yalnızca bu eğitimi başlatan hocalarımı belirterek yanıtlamak isterim. ODTÜ Şehir ve Bölge Planlama Bölümü'nün kuruluşunda yer alan saygıyla andığım Dünder Elbruz, Tuğrul Akçura, Ekmeleddin Derya, Esat Turak, Gönül Tankut Amerikancılıkla suçlanmaktadır. Behice Boran'ın öğrencisi Mübeccel Kıray, Fehmi Yavuz, Cevat Geray, Ruşen Keleş, Fatma Mansur ve Nusret Hızır da bu suçlamadan nasibini almaktadır. Daha sonraki nesil; İlhan Tekeli, Tansı Şenyapılı, Sevgi Aktüre ve son olarak Raci Bademli bile Amerikancı olarak suçlanabilmiştir.

Evet bu nesil modernizmin ülkedeki kuruluşuna damga basmıştır, bu Cumhuriyet Türkiye'sinin modernizmidir; eskiye saygılı, yeniyi kurmaya çalışan. Siz Yusuf Akçura'nın oğlu ile Hasan Reşit Tankut'un kızını "mimari duyarlılıklardan yoksun, kültürel derinlikleri göz ardı eden, sözde çağdaş ve sözde "modern"(!) bir şehircilik eğitimi ve anlayışını" geliştirmekle suçlayamazsınız. ODTÜ Şehir ve Bölge Planlama Bölümü'nün üyelerinin mimarlık toplumu ile bir sıkıntısı yoktur. Yapılan her işte birlikte üretilir, her meslek alanı kendi uzmanlığı içinde üretime katılır. Tahribatin nedenlerini arayacaksanız, mimar-plancılar eliyle başlatılan, gerçek şehircilikten yoksun "imar planlaması" sürecini eleştirmeniz gerekir

Suçlama 3

Ne var ki TMMOB Yönetim Kurulu, kent planlamasındaki, doğrudan "mimari dokuların yaşatılması"ni hedefleyen ve bu anlamda mimarlığın doğal ve evrensel ilgi ve sorumluluk alanı içinde olan "kentsel koruma planlamasını" bile mimarlık hizmetleri tanımını dışına çıkartarak, siyasal iktidarın bile yapamadığı kadar "Amerikancı" bir tavrı resmî kararlarına geçirebilmiştir. Böylece, aynı Yönetim Kurulu üyeleri, siyasi söylemlerinde hep sorguladıkları "küreselleşme"nin meslek anlayışına da imza atmışlardır.

Yanıt 3

Kentsel Koruma Planlaması'nın temelleri ODTÜ'de atılmıştır ve bu konunun uzmanları şehir planlamasının tekniklerini yukarıda saydığım değerli hocalardan öğrenmişlerdir. Bu süreç de gene Amerikancı olarak nitelendirilmiştir. Yapılan eleştiri, daha 27 Nisan 2005 günü yitirdiğimiz Gönül Tankut ile, kanımca bu alanda yapılan en etkili planlama sürecini (Ulus Tarihi Kent Merkezi Koruma – Islah Planı) geliştiren saygıyla andığım dotum Raci Bademli'nin kemiklerini sızlatmıştır. Planlamanın ne olduğu yukarıda açıklanmıştır. Doğaldır ki koruma planlamasını da plancılar örgütleyecektir. Ulus Tarihi Kent Merkezi çalışmasında da plancılar, mimarlar, restorasyon uzmanları, tasarımcılar, sosyologlar bir arada çalışmıştır, ancak tüm süreci yöneten ve yönlendiren Raci Bademli olmuştur.

Toplumdaki işbölümü ve birlikte üretim sürecini algılamadan, bizleri sanatsal duruştan yoksun, imar rantçısı olarak niteleyen sizlerin üyelerinin ürettiği Gök kafes türü yapılarda bile bizleri suçlamanız akıl ve mantık dışı bir davranıştır. ODTÜ Şehir ve Bölge Planlama Bölümünü kuran ve yürüten tüm emeği geçmişlerden ve mezunlarımızdan gene açık bir mektupla özür dilemenizi bekliyorum.

Saygılarımla.

BASINA YANSIYANLAR

26 Nisan 2005 tarihli Evrensel Gazetesi "Kent Yazıları" köşesinde Necati Uyar tarafından da "Mimar Küfümamesi..." başlıklı yazısında konu edilen gelişmeler, 23 farklı meslek odasının üst örgütü olarak TMMOB'ye yönelik olarak zaman zaman ortaya çıkan saldırı, baskı, zayıflatma, yıpratma girişimlerinden biri olarak ele alınıyor. Bu girişimlerin bir bölümünün, bazı grupların Odalarda yönetimi ele geçirme çabasıyla sınırlı kalmışken, bir bölümünün de Odalarında "iktidar" olmanın verdiği özgüven sonucunda TMMOB'den koparak bağımsız olma hevesine dönüştüğü anlatılıyor. Üstelik bu grupların, Oda Genel Kurulları aşamasında sergiledikleri ilerici, demokrat ve birliğe saygılı görüntüleriyle seçimleri kazanarak Oda yönetimlerine geldikleri hatırlatılıyor.

Yıllardır eğitimini almadıkları konuda hizmet üretmenin yanlışlığını dillendireceklerine, ülkemizde eğitimi verilen konularda verilmesi gereken hizmetlerin doğal olarak uzmanlarınca yerine getirilmesi gerektiğini savunacaklarına, TMMOB çatısı altında yer almanın mesleki çıkar amaçlı değil, kamu yararının, yurtseverliğin gereği olduğu bilincine varacaklarına, saldırgan tavırla öfke saçan Mimarlar Odası yönetimine en güzel cevabın kendi üyeleri içinden verileceği ifade ediliyor.

ÜYELERİMİZDEN TEPKİ VE YANITLAR

Süreç ile ilgili belgeler bilgilerine sunulduktan sonra Odamıza görüşlerini gönderen meslektaşlarımız tarafından Açık Mektubun üslubundan yakınıyor, şehir planlama hizmeti verebilen mimarlar da bulunduğuna değinilerek meslek alanına tecavüzün anlamsızlığı vurgulanıyor.

Üyelerimiz yazılarında, bu tür tartışmalarla zaman kaybetmek yerine, bilgi-iletişim çağında etkileşimin olanaklarını arttırmak, kollektif ve eşgüdümlü çalışmanın yöntemlerini geliştirmek, akılcı ve paylaşımcı uğraşlarında Odamızı desteklemek üzere neler yapılabileceği konusunda önerilerini sunuyorlar. Şehir ve Bölge Planlama eğitimi veren üniversitelerde görüş geliştirilmesi ve ortaklaştırılması gerektiği, Açık Mektupta saldırıya maruz bırakılan diğer meslek alanlarında eğitim veren bölümlerin de aynı biçimde hareket edebileceği, tüm bu mesleklerin odalarının ortak çalışmalarla durumu değerlendirmesi ve köşe kapmacı önermeler karşısına bilimsel önermelerle çıkılması gerektiği öne sürülüyor.

Mimarlık topluluğunda bazı kişilerin içine düştüğü durumu, 19. yüzyılda toplumsal sorunların kaynağını tespiti ve çözümü konusunda etkili kalamayan, sadece seyirci kalan felsefecilerin durumuyla, Marx'ın deyimiyle sefaleti ile karşılaştıran diğer yazılarda, toplumsal alanda etkinliğini kaybetmenin sorumlusunun kendisine rakip gördüğü disiplinler değil kendileri olduğu açıklanıyor. Bu durumdan kurtulmanın yolu özeleştirme ve siyasal-toplumsal duruşun yeniden tanımlanması olarak öneriliyor. Mimarlığın diğer meslek alanlarıyla gerilim yaratan, pazar kavgasına odaklanmış dar bir meslek alanı değil toplumsal sorumluluğu bulunan bir disiplin olarak bilindiğinin altı çizilerek, ortaya çıkan gerilimin kaynağı Mimarlar Odası Genel Merkezinin tutumu olduğundan, TMMOB çatısı altındaki Oda üyelerinden özür dilemeye davet ediliyor.

TARTIŞMA METNİ

Aşağıdaki metin, mesleki etkinlik ve gelişmelerin tartışma ve değerlendirme ortamlarına konu olması açısından, örgütümüzün tüm birimleri ve üyelerimizin katkı ve görüşleri ile geliştirmeye açık bir taslak niteliğindedir.

40 Yıllık Mesleğimizi Meslektaş Dostluğu, Meslek Barışı Ortamında Sürdürmek İstiyoruz

Her mesleğin toplumsal gereksinimler üzerine, kendine özgü eğitim, hukuk ve kurumsallaşma süreçleri ile kazanmış olduğu nitelikleri, hakları, yetkileri, sorumlulukları ve deneyimleri vardır. Yine kendine özgü süreçler ile farklı kazanımları olan farklı bir meslek alanının diğerini kapsama ya da yetkilerini kullanma iddiası olmamalıdır. Sözkonusu süreçler içinde ülkemizde bunca yıldır varolan mesleğimizin yetki alanına müdahale konusunda yasal olarak gerçekleştirilemese de Mimarlar Odası yöneticilerinin dile getirmeye devam ettikleri istek karşısında yapılabileceklerden ilki, durumu anlamaya çalışmaktır. Bu nedenle, mesleğimizi icra edenler, meslek alanımızda verdiğimiz hizmetlere talip olanlar ve bu hizmetleri alan taraflara hatırlatmak açısından, süreci başından itibaren ortaya koymakta yarar görülmüş, üzerinden çeşitli tartışmaların gelişebileceği bir metin ortaya çıkmıştır.

Ülkemizde kırdan kopuş-kente göç sürecinin ve kentleşmenin hız kazandığı 1950'li yıllarda kentlerde yaşanmaya başlayan mekansal sorunların toplumsal boyutları da 10 yıl içinde ortaya çıkmaya başlamıştı. İlhan Tekeli'nin ifade ettiği gibi bu duruma pratikte spontan çözümlerle uyum yapılırken, olguyu kavramakta ve politikalar üretmekte modernist anlayış ve değer yargılarının yetersiz olduğunun da farkına varılmaya başlanmış, kentleşmenin sorunlarıyla başa çıkmak için İmar ve İskan Bakanlığı kurulmuş, gecekondu alanlarında sosyal araştırmalar yapılmaya başlanmış, kentlerin planlamasının salt mimarlık hünerlerine değil, mutlaka toplumsal araştırmaya ve çözümlenmeye dayandırılması gerektiği anlaşılmıştı. Artan sorunların çözümünde görev alacak uzmanların yetiştirileceği bir eğitim programına duyulan gereksinim üzerine ODTÜ'de 1961 yılında Şehir Planlama, 1966'da Bölge Planlama Bölümü kurulmuştur. Bölüm 1962'de yüksek lisans, 1967'de lisans düzeyinde ilk mezunlarını vermiş, ülkemizde Şehir Plancısı yetiştiren üniversitelerin sayısı günümüzde 12'ye, bu bölümlerden mezun şehir plancılarının sayısı yaklaşık 5000'e ulaşmıştır. Meslek disiplinimizin oluşturulması gereksiniminin ardındaki kentsel sorunlar nitelik değiştirerek, farklılaşarak ve karmaşıklaşarak sürmektedir. Bir yandan tüm dünyada yaşanan ekonomik, teknolojik, toplumsal ve siyasal gelişmelerin, diğer yandan ülkemize özgü koşul ve gelişmelerin etkilediği ve etkilendiği kentsel alan, öncelikle kavranması ve algılanması, sonrasında düzenlenmesi ve yönlendirilmesi için her dönem yeni ve özgün kuramsal yaklaşımlara, uygulama yöntemleri, teknik ve araçlarına gereksinim duyacaktır. Bu dinamik yapının insanlara onurlu bir yaşama ortamı sunabilmesi için yetki ve sorumluluğun konuya özel bilimsel eğitim almış uzmanlar tarafından yerine getirilmesi tartışmasızdır.

Eğitim

Şehir ve Bölge Planlama, üniversitelerin ilgili fakülteleri içinde kendi bölümü bünyesinde lisans eğitimi verilen ayrı bir ihtisas koludur. Meslek ünvanı kullanımında lisans eğitimi esas alınır.

Şehir ve Bölge Planlama Bölümlerinin lisans düzeyi eğitim programının kapsamında başlangıçta tasarım dili ve becerilerini, izleyen yıllarda plan yapım tür ve tekniklerini geliştirmek üzere 4 yıl boyunca uygulamalı stüdyo dersleri verilmektedir. Stüdyo derslerinde kararları gösterir bir belge olarak planın yapımı ötesinde, geleceğe ilişkin hedef ve vizyon geliştirme, bu hedef ve vizyona ulaşabilmek için izlenecek yol ve yöntemleri belirleme, bu yolda karşılaşılabilecek sorunları çözme yaklaşımları geliştirilerek, planlamanın bir sonuç değil süreç ve süreç yönetimi olduğu öğretilmektedir. Bu temel derslerin yanı sıra ekonomi, demografi, göç, konut, kimlik kavramları çerçevesinde kentlilik, kentleşme ve planlama kuramı dersleri, kentsel coğrafya, kentsel ekonomi, kentsel sosyoloji, kentsel tarih, ulaşım, altyapı, mevzuat, politika ve proje yönetimi dersleri bulunmaktadır. Tüm bu dersler bilgisayar, coğrafi bilgi sistemleri, istatistik ve görsel verilerle modelleme tekniklerinin öğretildiği dersler ile desteklenebilmektedir.

Mesleğin Tanımı, Çalışma ve Yetki Alanları

Meslek Disiplininin Tanımı

Yerleşmelerdeki değişim ve dönüşümün bir plan/düzen çerçevesinde oluşması veya yaşam alanının düzenlenmesi, gelişmesi ve yönetimi için yönlendirici seçenekler ve kararlar üretmek biçiminde özetlenebilecek meslek faaliyetimizin konusu yerleşme, eylem alanı planlamadır.

Planlama, salt kent mekanların estetik tasarımlarından ibaret değildir. Kenti biçimlendiren sosyal, ekonomik, demografik ilişkilerin algılanması, bu ilişkilerin halihazır harita, jeolojik etüt ve benzer teknik verilerle birlikte değerlendirilerek sentezlenmesi, plan strateji ve kararlarının oluşumuna yönelik kestirimlerde bulunma plan kararlarının uygulanabilirliğine yönelik fizibiliteyi yapma işlerini kapsamaktadır. Bu ilişkiler ağının çözülebilmesi ve kentlerin gerek mekansal gerek ekonomik gelişimine yön verecek kararlara dönüştürülebilmesi metodolojisi, şehir ve bölge planlama bölümlerinde 4 yıllık eğitim süresince kuramsal ve uygulama boyutlarıyla verilmektedir.

Plancı; sosyal, ekonomik, demografik, mekansal, doğal, kültürel, estetik, teknik etmenleri birlikte, bilimsel ölçütlerle ve sistematik olarak değerlendirerek, karar vericilere seçenekli öneriler sunan, projeleri tanımlayan, uygulanmasında; koordine ederek, yönlendirerek, denetleyerek, danışmanlık ederek rol alan uzmandır.

Özel bir eğitim ve çok boyutlu bilgi birikimi gerektiren mesleğimiz, insanların ihtiyaçlarını toplum ve mekan-çevre ölçeğinde belirleyip gelecek için amaçlar-hedefler koyan, verileri yorumlayarak tasarımıyan, yerleşmelerin geleceğinin biçimlenmesini yönlendiren, bu nedenle sosyo-ekonomik dönüşümlere de katkıda bulunan bir disipline dayanmaktadır.

Diğer yandan, yerleşme yapılarında ve sistemlerinde yaşanmakta olan dönüşümler, temel toplumsal dönüşüm süreçlerinin yeniden kavranmasını ve geleceğine ilişkin öngörülerde bulunulmasını gerektirmektedir. Toplumsal oluşumların yönlendirilmesinde ise yönetim anlayışından yönetişim anlayışına geçilmesinin kurgulanması gerekecektir. Meslek disiplinimiz, kavramsal çerçevenin ve mekansal süreçlerin içiçe ve hızla dönüştüğünü tespit etmekte, mekansal süreçlerin etkilenen değil aynı zamanda etkileyen niteliğini kavramsal yaklaşımlarına, bu yeni toplum-mekan ilişkisini sosyo-mekansal süreç adlandırmasıyla etkileşimli niteliği açısından meslek terminolojisine dahil etmektedir. Raci Bademli'nin 2001-2002 dönemi Kentsel Planlama İşliğı Çalışma Notlarında belirttiğı gibi "Planlama bu anlamda yaratıcı bir hizmet süreci olarak sadece hedefler ve/veya sorunların olası çözümleriyle değil; sorunları yaşayanların çözümleri benimsemesiyle ilgilidir. Bu bakımdan planlama, süreç yönetimini konu alan ve kendisi bizzat süreç yönetimi olan bir uğraştır."

Meslek Disiplini İçinde Yeralan Hizmetler

Meslek disiplini içinde;

Araştırma: Sosyal, ekonomik, demografik, mekansal, doğal, kültürel, estetik, teknik sorunsalların her ölçekte araştırılması, çeşitli kullanımların yerseçim kararlarına ilişkin olabilirlik (fizibilite) araştırmaları, yatırımların planlama ile ilişkisinin ve etkilerinin araştırılması

Planlama: Mesleğin temel faaliyeti olarak ülke düzeyinden yerel ve daha alt ölçeklere kadar fiziki ve ilkesel-stratejik kararların belirlendiğı planların üretilmesi, bu kararların gerçekleşmesi sürecini oluşturan kentsel tasarım projelerinin üretilmesi

Proje Yönetimi: Plan ve projelerin uygulanma sürecinin finansman, katılım ve örgütlenme boyutlarıyla kurgulanması, bu sürecin performansının ölçülerek ve denetlenerek yönetilmesi, sonuçlandırılması

Danışmanlık, Bilirkişilik, Hakemlik: Planlama-uygulama bütünlüğü açısından karar verici, yönetici, yatırımcı ve diğer taraflara hizmet alanını tanıtıcı, uygulamayı yönlendirici destek hizmeti verilmesi

gibi çok yönlü ve çeşitli hizmetler bulunmaktadır.

Yakın Çalışılan Meslek Disiplinleri

Meslek disiplini içinde yer alan hizmetlerin;

Hazırlık Aşamasında; halihazır harita yapımı ve kadastro çalışmalarında harita ve kadastro mühendisleri, jeolojik etüt ve çalışmalarında jeoloji mühendisleri, tarım potansiyeli tespitinde ziraat mühendisleri ile,

Araştırma-Planlama Aşamasında; toplum bilimciler, demograflar, istatistikçiler, hukukçular, altyapı mühendisleri ile,

Uygulama Aşamasında; imar planı uygulamalarında harita ve kadastro mühendisleri, kentsel altyapı konularında inşaat ve çevre mühendisleri, mimarlık-mühendislik hizmetlerinde mimarlar, inşaat-elektrik-makine mühendisleri, çevre düzenlemelerinde peyzaj mühendisleri ile,

eşgüdüm içinde çalışmalar sürdürülebilmektedir.

Meslek Disiplininin Görev Alabileceği İdari Kademeler

Meslektaşlarımız, plan yapmaya ve onamaya yetkili olan kurum ve kuruluşlarda uzman, proje yöneticisi ve diğer teknik ve idari hizmet kademeleri ile üniversitelerde her tür idari ve akademik kademelerde, ayrıca eğitimle kazanmış oldukları araştırma, analiz, tahmin, modelleme, sentez gibi nitelikleri gereği tüm kurum ve kuruluşların araştırma-planlama-koordinasyon birimleri ile araştırma-geliştirme birimlerinde görev yapmaktadırlar.

Mesleğin Kurumsallaşması ve Örgütlenmesi/Meslek Odası

Mesleğimize özgü eğitim almış meslektaşlarımızın odamız bünyesinde biraraya gelmeleri, içinde yer aldıkları tüm süreçlerde odamız aracılığı ile temsil edilmeleri, kurumsallaşmamızın yasal ve geri dönülmez adımlarıdır.

ŞPO'nun Kurulması

Kentleşmenin yeni boyutlar kazandığı, yeni sorun tanımlamaları ve çözüm yaklaşımları gerektirdiği bir dönemde, bilimsel, mesleki ve akademik kimliklerinin, etik ilkelerinin ve aynı zamanda aktif kentli yurttaş olmalarının gerektirdiği sorumlulukla, seçtikleri mücadele ve müdahale alanının örgütlenmesini önemseyen bir grup mimar, mühendis ve şehir plancısı, odamızın kuruluş işlemlerini kararlılıkla gerçekleştirmişlerdir.

4 Şubat 1967 tarihinde, "... ülkemizdeki süratli gelişme ve şehirleşme olguları şehir ve bölge planlama çalışmalarının yeni bir yaklaşım ve ihtisas konusu olarak ele alınmasını zorunlu hale getirmiş bulunmaktadır. Ülkemizde bu konuda ihtisas öğrenimi yapmış mimar ve mühendislerin bir meslek odasında toplanması ..." amaç ve talebini dile getiren, Esat Turak ve İlhan Tekeli tarafından TMMOB'ye sunulan dilekçe ile Odamızın kuruluşu konusunda ilk ve en önemli adım atılmıştır. Dört yıl süren sancılı uğraşlar sonunda Danıştay tarafından 12 Haziran 1971'de Odamızın tüzel kişiliği kabul edilmiştir.

Bu girişimlerde öncülük eden Tekeli ve diğerlerinin meslek örgütünden beklentilerini, örgüte atfettikleri roller bağlamında kuramsal yaklaşımlarına, mesleki olguları kavrayış biçimlerine, meslektaşın nitelikleri ile ilgili kavramlaştırmalarına, toplumsal kabullerine dayandırmak ve bu dayanakları Tekeli'nin 1969'da yazdığı "Şehir Planlama Mimarlık Mühendislik Üzerine Sürülen Bir Krema Değildir (Ya da Şehir Plancıları Odası Üzerine)" yazısında bulmak mümkündür. Bir meslek kuruluşunun mücadelesinin söylemini kuran bu yazıya, Odamızın kuruluşunun 25'inci yıldönümünde, 1994 yılında, Planlama Dergi'sinin özel sayısında yeniden yer verildiğinde, Tekeli tarafından yapılan değerlendirmede, bu metnin iki bakımdan güncel anlamı olduğuna değinilmiştir. Birincisi, yazının şehir planlama pratiğinin Türkiye'de ne yönde gelişmesi gerektiği konusunda bazı ölçütler getirmesi nedeniyle geçen sürede şehir planlama pratiğinin değerlendirilmesinde kullanılabileceğini ifade etmiştir. İkincisi ise, odanın kurulması gerekçesi olarak şehir planlama alanının mimarlık alanından farklı olduğunu gösteren yazının, iki oda arasında işbölümünün nasıl yapılacağı konusunda bir uzlaşma gerçekleşmediğinden belli bir güncelliğe sahip olduğunu söylemiştir.

Odamızın kuruluşunun 35'inci yılını geride bırakırken güncelliğini koruyan yazının söylemini 25'inci yılda yeniden yorumlayan Tekeli'nin ifadeleri ile hatırlamakta yarar görüyoruz. Şehir planlamanın ayrı bir disiplin olarak örgütlenmesinin gerekliliğinin gösterilmesinde başvuru yollardan birincisinde mimarların hakimiyetinde gelişen planlama pratiğinin yetersizliği gösterilmiştir. Şehir plancılarının varlık nedenlerini temellendiren ikinci gerekçede kamu yararını koruyan bir işlev yüklenebilmenin siyasal ve ahlaksal değer mimarlardan farklı kentsel kuramsal bilgiye sahip olmanın gerektiği ortaya konmuştur. Üçüncü gerekçeyi ise bir toplumun değişmesine paralel olarak mesleklerin örgütlenmesindeki gelişmenin sosyolojik yasaları oluşturmaktadır. Dördüncü grubu oluşturan gerekçelerde, kent planlamasının çok disiplinli, çok yönlü bir faaliyet olmasının nedenleri kurularak, mimarlık eğitiminin kent planlamasının gerektirdiği hünere veremeyeceği, kent planlaması faaliyetinin çok disiplinli olarak örgütlenmesinde mimarlık eğitiminin bir ayrıcalığı olamayacağı vurgulanmıştır.

ŞPO'nun Hedefleri ve Faaliyetleri

40 yıllık mesleğin 35 yıllık odası bugün 3390 üyesi, 8 şubesi, 26 il temsilciliği, 35 mesleki denetim görevliliği, 28 işyeri temsilciliği ve 21 çalışanı ile mesleki hakları korumak ve geliştirmek, birikimlerin toplum yararına kullanılması için zemin yaratmak ve yaygınlaştırmak, bu amaçlarla meslek alanı ile ilgili gelişmelerin ve siyasaların tüm boyutlarını derinlemesine kavramak, yorumlamak, bu siyasaların kamu ve toplum yararına düzenlenmesini sağlayacak önerileri katılımlı yöntemlerle geliştirmek, bu önerilerin uygulanması için gereken takibi yapmak, bu süreçlerle ilgili olarak toplumu bilgilendirmek amaç ve ilkeleri doğrultusunda etkin ve verimli çalışmalar yürütmektedir.

Bu çalışmalar kapsamında;

- Bilimsel-Teknik Etkinlikler
- Meslekiçi-Hizmetçi Etkinlikler
- Eğitim Faaliyetleri (kurslar, eğitim proramları vb, SEM-Sürekli Eğitim Merkezi)
- Süreli Yayınlar
- Süresiz Yayınlar
- Araştırma, Değerlendirme, Görüş Geliştirme Çalışmaları ve Raporları
- Basın Açıklamaları
- Mesleki Denetim Uygulamaları
- Danışmanlık, Bilirkişilik, Hakemlik Hizmetleri
- İyi ve ilgili uygulamalara ödül, yanlış uygulamalara itiraz ve dava süreçleri
- Kurumsal Gelişim Çalışmaları (Vakıf deneyimi vb, KAE-Kentsel Araştırmalar Enstitüsü)
- Kurumsal Hizmet Altyapısı Geliştirme Çalışmaları (OBS-Oda Bilgi Sistemi)

gerçekleştirilmektedir.

TMMOB'nin Meslek Alanları Arasındaki Yetki Ayrıklarını Belirleyen İlkeleri ve Dayanakları

Odamızın kurulmasını, 6235 Sayılı TMMOB Yasası'nın 2. Maddesinde tanımlanan "bütün mühendis ve mimarları ihtisas kollarına ayırmak ve her kol için bir oda kurulmasına karar vermek, bu suretle aynı ihtisasa mensup meslek mensuplarını bir odanın bünyesinde toplamak..." yetkisine dayanarak kararlaştıran TMMOB, yine bu yasaya dayanarak meslek alanları arasındaki yetki ayrıklarını belirlemektedir.

TMMOB 37. Dönem Yönetim Kurulu çalışma programı kapsamında, meslek alanlarının, uygulanan temel politikalarından kaynaklanan sorunları tespit edilmiştir. Dışa bağımlı ve geri kalmış, bilim ve teknoloji üretmeyen, üretimden uzaklaşmış bir ekonomik yapı nedeniyle, hem mühendislik ve mimarlık eğitiminde, hem yeni bilimsel alanların açılmasında, hem de varolan meslek alanları arasındaki yetkilerin belirlenmesinde karşılaşılan sorunların çözümü için bazı çalışmalar öngörülmüştür. TMMOB bünyesinde meslek ve uzmanlık alanları hukuku geliştirilerek bu alanlardaki yetkilerin tanımlanmasının, örgütte mesleki çatışma konularına çözüm bulmanın yanı sıra dünyadaki bilimsel ve teknik gelişmelere paralel olarak ortaya çıkan yeni disiplinlerarası meslek alanlarını kavrayıcı ve kapsayıcı örgütlenme modelleri geliştirilmesi ve etik ilkeleri barındıran, mezuniyet sonrası sürekli mesleki eğitimi önemseyen çalışma anlayışının özendirilmesi hedeflenmiştir.

Meslekler arasında yaşanan sorunların iki temel nedeni bulunmaktadır:

- Bilimsel ve teknolojik araştırma ve geliştirmeye yatırım yapılmaması, meslektaşların mesleklerini uygulama alanlarını, dolayısıyla istihdamı daraltmış, mesleki formasyon, bilgi ve becerilerin, formasyona uygun olarak kullanılmasına olanak tanımayan bir ortam yaratmıştır.
- Meslek alanlarındaki gelişmeler nedeniyle, aynı konu üzerinde çalışan uzmanlıkların sayısı artmakta, çalışmalar çok disiplinli bir nitelik kazanmaktadır. Eğitimin genel bilimsel niteliği bir meslek mensubunun başka alanlarda iş yapabilirliğini sağlasa da, yapılan işin teknolojik düzeyi yükselmedikçe uzmanlıklar derinleşmemekte, yetki düzenlemelerini belirleyen mevzuat bu gelişmelere ayak uyduramamakta, yetki çatışmaları oluşmakta, bu sorun piyasanın kurallarına terk edilmektedir.

Oysa mühendislik, mimarlık ve şehir planlama uygulamalarının toplumu doğrudan ilgilendirdiği, kamu yararını temel alan bir düzenlemeye ihtiyaç bulunduğu ve bu mesleklerin karmaşık niteliği ile toplumun bu hizmetlerden yararlanma ve risklerinden korunma hakkının hayata geçirileceği yerin TMMOB olduğundan hareketle çalışmalar olgunlaştırılmıştır.

TMMOB 38. Olağan Genel Kurulu, meslek ve uzmanlık hukukunun geliştirilmesi, yetkilerin tanımlanması, bu konuda varolan çatışmaların giderilmesi amacıyla yapılacak çalışmalarda aşağıdaki ilkeleri kabul etmiştir:

Uzmanlıklar Arasındaki Yetki Sorunlarının Çözümünde Temel Alınacak İlkeler:

1. TMMOB her uzmanlık alanının, örgütün bütün kademelerinde kendisini ifade etme olanağının bulunmasını gözetir, mühendisler, mimarlar ve şehir plancıları arasında disiplinlerarası çalışma gereksinmesinin bilincini yerleştirmek için çalışır, mesleklerin gelişmelerine koşturarak disiplinlerarası çalışmayı özendirir, kolaylaştırır ve örgütler.
2. Her meslek grubu, yetkili kuruluşların yasa, yönetmelik, şartname, tebliği, vb. belgelerle verilen yetkiler dahilinde çalışır. Bu ve benzeri belgelerde eksiklik ve yanlışlıklarla ilgili çalışmalarını TMMOB tarafından benimsenmiş ilkeler ve kararlar doğrultusunda yaparlar.
3. Uygulama yapabilme yeteneği, bilgi ve beceri ile doğrudan ilintili olmakla birlikte, sorumluluk açısından başka mesleklerin yetkili olduğu alanlarla sınırlıdır.
4. Odalarımızın, başka bir Oda ile çakışan uzmanlık alanında yapacağı etkinlikler, ilgili Odanın görüş ve önerileri ile gerçekleştirilir. Bu etkinliklerde, düzenleyici Oda, ilgili diğer Odanın ya da Odaların bünyesinde örgütlü mesleklerin yetkilerini zaafa düşürecek program, içerik ya da görüntülerden kaçınır.
5. Meslekler arasındaki yetki sorunları TMMOB tarafından çözülür. TMMOB bu yetkisini ilgili odaların kararlarını ortaklaştırmayı hedefleyerek kullanır.

Özetle, TMMOB'nin, yasasından aldığı, aynı uzmanlığa ait meslek mensuplarını bir Oda bünyesinde toplamak ve Odaların temsil ettiği meslek / uzmanlık alanları arasındaki ayrımı belirlemek üzere demokratik ortamlarda sürdürdüğü çalışmalar geliştirilmeye açık, varolan yetkisini kullanma biçimi de demokratik, katılımcı ve uzlaştırıcı olmaktadır.

TMMOB'nin Meslek Alanları Arasındaki Yetki Ayrımlarını Belirleme Uygulamalarına Bir Son Örnek

TMMOB Mimarlar Odasının 39. Dönem Olağanüstü Genel Kurulunda kabul edilen Serbest Mimarlık Hizmetlerini Uygulama, Tescil ve Mesleki Denetim Yönetmeliği'nin "Mimarlık Hizmetleri" başlıklı 5. maddesinde şehir plancıları tarafından üretilmekte olan ve şehir planlama mesleği kapsamında bulunan hizmetler bulunmaktadır. Bu hizmetlerin mimarların yetki ve sorumluluk alanına dahil edilmesi yanlıştır, hukuka aykırıdır. Yönetmelikteki benzer olumsuzluklar peyzaj mimarlığı ve iç mimarlık meslekleri için de geçerlidir. Dolayısıyla TMMOB, bu yönetmeliğin diğer meslek alanlarına ve yetkilerine müdahaleler içeren maddelerinin düzeltilmesini istemiştir. (02.04.2005 tarihli toplantı, Karar No:215)

Mimarlar Odası 30 Mart 2005 tarihli bir ‘‘Açık Mektup’’ yayınlarak TMMOB Yönetim Kurulunun bu kararına şiddetle itiraz etmiş, bunun yanısıra gerek TMMOB gerek sözkonusu hizmetlerin yetki alanına girdiği mesleklere ve bu mesleklerle ilgili eğitim veren kurumlara yönelik hakarete varan eleştirilerde bulunmuştur.

Böylece başlayan tartışmalı süreç, TMMOB Yönetim Kurulunun bu mektubu değerlendirdiği 2 Nisan 2005 tarihli kararı, ardından da 16 Nisan 2005 tarihli TMMOB 38. Dönem II. Danışma Kurulunda tüm gün süren değerlendirmelerle devam etmiştir. TMMOB tarafından 16 Nisan 2005 tarihinde cevap niteliğinde bir bildiri yayınlanmış, Mimarlar Odası 27 Nisan 2005 tarihinde ‘‘Zorunlu Bir Açıklama’’ yapmış, TMMOB Oda Başkanları 28 Nisan 2005 tarihinde bir bildiri yayınlamış, Odalar ayrıca tepkilerini dile getiren yazılar yazmışlar ve Mimarlar Odası Şubeleri ortak bir metni ayrı ayrı imzalayarak TMMOB’ye ve Odalarına göndermişlerdir.

Şehir Planlama ve Mimarlık Meslek Alanlarına, Uzmanlık ve Yetki Ayrımlarına Bakış Farklılıkları

Tarihsel Süreç - Hukuk Süreci

TMMOB çatısı altında Odaların temsil ettiği meslek alanlarının uzmanlık ve yetki ayrımlarına ilişkin farklı yaklaşımları, istekleri hep varolmuştur ve olacaktır. Bu konuda çözüm isteniyorsa farklı yaklaşımları temsil edenlerin biraraya gelmeleri, araştırma-tartışma süreçlerini tüketmeleri, TMMOB’nin hakemliğine başvurmaları gerekir.

Odamızın kuruluşundan kısa bir süre sonra 1970’li yıllarda Odamız ile Mimarlar Odasının planlama konularında sürdürecekleri dayanışma ve ortak çalışmanın ana hatları belirlenmiştir. Taraflarca imza altına alınan bu belgede, ihtisaslaşmanın gereği ve ihtisaslaşmayı engelleyen koşullarla ortak olarak mücadele edileceği, çeşitli aşamaları özel bürolarca yürütülmekle birlikte bir kamu hizmeti olarak vurgulanan kent planlaması çalışmalarında çeşitli ihtisas dallarından kurulu ekip çalışmasının önemi tanımlanmıştır. Odamızın kurulmasıyla, kent planlaması ile ilgili sorumlulukların TMMOB ve Odamız mevzuatı hükümlerine göre Odamızca yüklenileceği belirlenmiştir. İki disiplinin ortak sorumluluğundaki konularda sorunları çözmek ve işbirliğini sağlamak üzere ortak bir organ kurulduğu ve ortak organın yapacağı çalışmalar belirtilmiştir.

Mimarlar Odasına kayıtlı şehir plancıları olduğu gibi, Şehir Plancıları Odasına kayıtlı mimarlar ve mühendisler de bulunmaktadır. İmar Planı yapım yeterliliği bulunan ve odalardan herhangi birine kayıtlı olan mimarların ise verdikleri hizmetlerin ilgili odaca denetimi konusunda bazı hukuk süreçleri yaşanmış ve odalar arası girişimler yapılmıştır. Mesleklerin ayrışması öncesi bazı mimarlarca Bayındırlık ve İskan Bakanlığından edinilmiş imar planı yapma yeterliliklerini gösterir belgeleri bulunmaktadır. Şehir Plancıları Odasının kuruluşundan sonra bu mimarların Büro Tescil Belgelerini hangi meslek odasından almaları gerektiği konusu da idari yargıda 1995 yılında sonuca bağlanmıştır. TMMOB SMM Yönetmeliği 6/f maddesi “birden fazla alanda çalışan, farklı mimarlık mühendislik hizmeti veren kuruluşlar, çalışma alanıyla ilgili her bir odadan SMM veya Büro Tescil Belgesi almak zorundadır” biçiminde konuya açıklık getirmiştir. Yönetmeliğin bu maddesinin uygulanışı ile ilgili olarak Odamız tarafından Mimarlar Odasına bir protokol önerilmiştir. Bu protokolde, imar planı işi yapan ve Mimarlar Odasına kayıtlı mimarların Odamıza Büro Tescilli yaptırılmaları, Odamızca kendilerine verilebilecek kayıt ve tescil belgeleri türleri ve protokolün uygulanışını izlemek üzere Odalardan üyelerin katılacağı bir komite kurulacağı hüküm altına alınmıştır. Ancak bu protokolün taraflarca imzalanarak yürürlüğe girmesi ve sorunlara çözüm getirmesi sağlanmamıştır. Bu kapsamda Ortak Daimi Meslek Komitesi (ODAK) çalışmaları da başarılı olamamıştır.

Niyetler – Eğilimler

Ülkemizde mesleğin tarihinde ilk 20 yıl, kent ve kentleşme sorunlarının, şehir planlama eğitimi almış uzmanlarca gerektiği biçimde yapılacak çalışmalarla çözülmesi gerektiği yönünde verilen mücadelenin odağında yer alan Odamız, son 20 yıldır bu konudaki toplumsal, yasal, kurumsal kazanımların ve anlayışın geliştirilmesi, yaygınlaştırılması yönünde sürdürülen mücadelede farklı bir aşamaya geldiğini de tespit etmektedir. Mesleğimizi başta farklı ve gerekli bir uzmanlık alanı olarak kabul etmekte güçlük çeken gerici anlayış bunca yıl sonra yeniden canlandırılmaya (hortlatılmaya) çalışılmaktadır. İnsanca onurlu yaşama olanağı sunan çevreler/yerleşmeler oluşturabilmek gibi temel ortak hedefleri bulunan, birbirine yakın ve/veya birbirini bütünleyen faaliyet alanları olan mesleklerin bir diğerinin ilgi alanı hakkında hassas, farkında ve ilgili olması gerekli ve sevindirici ancak, hizmet alanındaki yetkilere ve sorumluluklara gerekli koşulları taşımaksızın talip olması gerek akılcılıktan gerek inandırıcılıktan uzaktır. Bir uzmanlık alanının faaliyet alanını genişletmek istemesi, yeni hizmetlere talip olması da sevindirici ancak bunu başka uzmanlık alanlarının yetki ve sorumluluklarını kullanarak yapması gerek hukuktan gerek yaratıcılıktan uzaktır.

Günümüzde iki farklı meslek mensuplarının yetki açısından kesişim kümesi, bir dönem imar planı yapım yeterliliği almış bulunan yaklaşık 100 kadar mimardan oluşmaktadır. Hukukun kazanılmış haklar nedeniyle ancak sabitlediği bu kümenin benzerlerini elde etmeye çalışmak yerine mevcut faaliyet alanlarında ortak çalışma kültürleri geliştirmek, yeni ve ortak faaliyet alanları tanımlamak, yetkileri birbirine karıştırmamak kaydıyla geleceğin toplumsal ve mekansal sorunlarının çözümünde sağlıklı sonuçlar verecek daha isabetli bir uğraş olacaktır.

Planlamanın ve Disiplinlerarası Çalışmaların Yeni Ufku

Değişik çevreler mesleğimizin faaliyet konusu için kent çalışmaları kavramı kadar kent bilimi kavramını da kullanmaya başlamışlardır. Diğer yandan, ekonomi, sosyoloji gibi evrensel yerleşik bilim disiplinlerinin meslek alanımızda kentsel ekonomi, kentsel sosyoloji gibi farklı kategorilerde vurgulanması, sorun yönelimli uzmanlığın gereğine, klasik bilim disiplinlerinin ihmal ettiği mekan boyutunun dikkate alınmasına, çözüm yönelimli bilimlerde disiplinlerarası olmanın güncelleşmesine işaret etmektedir.

Mesleğimizin eylem alanı olan şehir planlama ise 1960'lardan bu yana salt bir tasarım hüneri olarak değil, sosyal bilimlere de dayalı bir faaliyet olarak görülmektedir. Sosyal bilim alanında eleştirel gerçekçilik gelişmekte, temsili demokrasi anlayışının yerini katılımcı demokrasi, yönetim anlayışının yerini yönetim anlayışı almakta, mesleğimizin yaklaşımlarını etkilemektedir. Yerel bilgiyi önemseyen, öznellerarası oydaşmaya dayandırılan bilim alanı, planlamanın da araçsal rasyonelliğe değil iletişimsel rasyonelliğe ulaşmayı hedefleyen yönde değişmesini, kapsamlı planlama yerine stratejik planlamanın önemsenmesini getirmektedir. Dolayısıyla şehir plancılarının donanımlı olması gerektiği bilgi ve beceri alanı hızla değişip dönüşmeye devam etmekte, eğitim kurumlarımızın sunduğu altyapı da bunun gereği olarak sürekli güncellenmeyi gerektiren dinamik bir nitelik sergilemektedir.

Şehir Plancıları Odası ise, üyelerinin eğitimle edindikleri bilginin ve süreç içinde edindikleri birikimin toplum yararına kullanılmasını sağlamak üzere bilimsel yöntemler ve yasal yollar izlemektedir. Aynı yol ve yöntemler çerçevesinde üyelerinin mesleki haklarını korumakta, temsil ettiği uzmanlık alanının yetki ve sorumluluklarının üyelerince yerine getirilmesini sağlayacak kurumsal görevler yürütmektedir. Çalışma alanındaki gelişmelere koşut olarak mezuniyet sonrası meslekçi eğitimin ve disiplinlerarası çalışmanın gereğine ve önemine uygun faaliyetler sürdürmektedir.

Meslek Odalarının Düzenleyici - Denetleyici Roller, Kamu Hizmeti ve Meslek Etiği

Mesleğin ve meslektaşların faaliyet alanlarını düzenleme görevinin çeşitli ortam ve yöntemlerle meslek odasınca yerine getirildiği, Genel Kurul, Danışma Kurulu, Yönetim Kurulu gibi demokratik ortamlarda alınan kararlar ve geliştirilen kurallar uyarınca meslektaşların yetkileri, faaliyet biçim ve türlerinin belirlendiği bilinmektedir. Bir meslek odası etrafında örgütlenmiş uzmanlarca yürütülmesi yerine, ehliyetsiz yetki kullanımının yol açtığı telafisi imkansız sonuçların pek çok örneği bulunmaktadır. Bu çerçevede meslek odasının meslek alanında disiplini ve toplum yararına uygulanmasını sağlamanın en önemli aracı mesleki denetim uygulamasıdır. Meslektaşların meslek faaliyetini gerçekleştirmeye yeterli ve gerekli koşulları taşıyıp taşımadığı, faaliyetinin meslek ilkelerine ve esaslarına uygun olup olmadığı sistematik olarak denetlenmelidir. Meslek alanımızda bu nitelikte bir denetim erki Şehir Plancıları Odası bünyesinde kapasitesi artarak yerine getirilmektedir.

İyi meslek kötü meslek tartışmasının anlamsızlığına düşmek yerine, iyi-kötü icra sorgulaması ve ölçütleri üzerinde uzlaşılmalı, ne olması gerektiği tartışılmalı, öngörülere ulaşılmalıdır. Mesleklerimizin yalnızca bugününün değil yarınının, daha geniş pencerelerden bakarak tartışılması, 2050'lerin dünyasında meslek alanlarımız için temel eğilimlerin ve itici güçlerin belirlenmesi gerekmektedir. Ülkemizde mesleklerimizin vizyonunu, güçlü ve iyileştirmeye açık yönlerini, fırsatlarını ve tehditlerini (SWOT Analizi) belirlerken, meslek odalarımızın da gelecek 50 yılda rollerini belirleyip, gerekli adımları başlatmamız ortak toplumsal sorumluluğumuzdur.

Meslek alanlarımızın uzmanlık ayrımları konusunda uzlaşma yöntemi mektuplaşmak değil, tartışma biçimleri geliştirmekten geçmektedir. Aldığımız eğitim bunu hazırlayacak yeterlilikte, meslek odalarımız bunu gerçekleştirecek birikimde, TMMOB çatısı bunu sağlayacak demokratik zemin ve araçlarla donanımlıdır.

Mesleklerimizin toplum yararına uygulanması ve geliştirilmesi için önündeki engelleri birlikte kaldırmaya, ufkunu geliştirmeye, meslektaşlarımızın bu yönde daha çok ve yeni alanlarda hizmetler verip emeklerinin karşılığını alabilmelerini sağlamaya dayanışma ve barış içinde çalışalım.

Odamız mesleki etkinliklerimizin bu konuda yetkili meslektaşlarımızca toplum yararını yerine getirilmesini sağlamaya, alanımızın özgün konularını duyurarak, yayınlayarak, belgeyerek, tartışarak; meslek topluluğumuzun belleği olma işleviyle meslek alanının kuramsal bilgisinin oluşturulmasına katkıda bulunmaya devam edecektir. Yetki ve sorumluluklarını kararlılıkla savunacak ancak bunu yapıcı ve barışçı bir tutum ve üslup dahilinde sürdürecektir.

PROF. DR. GÖNÜL TANKUT'U KAYBETTİK

Değerli hocamız, meslektaşımız Prof. Dr. Gönül Tankut'u 29.04.2005 tarihinde yitirdik. Meslek alanımızın olduğu kadar ülkemizin de büyük kaybı olan Gönül Tankut, ODTÜ Mimarlık Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü öğretim üyeliğinden emekli olmuş, Bölüm Başkanlığı ve Fakülte Dekanlığı görevleri yapmış, yıllarca Ankara Kültür ve Tabiat Varlıkları Koruma Kurulu Başkanlığını sürdürmüştü. Ailesinin isteği üzerine sade bir törenle defnedilen sevgili hocamız için 09.05.2005 tarihinde ODTÜ Mimarlık anfisinde bir anma töreni düzenlendi. Törende, ailesi, arkadaşları ve meslektaşlarının yanı sıra Odamız adına da yapılan konuşmalarda, Gönül hocamızın iyimser, dürüst, cesur ve sorgulayan kişiliği, azmi ve enerjisi, başarıları ve mesleğe katkıları anlatıldı. "Bir Başkent'in İmarı" adlı eser ile tarih ve Ankara konusundaki uzmanlığı, Cumhuriyetin Başkenti Ankara'nın kuruluşuna ilişkin ve belgesel ve kendisiyle yapılan röportaj kayıtları eşliğinde hatırlandı.

Gönül hocamız, bizi cismen bırakıp giderken ardında bilim ve insanlık adına yeni nesiller için izlenecek aydınlık bir yol bırakan değerlerimizden. Yalnızca bölümümüzün değil üniversitemizin de kendisi ve arkadaşlarının kuşağınca kurulduğunu, geliştiğini hepimiz biliyoruz. Yeni kurulmuş Cumhuriyetin özgür ortamında yetişmesinin görev ve sorumluluğunu; yaratıcılığı ve çalışkanlığı ile birleştirmiş örnek bir Cumhuriyet kadını o.

Mimarlık, şehircilik, tarih ve siyaset bilimi alanlarındaki eğitiminin de kazandırdığı bütünsel bakış açısıyla çeşitli ve geniş çalışma alanlarında verimli olmuştur. Akademik ve idari görevlerinin, bilimsel etkinliklerinin yanısıra yıllarca yüksek kurul ve koruma kurullarında aldığı görevlerle, kamu hizmeti de sürdürmüştür. Ülkemizin doğal, kültürel ve tarihsel varlıklarının korunmasında çağdaş ve yenilikçi yaklaşımları temsil etmiştir. Geniş ufku, kıvrak zekası hepimiz için etkileyici olmuştur.

Çok üzüntülüyüz. Çünkü son yıllarda yitirdiğimiz Esat Turak hocamız, Raci Bademli hocamız gibi Gönül hocamızın da eğitimimizde çok önemli katkıları var. Hepsi de meslek alanımızın yol göstericileri, öncüleri. Bu kişiler yalnızca bizlerin değil ülkemizin de büyük kayıplarıdır.

Bizler, pek çoğumuz, Gönül hocamızın öğrencileriyiz. Öğrenciliğimiz okul yılları ile sınırlı kalmadı. Mesleğimizi sürdürürken de öğreticiliği devam etti. Bizleri hiç yalnız bırakmadı, geri çevirmedi. Meslek Odamızın etkinliklerinde, kolokyumlarda, kurul çalışmalarında önemli katkılarda bulundu. Bu bakımdan tüm planlama topluluğu Gönül hocamızın öğrencileridir. Gerçekte yalnızca plancılar değil, mimarlar ve diğer uzmanlar da çok şey öğrendiler ondan, öğrenmeye devam edecekler.

Mesleğimize, eğitim aldığımız kurumlardan özellikle ODTÜ Şehir ve Bölge Planlama Bölümünün kuruluşu ile mesleğin kurumsallaşmasına son günlerde yöneltilen hakarete varan eleştirilere karşı en geçerli yanıtı hocamızın varlığı.

Mesleğimizin tüm faaliyet alanlarında vazgeçilmez bir boyut olarak koruma, en çok emek verdiği, düşünsel katkılarını yoğunlaştırıp derinleştirdiği konu oldu. Ülkemizde koruma politikalarının oluşturulması ve koruma bilincinin yaygınlaştırılmasının yanısıra, doğal ve tarihsel çevre ile kültürel mirasın mekan planlama ile ilişkisinin kurulması ve koruma planlamasının kurumsallaşmasına katkıları unutulmayacaktır. Yalnızca kuramsal düzeyde değil, kurul çalışmalarını ve Antalya Kaleiçi Planı gibi örnek çalışmalarla meslek pratiğimiz önemli kazanımlar elde etmiştir. Bunlar ülkemizde sayılı iyi örnekler olmakla kalmayıp planlama sistemimize yansımaları nedeniyle de değerlidir. Bu çalışmalarından, kapsamlı görüşlerinden ve sürekli kendini yenileyen ve geliştiren bakış açısından yaşamının son günlerine kadar yararlandık, yararlanmayı sürdüreceğiz.

Kendisine Yunus Nadi Sosyal Bilim Ödülünü kazandıran ve başvuru kaynağımız olmaya devam eden “Bir Başkentin İmarı” çalışmasının yazarı, Ankara ve imar konularının uzmanı olarak 2002 yılında düzenlediğimiz “Ankara Üst Ölçek Plan Sorunsalı” isimli Teknik Toplantıya katılmıştı. Dünyanın ve ülkemizin yaşamakta olduğu değişim karşısında mevcut plan yaklaşımlarımızı, ölçeklerimizi, yasalarımızı hatta imar kelimesini eleştiriyor, günümüz için yetersizliklerine değiniyordu. Üst politikalar olmadan üst ölçekli planlar da olamaz veya uygulanamazdı. Afet gibi, koruma gibi son yıllarda planlamaya veri oluşturan gerçekleri, yerelin plan yapma yetkilerini, merkezin denetleme ve yönlendirme işlevini uzlaşarak yürütmeleri gerektiğini, plancının birleştirici, etkileşimi ve iletişimi sağlayan rolünü yine herkese erişebilen samimi üslubu ile anlatmıştı.

2004 yılı ortalarında yayınlanan Planlama Dergisi için bizi reddetmemiş, koruma konusunda kendisiyle yapmak istediğimiz söyleşiye rahatsızlığına rağmen katılmış ve yine, yeni görüşlerini, birikimlerini aktarmaktan heyecan duymuştu. “Koruma Siyasal Bir Silahtır” sözünü yazının başlığında öne çıkardık. Korumanın bir ülkenin geleceğinin güvence altına alınmasında ordunun varlığı kadar önemli ve ekonomik sosyal kültürel açılardan bir güç olduğunu savunuyordu. Günümüzde koruma konusunda en büyük gereksinimin, toplum tarafından algılanması, kabul edilmesi olduğuna değiniyordu. Koruma terimlerinin Türkçeleştirilmesinden başlayarak yabancılaştırmanın azaltılmasına, yazarak-çizerek-konuşarak-yardım ederek toplumsal psikolojinin olumlu yönlendirilmesine, yerel yönetimlerin koruma sistematiği içinde ağırlık kazanarak konuyu sahiplenmeleri gerektiğine, yasal boyutta konunun sosyal ve ekonomik haklardan çok insan hakları konusu olarak ele alınması gerektiğine ilişkin açıklamalarla yine çözüme giden yolu işaret ediyordu. Koruma kurullarının kompozisyonunda farklı meslekten üyelerin koruma konusunda uzmanlaşmış olmasının ve tarih bilmesinin önemini vurguluyordu. Kurulların, Bakanlığın en önemli birimi olması, sekreteralarının niteliğinin yükseltilmesi ve ortak birim gibi çalışmalarını gerekli görüyordu. Kurulların birbirleriyle bağlantılarının olması, rotasyonla görev yer ve konularının değişmesi, yani deneyimlerinin zenginleşmesi, yüksek kurula teknik bilgi sahibi danışmanlar kurulu niteliği kazandırılarak kurullararası birikimi gerçekten ortaklaştırmasının sağlanması, kurulların eğitim işlevini de üstlenmesi, bilirkışı yetiştirmesi yönünde önerilerini sıralıyordu. Koruma konusu koruma-geliştirme dengesine dayanıyordu. Türkiye'nin demografik dinamizmine dikkat etmek, yani ekonomi enerji vb politikalarımızın korumayan politikalar olması sorununu ve rant hastalığını sadece koruma için değil gelişme için de çözmek kaydıyla... Uygulamanın denetim altında tutulması, denetim hakkının yasalarla güvence altına alınması, bu hakkı kullanacak mekanizmaların eğitim ve deneyim gibi sosyal kapital zorluklarının aşılması gerekiyordu. Koruma planlamasının vizyonu geniş, stratejileri çok, kimliği-kişiliği farklı, koruma ve gelişmenin birarada bulunduğu bir plan felsefesini yansıttığını, bu işin ekip/takım işi olduğunu, başrolün ise plancıya ait olduğunu kararlılıkla ifade ediyordu. Ancak iyi plancılığın gerekli koşul olduğunu, yeterli koşul olmadığını, bunun için pratik deneyim gerektiğinin de altını çiziyordu.

Zamanla yarışır gibi hızlı konuşan, hızlı hareket eden o küçücük bünyesine nasıl sığdığını anlayamadığımız o büyük enerji, Anadolu gibi eşsiz ve zengin bir coğrafyanın, tarihin ve kültürel mirasın korunmasına hizmet ederken, bir tek o bünyenin sağlığını korumaya yetmedi.

Son söyleşimizde; “Koruma meselesi bir kampanyadır, çok ciddi bir kampanyadır ve burada kamu yararı bulunduğundan, çok insan katılmalıdır. Gönüllü ya da gönülsüz, nasıl olursa olsun katılmalıdır.” diyordu. Biz, gelecek nesiller gönüllü olsun isteriz. Gönüllü ve Gönül hocası...

Saygıyla anıyoruz.

PLANLAMA DERGİSİNİN 2004/4 SAYISI ÇIKTI

Şehir Plancıları Odası Yayını Planlama Dergisinin 2004 yılı son sayısı çıktı. Bu sayıda ağırlıklı olarak “koruma ve planlama” konulu yazılar yer alıyor. Özellikle koruma amaçlı planlara yeni bir bakış açısı kazandırmaya, birikimleri aktarmaya yönelik görüşler bu sayıda kaleme alınıyor.

Derginin ilk yazısı Tansı Şenyapı'nın değerli hocamız İlhan Tekeli üzerine yazdığı makale ile başlıyor. Tansı Şenyapılı “İlhan Tekeli: Mesleki Yolculuğun Başlangıcında Kişisel Duruşunun Oluşumu” başlıklı yazısında; Tekeli'nin 1963-1971 yılları arasındaki çalışmalarını, planlama mesleğine ve akademik ortama katkılarını inceliyor.

“Küreselleşme Sürecinde Kentlerimize Giren Yeni Tüketim Mekanları ve Yitirilen Kent Kimlikleri” başlıklı yazı ile Perihan Kiper, son dönemlerde kentlerdeki doğal, tarihsel ve kültürel mirasın yitirilme nedenlerini küresel ölçekte irdeliyor.

Aynur Yasemin Çakır ve Ege Yıldırım'ın Kastamonu'nun kültürel ve doğal değerlerinin korunması ve geliştirilmesi için çaba veren ve örnek projeler geliştiren Enis Yeter, Gülsen Kırbas, Nurettin Çakır ve Serdar İzbeli ile yaptıkları söyleşiyi de bu sayıda bulmak mümkün.

İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü, Şehir ve Bölge Planlama Bölümü 2003-2004 bahar ve 2004-2005 sonbahar yarıyılarında CP 402 Planlama Projesi dersi kapsamında ele alınan “Alaçatı Tarihi Yerleşim Alanı Koruma Projesi” çalışması okuyuculara aktarılıyor. Nicel Yılmaz Saygın, Nilgün Kiper ve Evrim Güçer çalışma alanı ile ilgili gerçekleştirdikleri deneyimleri aktarıyorlar.

Burak Belge “Çok Katmanlı Tarihi Kent Merkezlerinin Yönetimi: Kentsel Arkeoloji ve Planlama” başlıklı yazısında, kentsel arkeolojik mirasın yönetimini çok boyutlu olarak ele alıyor. Nimet Candaş Kahya ve Ayşe Sağsöz ise Doğu Karadeniz Bölgesinde yer alan sekiz kentsel siti “Kentsel Sitlerde Değişim: Doğu Karadeniz Bölgesi Kentsel Sitleri” başlıklı yazı ile irdeliyor.

Melike Dağıstanlı “Yeni Atina Bildirgesi (Şartı) 2003”ni çevirmek suretiyle önemli bir belgeyi şehir plancılarına kazandırıyor. Dilek Erden Erbey ise “Kentsel Koruma ve Yenileşmede Dönüşüm Projeleri-Eyüp Rehabilitasyon Projeleri” başlıklı yazısı ile Haliç Dönüşüm Projeleri ve özelde Eyüp Koruma Planı içinde uygulanan Rehabilitasyon Projelerinin değerlendirmesini yapıyor.

ODTÜ’de Değişen ve Dönüşen Kent ve/veya Bölge konulu Dünya Şehircilik Günü 28. Kolokyumda “Değişen Kent” başlığı ile düzenlenen Öğrenci Yarışmasında ikincilik ödülü alan çalışma da bu sayıda yer alıyor. Derginin arka kapağında ise bu yarışmada birincilik ödülü alan Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü III. Sınıf öğrencilerinden A. Can Alban, B.Çiğdem Çevrim ve İpek Şen’in çalışmasına yer veriliyor.

Planlama Dergisinin 2005 yılında yayımlanacak sayıları ile ilgili çalışmalar devam ediyor. Planlama Dergisinin son sayısı olan “koruma ve planlama” konusunun devamı niteliğinde 2005 yılının ilk sayısında da aynı konuda yazılar yer alacak. Koruma konusu ile ilgili görüşlere önümüzdeki diğer sayılarda da yer verilecek. 2005 yılında yayımlanacak derginin gelecek sayılarının konuları ise “Avrupa Birliği ve Planlama”, “Stratejik ve Bölge Planlama”, “Kent ve Tasarım” ve “Ankara” olacak. Derginin önümüzdeki sayılarının konu önerileri ile ilgili katkılarınızı bekliyoruz. Planlama Dergisi sayılarında belirlenen temalar dışında da yazılara yer verilmektedir.

“KENTSEL DÖNÜŞÜM VE GELİŞİM KANUNU TASARISI” TBMM İÇİŞLERİ KOMİSYONUNDA KABUL EDİLDİ

Bültenimizin geçen sayısında “Kentsel Dönüşüm Kanunu hakkında 31 Mart tarihinde yaptığımız Basın açıklamasını yayınladık. Başbakanlıkça 1.3.2005 tarihinde TBMM Başkanlığı’na sunulan “Kentsel Dönüşüm ve Gelişim Kanunu Tasarısı” tali komisyonlar olan Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu, Çevre Komisyonu ve Plan ve Bütçe Komisyonlarında görüşülmesinin ardından esas komisyon olan İçişleri Komisyonunda görüşülmüş ve 31.3.2005 tarihinde Bayındırlık-İmar, Ulaştırma,Turizm komisyonuna (BİUTK) gönderilmiştir.

Bayındırlık-İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu, çalışmaları sonucunda tasarı, ismi ve içeriği itibariyle önemli bazı değişikliklere konu olmuştur. Tasarının ismi, **“Eskiye Kent Dokularının Yenilenmesi, Korunması ve Kullanılması Hakkında Kanun Tasarısı”** olarak değiştirilmiştir.

İçişleri Komisyonunun 20 Nisan tarihli toplantısında, Tasarının bir alt komisyon kurularak Alt Komisyon raporu oluşturulduktan sonra görüşülmesine karar verilmiştir. Alt komisyon 4 AKP, 2 CHP milletvekilinden oluşturulmuştur. Alt komisyon ilk toplantısını 21 Nisan tarihinde kamu kesimi, belediye ve TMMOB, Şehir Plancıları Odası ve Mimarlar Odası temsilcileri ile bazı sivil toplum örgüt temsilcilerinin katılımıyla yapmıştır. Bu toplantıda temsil edilen kurum ve kuruluşlara söz verilmiş, görüş ve önerileri alınmıştır.

Bayındırlık ve İskan Bakanlığı tasarının Kentsel Dönüşümde kısıtlı bir alanda yenilenmeye dönüşmesini olumlu bulmuş, ancak özellikle plan bütünlüğü ve Büyükşehirlerde yetki bölünmesi konularında bazı düzenlemeler yapılmasını gerekli gördüklerini, Bakanlıklarının Kentsel Dönüşüm konusunu geniş kapsamda İmar Kanunu Tasarısında ele aldığını ifade etmiştir.

Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kentsel sit alanlarında dönüşümün önemli bir gereksinim olduğunu ancak tasarıda getirilen düzenlemelerin özellikle uygulama araçları konusunda yetersiz olduğunu, KTVKK ile yapılan yeni düzenlemelerden yararlanılabileceğini, özel kurulların uygun bulunmadığını, plan onayının projeye dayalı gerçekleşmesinin plan hiyerarşisine aykırı olduğunu ifade etmiştir.

Maliye ve Adalet Bakanlıkları detay düzenlemeler üzerinde durmuşlardır.

Türk Belediyeler Birliği ve Taç vakfı ile Belediye Başkanları, tasarımı uygun ve önemli bulduklarını ifade etmişlerdir. Özellikle özel kurulların çok gerekli olduğunu belirtmişler, mevcut KTVK Kurullarının yavaş çalışmasından yakınmışlardır.

TMMOB, konunun İmar Kanunu bütünü içinde ele alınması gerektiğini bu tür yasal düzenlemelerin katılımcı bir sürece dayalı olarak hazırlanması gerektiğini belirtmiştir. **Mimarlar Odası**, hazırlanmış olan ve madde düzenlemeleri ile Tasarı adına ilişkin önerilerini içeren metni Komisyona sunmuştur. **Şehir Planları Odası** ise yeni tasarının yasal bütünlüğü, plan bütünlüğünü ve uygulama bütünlüğünü zedeleyen yapısı ile yasalaşmasının sadece kentsel sit alanları ile kısıtlı bir uygulama alanı olmaması nedeniyle kentsel alanda önemli yeni sorunlara ve yetki karmaşasına ilavelere neden olacağını, konunun imar Kanunu kapsamında ele alınmasına dair görüşlerini koruduğunu belirtmiştir.

SPO'nun bu konuda dile getirdiği görüşler şöyle özetlenebilir.

Tasarı, Yasal Bütünlüğü Sağlamamaktadır: Ülke gündeminde yer alan ve planlama ve uygulamada yetki karmaşasının giderilmesi bir yana bu tasarı kentsel alanda yeni bir yetki bölünmesi yaratmaktadır. Kentsel sit alanlarında ve belediyelerce farklı kriterlere göre belirlenecek ve sadece ismi "sit alanı" olan alanlarda bu yasa ile yeni bir yetkilendirme getirilmektedir. Eğer tasarı sadece kentsel sit alanlarını kapsıyor olsaydı, Mimarlar Odasının düzenlemenin Kültür ve Tabiat Varlıkları Mevzuatında yapılmasına dair önerisine katılmak olanaklı olurdu. Bu haliyle tasarı, "eskiyen ve özelliğini kaybetmiş" her alanı için uygulanabilir olması nedeniyle İmar Kanunu kapsamında ele alınması uygun olacaktır.

Tasarı Planlama Bütünlüğünü Sağlamamaktadır: Tasarı uyarınca belirlenecek olan alanlar, imar planı ve koruma amaçlı imar planlarından farklı, özel bir planlama süreç ve tarzına konu olacak plan bütünlüğü zedelenektir. Diğer taraftan tasarının 2. maddesinde yer alan "...onaylı dönüşüm projesi, hazırlanacak plan için esas teşkil eder" hükmü, plan hiyerarşisini zedelemektedir. Bu nedenle de konu İmar Kanunu içinde ve plan bütünlüğü sağlanarak ele alınmalıdır.

Tasarı Uygulamalarda Bütünlüğü Sağlamamaktadır: Tasarı kapsamında belirlenen alanlar, özel uygulamalara konu olacak alanlardır. Tasarı uyarınca belirlenecek "sit" alanları, kültür ve tabiat varlıkları ile ilgili mevzuat ve imar mevzuatı hatta Büyükşehir mevzuatı ile belediye mevzuatı dışında yeni uygulama araçlarına konu edilmektedir. Dolayısıyla bu alanda da bir yetki bölünmesi yaratılmaktadır. Bu nedenle de konunun imar kanunu bütünlüğünde belirlenen uygulama araçları ile ele alınması uygundur.

İçişleri Komisyonunca oluşturulan Alt Komisyon tarafından yapılan çalışma ve oluşturulan yeni taslak hakkında İçişleri Komisyonunda 12 Mayıs 2005 tarihinde toplantı yapılmış, bir önceki toplantıya çağrılanlar bu toplantıya da çağrılmıştır. Toplantıda, komisyon üyeleri dışındaki katılımcılara Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı Melih Gökçek ve Kültür Bakanlığı temsilcisi dışında söz verilmemiştir. Yeni Tasarı incelendiğinde de bir önceki tasarıya dair kaygıların geçerliliğini sürdüren bir düzenleme yapıldığı görülmektedir.

- Tasarının başlığı bir önceki toplantıda Mimarlar Odasının teklif ettiği şekilde değiştirilerek **"Yıpranan Kent Dokularının Yenilenerek Korunması ve Yaşatılarak Kullanılması Hakkında Kanun Tasarısı"** şeklinde biçimlendirilmiştir. Ne var ki Tasarının başlığında yer alan "yenilenerek koruma" ve yaşatılarak kullanılma" ifadelerinin açılımı tasarıda yer almamış, "yıkılarak yenilemeyi" öne çıkaran bir düzenleme yapılmıştır. Dolayısıyla tasarı başlığı ve içeriği bütünleşmemiştir. Mimarlar Odası'nın tasarının içindeki dönüşüm sözcüklerinin çıkartılması önerisi kabul görerek yenilenme olarak değiştirilmiş, yıkılarak yenilenmeyi belirginleştiren ifadeler öne çıkmıştır.

- Tasarının amaç maddesinde yapılan düzenlemelerle; yasanın uygulama alanının, Kültür ve Tabiat varlıkları mevzuatında belirlenen kentsel sit alanları ile kısıtlandığı belirtilmektedir. Metinde, “Bu kanunun amacı, belediyelerce, şehrin yıpranan ve özelliğini kaybetmeye yüz tutmuş, Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurullarınca sit alanı olarak tescil ve ilan edilen kent bölgeleri ile bu bölgelere ait koruma alanlarının, kentin gelişimine uygun olarak yeniden inşa ve restore edilerek bu bölgelerde konut, ticaret, kültür, turizm ve sosyal donatı alanları oluşturulması, tabii afet risklerine karşı tedbirler alınması, kentin tarihi ve kültürel dokusunun yenilenerek korunması ve yaşatılarak kullanılmasıdır.” H k m ne yer verilmektedir. Bu haliyle Yasanın uygulama alanı sadece sit alanları ile kısıtlı görünse de, gerçekte, belediyelerce sit alanlarını ve “bunların koruma alanlarını” kapsamak üzere yeni bir alan belirleme işlemi mümkün kılınarak, bir önceki metinden çok da farklı olmayan bir noktaya gelinmektedir. 2. maddedeki yenileme alanlarının belirlenmesine ilişkin hükümler incelendiğinde bu yargıyı haklı kılan noktalar görülebilmektedir.
- Yenileme alanlarının belirlenmesine dönük hükümler incelendiğinde bu alanların, 5226 sayılı Kanunla değişik 2863 sayılı Kanunda belirlenen “sit alanları” ve “korunma alanları” tanımlarından farklılıklar içeren yanı ortaya çıkmaktadır. Tasarının amaç maddesinde yer alan ancak “Kültür ve Tabiat Varlıkları Kanunu” ile örtüşmeyen bir düzenleme ile karşılaşılmaktadır.
- Yenileme alanı olarak belirlenen bu alanlarda yapılacak uygulamalarla ilgili, proje ve uygulama konusunda özel koruma kurulları oluşturulması yerine Kültür ve Tabiat Varlıkları Koruma Kanunu uyarınca ancak bu alanlara özgü yeterli sayıda kurul oluşturulmasına ve plana uygun projelendirme konusunda getirilen hükümlere yönelik düzenlemelerin bir önceki taslağa kıyasla olumlu olduğu d ş n lmekle birlikte, alana özgü kurulların sakıncaları yine de geçerliliğini korumaktadır.
- Özel alanları belirleyen bu özel düzenlemeler konusunda yapılabilecek en temel saptamalardan birisi, tasarının sadece sit alanları ile ilgili ise, uygulama araçları açısından sadece tasfiyeye dönük ilave hüküm getirilmiş olmasının yine önemli bir eksiklik olmasıdır. Bu haliyle, 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Yasasına 5226 sayılı yasa ile getirilen uygulama araçları da kullanılamamaktadır.
- Tasarının projeleri ve bunlara dayalı planları yine Mimarlar Odası’nın  nerisi doğrultusunda, en az bir imar adası ile sınırlandırması, planların parçalanmasının ötesinde, kentsel sit alanları dokusunun bütünlüğünü ortadan kaldıran sonuçlar yaratacaktır.
- Tasarının “yenileme” işlemleri ile ilgili finansa kaynağı bulunmamaktadır dolayısıyla, “yenileme” işlemlerinin yap-sat mantığı ile gerçekleştirilmesi beklenen olumsuz sonuçlardan birisi olarak karşımızda durmaktadır.

Sonuç olarak bir önceki taslağa kıyasla kısıtlı olumlu yanları bulunmakla birlikte tasarıya alt komisyon tarafından verilen son şeklin de planlamada ve yapılaşmada yetki karmaşasına ilaveler getiren ve bu bağlamda sorun yaratması kaçınılmaz olan özelliğini ortadan kaldırmadığı açıktır. Diğer taraftan yürürlükte olan 2863/5226 sayılı ve 5272 sayılı Belediye Yasasında getirilen hükümler, belediyelere yeterli ve gerekli uygulama aracı ve finans olanağı sağlarken bu tür bir özel yasaya gerek duyulmasının anlamı kavranamamaktadır. TBMM Genel Kurul Gündemine hızlı bir şekilde taşınması beklenen tasarinın bu haliyle yasalaşmasının kentsel dokuya zarar verici yanını her ortamda vurgulamaya devam edeceğiz.

PLANLAMA VE İMAR KANUNU TASARI TASLAĞI HAKKINDA BAŞBAKANLIKTA TOPLANTI

Ülkemizde planlama, imar ve uygulamaya ilişkin çok sayıda ve farklı kanunlarla düzenlenmiş yetkilerin yarattığı karmaşanın çözümüne yönelik model ve stratejilerin belirlenmesi ve buna uygun İmar Kanunu Tasarı Taslağının hazırlanması amacıyla, 09.03.2005 tarihinde Başbakanlık Müsteşarlığında yapılan toplantı sonrası kurulan Komisyonun gerçekleştirdiği bir dizi toplantı hakkında bültenimizin geçen sayısında bilgi vermiştik.

Bayındırlık ve İskan Bakanlığı Teknik Araştırma ve Uygulama Genel Müdürü başkanlığında, Devlet Planlama Teşkilatı, İçişleri Bakanlığı, Çevre ve Orman Bakanlığı, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı, Ankara Büyükşehir Belediye Başkanlığı, Kayseri Büyükşehir Belediye Başkanlığı, Gaziantep Büyükşehir Belediye Başkanlığı, İstanbul Pendik İlçesi Belediye Başkanlığı, Burdur İli Merkez Belediye Başkanlığı'ndan temsilcilerin katılımıyla oluşan komisyon, çalışmalarını 23.03.2005, 05.04.2005 ve 08.04.2005 tarihinde yaptığı toplantılarla yürütmüştü.

Bu toplantılarda aldığı görüşleri değerlendiren Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'nın, ulaştığı sonuçların sunulacağı son toplantı, yine Başbakanlık Müsteşarlığında tarihinde gerçekleştirildi. Komisyonu oluşturan kurum ve kuruluşların da katıldığı toplantıda yeni adıyla "Planlama ve İmar Kanunu Tasarı Taslağı" ilk kez bütün olarak Teknik Araştırma ve Uygulama Genel Müdürü tarafından sunuldu. Planlamada Yetki Karmaşası çalışmalarını yürüten Komisyonunun görüş birliğine varamadığı açıklandı. Ağırlıklı olarak aşağıdaki tablo üzerinden yapılan sunuşta, merkezi idarelerce plan yapım-onay yetkileri bulunan Ülke Mekansal Politika Planı ve Bölge Planı, yerel idarelerce plan yapım-onay yetkileri bulunan Çevre Düzeni Planı, İmar Planları ve Kırsal Yerleşme Planı türleri arasında en yoğun tartışmalar, iki idari yapının yetkileri açısından birbirleriyle ilişkilendikleri Bölge Planı ve Çevre Düzeni Planları hakkında oldu. Toplantıda ifade edilen görüşlere göre, idarelerin ellerinde bulundurdukları yetkileri korumak ve arttırmak yönünde eğilimlerini sürdürdükleri gözlemlendi. Odamızın bu konuda, plan yapım-onay yetkilerinin kimin elinde olduğundan çok nasıl kullanıldığı ve planların niteliğinin önemsenmesi gerektiği biçiminde olduğu, bu süreçte katılıma ve denetime vurgu yapan, her aşamasında şeffaflığı öngören, bültenimizde de yayınlanan yazılı görüşlerinde dile getirilmişti. Bu anlamda Tasarı Taslağının, ilgili tüm kamu kurum ve kuruluşlarının, üniversiteler, meslek odaları ve sivil toplum kuruluşlarının katılım ve denetimini hüküm altına alan somut maddelerinin korunması ve geliştirilmesi gerekiyor.

Komisyonun, Taslağın bütününe toplantı sırasında edinmesi nedeniyle Müsteşarlık tarafından Bakanlığa, Komisyonu oluşturan kurum ve kuruluşlara ilave yapılarak nihai görüşlerini 1 ay içinde Bakanlığa iletmelerini sağlaması, Bakanlığın da bu görüşlerle birlikte Taslağın son halini, izleyen bir ay içinde Başbakanlığa göndermesi görevi verildi. Yapılacak değerlendirmeler sonrası Tasarının TBMM'ye yaz öncesi gönderilmesinin hedeflendiği açıklandı.

Sözkonusu Komisyon toplantılarına katılmış bulunan, ilk toplantı sonrası yazılı görüşlerini de sunan ve bu görüşleri geçen bülten sayımızda yayınlanan Odamız, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'ndan henüz resmi yazı iletilmemekle birlikte, daha önce Yasa Tasarısı hakkında çalışmalar yapmak üzere kendi bünyesinde oluşturduğu eski komisyon üyesi meslektaşlarını toplantıya çağırarak, gelişmeleri değerlendirdi. Bundan sonraki süreçte, Planlama ve İmar Yasa Tasarı Taslağının Müsteşarlık Toplantısında dağıtılan son hali üzerinden Odamız görüşleri oluşturulacak.

**Planlama ve İmar Kanunu Tasarı Taslağı Bayındırlık Ve İskan Bakanlığı web sitesinden incelenebilir. Bu taslak hakkındaki görüşlerinizi, Odamız görüşlerine katkılarınız açısından bekliyoruz.*

**KALKINMA AJANSLARI İLE İLGİLİ YASAMA ÇALIŞMALARI İÇİN
TBMM'NE ODAMIZ GÖRÜŞLERİ AKTARILDI**

Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin gündeminde bulunan "Kalkınma Ajanslarının Kuruluşu, Koordinasyonu ve Görevleri Hakkında Kanun Tasarısı" ile ilgili olarak, Plan ve Bütçe Komisyonu'nda yapılan çalışmalara katılabilmek anlamında Odamızca yapılan girişimler sonucu, anılan Komisyon Başkanlığı 18.04.2005 tarihinde Odamıza ilgili Komisyon toplantısına katkı ve katılımımızı isteyen bir davet yazısı yazmıştır.

Bunun üzerine 21.04.2005 tarihinde yapılan Komisyon Toplantısına Odamızca katılım sağlanmış olup, Kanun Tasarısının Alt Komisyona havale edilmesi üzerine, Odamız temsilcilerince Alt Komisyon toplantısında da bulunularak, konuyla ilgili yazılı ve sözlü görüş ve değerlendirmelerimiz Komisyon üyelerine ve DPT yetkililerine aktarılmıştır.

Alt Komisyon Odamızca yapılan değerlendirme ve önerileri dikkate alarak, bir sonraki toplantı için Yasa Tasarısının Maddeleri üzerindeki değişiklik önerilerimizi de somutlaştırarak sunmamızı istemiştir. Bu aşamada Odamızca konuyla ilgili bazı öğretim üyeleri ile tasarı ile ilgili görüş ve önerilerini Odamıza ileten üyelerimizin de katkısıyla oluşturulan Oda görüşleri, maddelere ilişkin değerlendirme önerileri ve Üniversitelerde bu konuyla ilgili olarak yapılmış çalışmalar Odamızca derlenerek, bir yazı ile TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığı'na iletilmiştir.

Alt Komisyonun daha sonra yaptığı toplantıların bir bölümüne de Odamızca katılım sağlanmış olup, anılan Yasa Tasarısı ile ilgili görüşlerimizin bir kısmı, Komisyon önerisi olarak Tasarıda yer almıştır. Ancak, Odamızca Kalkınma Ajanslarının sayısı, yapısı, yönetim kurullarının oluşum biçimi ve Ajanslara verilen görevlerin sadece yatırımcının önünü açmakla sınırlı oluşuna yönelik eleştiri ve önerilerimiz, gerekli ve yeterli bir biçimde değerlendirmeye alınmamıştır.

Tasarının Komisyondan geçen son hali Odamıza iletilmemiş olup, Tasarı ile ilgili gelişmeleri, katkı, katılım ve değerlendirmelerimiz de içeren bir yazı yazılarak, TBMM Başkanlığı'na, Başbakanlığa, DPT Müsteşarlığına ve örgütümüz birimlerine yollanmıştır.

Aşağıda tasarıya ilişkin Odamız görüşleri yer almaktadır.

"KALKINMA AJANSLARININ KURULUŞU, KOORDİNASYONU VE GÖREVLERİ HAKKINDA KANUN TASARISI" İÇİN TMMOB ŞEHİR PLANCILARI ODASI GÖRÜŞÜ

Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin gündeminde bulunan Bölge Kalkınma Ajanslarının kuruluşuna dair esasları belirleyen Kanun Tasarısı, gerek ülkesel kamu yönetimi yapısına yönelik düzenlemeleri, gerek bölgeleme sistemi ve oluşturduğu bölge kalkınma ajanslarının yapısı ve gerekse bölgesel planlama açısından büyük önem taşımaktadır.

Tasarının Gerekçesi

Tasarının Genel Gerekçeleri içinde;

- a) Esnek, dinamik yerel sivil inisiyatifleri harekete geçiren, yerel kapasiteleri arttıran ve kalkınma için seferber eden, katılımcı ve sürdürülebilir bir yönetim biçiminin oluşturulması,
- b) Kalkınma çabalarının sadece yukarıdan aşağıya doğru değil, aşağıdan yukarı bir şekilde de yürütülmesi,
- c) Sektörel esasa dayanan devlet kalkınma planlarının yanısıra, bölge planlamanın başlatılması ve bölgelerarası dengesizliklerin azaltılması,
- d) Ulusal kaynakların daha verimli kullanımının sağlanması,

biçiminde, bir çok açıdan yerinde değerlendirme ve saptamalar yapılmaktadır. Ancak, Tasarının, bu amaçları yerine getirebilmek için tarif ettiği yol bazı endişeleri beraberinde getirmektedir.

Öte taraftan, Tasarının yasalaştırılmasında aceleci bir tutum izlenmekte ve bu durum Avrupa Birliği'nden alınacak mali yardımlarla ilişkilendirilmektedir. Oysa, bu Tasarının hayata geçmesi, sadece Bölge Kalkınma Ajanslarının kuruluşu için alınacak hibe fonların kullanılmasına olanak sağlayacak, Avrupa Birliğinden aktarılabilecek diğer mali yardımları etkilemeyecektir. Bu nedenle, Tasarının kamuoyunda yeterince tartışılmaksızın hızla yasalaştırılması yerine katılımcı bir süreçle tartışılıp, olgunlaştıktan sonra gündeme alınması daha yerinde görünmektedir.

Kaldı ki, Tasarının genel gerekçeleri içerisinde belirtilen en temel yaklaşımlardan birisi de "katılımcılık"tır. Bu açıdan bakıldığında, Tasarının ilgili tüm toplum kesimlerinin ve özellikle ilgili uzman kuruluşların değerlendirme ve katkılarına daha fazla özen göstermesi gerektiği görülecektir.

Tasarı Neler Getiriyor?

Tasarı; bölgesel gelişmeyi hızlandırmak amacıyla yönelik olarak Bölgesel Kalkınma Ajanslarının kuruluş, görev ve yetkileri ile koordinasyonuna ilişkin esas ve usulleri düzenliyor. Tasarıda, üç düzeyde istatistikî bölge birimleri kurulması öngörülüyor, kamu kesimi, özel kesim ve sivil toplum kuruluşları temsilcilerinin katılımı ile bölge planı ve programlarını hazırlama veya hazırlatma ajansların görev ve yetkileri içinde sıralanıyor, bölgedeki kamu kurum ve kuruluşları, özel kesim, sivil toplum kuruluşları, üniversiteler ve yerel yönetimler arasında işbirliğini geliştirmek ve ajansı yönlendirmek üzere Bölge Kalkınma Kurulu oluşturuluyor, ilgili kuruluşların Kurula gönderecekleri temsilcilerin sayısı, görev süresi ve atanma usulleri kuruluş kararına bırakılıyor, ajansın organı olan yönetim kurulunun; vali, büyükşehir belediye başkanı, sanayi odası başkanı, ticaret odası başkanı ile Bölge Kalkınma Kurulu tarafından seçilecek üç özel kesim ve/veya sivil toplum kuruluşu temsilcisinden oluşacağı belirtiliyor.

Tasarının Sorunları

Tasarı gerekçe bölümünde doğru hedefler belirlemesine karşın şu temel sorunları taşımaktadır:

1) Sorunlu Bölgeleme Sistemi: Tasarı'nın en temel öngörüsü ve düzenlemesi, DPT tarafından 2002 yılında yayınlanan İktisadi Bölge Birimleri Sınıflandırması (İBBS) uyarınca 3 farklı düzeyde tanımlanan bölgeler içerisinde "2. Düzey" olarak tariflenen 26 merkezde Bölge Kalkınma Ajansları'nın kurulmasıdır.

Ancak bu yeni organizasyon, Devlet Planlama Teşkilatının kendi istemiyle ya da ülkenin gereksinimleriyle ortaya çıkmış bir yeniden bölümlenme ya da yeniden bir mekân organizasyonu değildir, doğrudan dış talebe bağlı olarak gerçekleştirilmiş bir düzenlemedir. Oysa Türkiye'nin bölge belirleme ve planlama adına ciddi deneyimleri vardır. Güneydoğu Anadolu Projesi kapsamında ortaya konulan bölge sınırları (zamana ve gelişmelere bağlı olarak tartışmaya açık olmakla birlikte) iç dinamikler ile oluşturulan bölgelemeye örnektir.

Bu tasarıya ve Bölge Kalkınma Ajanslarına dayanak oluşturan İBBS Bölgelerinin, ülkenin iç dinamiklerine ve gereksinimlerine bağlı oluşturulmadığı, üç yıldır çeşitli üniversitelerimizde yürütülen çalışmalarla ortaya konulmuştur. Oluşturulan bölgeler, ülkemizde ne daha önce uygulanan "hizmetin bütünlüğüne yönelik bölgeler" dir (örneğin Devlet Su İşleri bölgeleri, Karayollarının hizmet bölgeleri, vd), ne de uzun yıllardır olması tartışılan "havza veya işlevsel bütünlük- iç ilişkilerini" ortaya koyan bölgelerdir.

Bu nedenle tasarının "bilimsel" dayanağı olarak ortaya koyulan bölgeleme mantığı bazı sorunlar içermektedir. Bölge Kalkınma Ajansları'nın bu kadar çok bölgede oluşturulması yerine, Türkiye'nin iklim bölgelerine benzeyen ve sayısı 12'den ibaret olan yine AB eşgüdümünde oluşturulduğu anlaşılan Düzey 1 İstatistiksel Bölge Birimleri'nde oluşturulmaması için nasıl bir bilimsel gerekçe olduğu da belirsizdir.

Düzey 2 İstatistiksel Bölge Birimi olarak adlandırılan ve 26 olarak belirlenen bölge sayısı;

- a. Bölge planlamanın anlamlı ve başarılı olabilmesi,
- b. Merkez (Ankara) ile bu bölgeler arasında verimli ve etkin bir eşgüdüm

için çok fazladır.

Önerilen bölgelemeye göre, örneğin, halen Türkiye'nin tek bölge kalkınma idaresine sahip ve 9 ili kapsayan Güneydoğu Anadolu Bölgesi üçe bölünmektedir. Diyarbakır ve Şanlıurfa illeri birleştirilerek oluşturulan iki İlli bölgenin arkasındaki mantık nedir? Şanlıurfa kendisine daha yakın diğer bir ille veya illerle birlikte bir bölge haline getirilmez ve sadece Diyarbakır ile birleştirilirken göz önüne alınan ekonomik ilişkilerin yoğunluğu mudur? Sosyal ilişkiler mi fazladır? Politik bir neden mi vardır? Bu soruları 26 bölgenin kapsadığı illeri bir araya getirme ilkesinin belirsizliği karşısında, çoğu bölge için arttırmak mümkündür.

2) Bölge Kalkınma Ajanslarına Bırakılan Bölge Planlama ve Bölgesel Kalkınma: Bölge Kalkınma Ajanslarının tasarıdaki görev ve yetkileri incelendiğinde, 5 inci ve 13 üncü maddede planlamaya ilişkin çok önemli görevler verildiği görülmektedir. Devlet Planlama Teşkilatı'nın ülkesel planlarına uygun (bunun da nasıl denetleneceği açık değildir), alt ölçeklerde projelerin yapılması ve benzeri tüm yetkiler, kalkınma ajanslarına verilmektedir. Ajansların bunu hangi kadroyla yapacağına ilişkin bir belirleme yapılmamıştır. Kalkınma Ajansı'nın 100 kişilik yönetim kurulunda, varsa büyükşehir belediye başkanı, birden fazla ilden oluşan bir İBBS birimiye, il merkezlerinin belediye başkanlarının olması önerilmektedir. Getirildiği söylenen demokratik yapıda alt ölçekteki belediyelerin, yatırımcı kurumları temsil eden sivil toplum örgütleri dışındaki demokratik kitle örgütleri, meslek odaları ve üniversitelerin nasıl temsil edileceği, sürece nasıl katılacakları belirsizdir.

Bu durum, özel sektörün güçlü bir biçimde temsil edildiği, serbest piyasa, rekabet ve aktörler üzerine kurgulanan bu özerk yapının planlama açısından parçacı (bütünü dikkate almayan) ve rant üreten talepleri artırıcı bir nitelik kazanması endişelerini akla getirmektedir. Elbette ki kalkınma için yatırım yapılması gerekmektedir. Ancak bir başka önemli boyut da, yatırımların dengeli dağılımı ve yatırım yapılan alanların korunması gerekli doğal, çevresel, kültürel değerlerinin de tahrip edilmeksizin "sürdürülebilir"liğinin sağlanmasıdır. Çünkü yasa tasarısında, korunması gerekli doğal alanlarımızın, kıyılarımızın, tarihi ve arkeolojik değerlerimizin, 2B alanlarımızın, tarım ve mera alanlarımızın nasıl korunacağına ilişkin hiçbir açılım bulunmamaktadır.

3) Planlama Kurumunun Parçalı Yapısına Yeni ve Karmaşık bir Yapı Eklenmesi Tehlikesi: Bölge planlama, İmar Kanunu'nda olmasına karşın, ülkemizde yeterince ve gereğince kullanılan bir planlama geleneği yaratamamıştır. DPT'nin kuruluş kanununda olan ancak son yıllara kadar yeterince kullanmadığı "bölge planlama" yetkisi de bu plan çerçevesinde -ne yazık ki on yıllar önce ülkemizin ihtiyaç ve inisiyatifi ile kullanılmış olması gerekirken- şimdi AB zorlamasıyla kullanılmak istenmektedir. Yine de bölge planlamanın etkin hale getirilmesi çabaları önemli ve gereklidir. Ancak, bölge planlama çalışmalarının yapılması aşamasında, planlama kurumu ve bölge planlama bilimi süreçlerinin kullanılabilmesi büyük önem taşımaktadır.

Tasarı'da ise, yapılacak bölge planlarının, bölge biliminin gerektirdiği ilkelere hayata geçmesinde bazı sorunlar yaşanabilecektir. Bu anlamda üniversitelerimizin Şehir ve Bölge Planlama Bölümlerinde lisansüstü düzeyde yürütülen çalışmalardan yararlanılması gerekli ve yararlı görünmektedir.

Öte taraftan, bölge kalkınma ajanslarının kurulmasıyla, mevcut durumda çok parçalı dediğimiz planlama yetkisinin kullanıldığı halkalar zincirine 26 yeni halka daha eklenecektir ve o 26 yeni halka, bugünkülerin çok ötesinde yetkilerle donatılmış ve güç odaklarıyla çevrilmiş halkalar olacaktır. Belki, plancıların ya da planlamaya ilişkin denetimin o dış kabuğun içine hiç giremeyeceği sertlikte yeni bir yapı/ kabuk ortaya çıkacaktır.

Bu yeni planlama yetkisine sahip kurumun, diğer kurumlarla nasıl ilişkileneceği, eşgüdümün nasıl sağlanacağı ve bütünlüklü bir bölgesel ve kentsel planlamanın nasıl gerçekleştirileceği konularında sorunlar oluşabilecektir.

4) DPT'nin Rolü ve Hızla Uygulamaya Geçilmesi: Bölge Kalkınma Ajansları'nın oluşturulmasında hedeflendiği söylenen yerel inisiyatiflerin güçlendirilmesinden çok, merkezi yönetimin planlama organı olan DPT'nin etkin olduğu bir kurumsal yapılaşma görülmektedir. Önerilen 26 bölgeli sistemde DPT etkinliğinin başarılı olabileceğini varsaymak için bir pilot uygulamanın sonuçlarını bilmek yararlı olurdu. Örneğin, uygulanmak istenen modele göre AB fonuyla DPT tarafından yürütülmeye çalışılan Doğu Anadolu Bölge Kalkınma Projesi'nin sonuçlandırılması ya da başka bir pilot bölgede Bölge Kalkınma Ajansının hayata geçirilmesi, aşama aşama diğer bölgelerin de buradan elde edilecek sonuçlara göre ele alınması daha yapıcı ve yararlı bir yaklaşım olabilir.

5) GAP Kalkınma İdaresi'nin Lağvedilmesi: Tasarının genel gerekçesinde ülkemizdeki bölge planlama çalışmalarının sadece bir tanesinin başarıya ulaştığı kaydedilmektedir: GAP Bölge Kalkınma İdaresi'nin sorumlu olduğu Güneydoğu Anadolu çalışması. Bu idare halen, süresi 2007 sonuna kadar olan ve AB tarafından finanse edilen ve birçok yönden başarılı diyebileceğimiz bir bölge kalkınma projesinin de yürütücüsü durumundadır. GAP Bölge Kalkınma İdaresinin görev süresi sanırım bu nedenle Kasım 2004 de 3 yıllığına uzatılmıştır. Ancak tasarının 5. Geçici maddesi bu idarenin görev süresini 2005 yılı sonunda bitirmektedir. Diğer bölgelerde henüz bölge kalkınma ajansları bile oluşturulmadan, tek başarılı bölge planlamanın ve uygulamanın yapıldığı bu bölgedeki mevcut idarenin acilen lağvedilmesi yerine bir geçiş süreci tanımlanarak GAP İdaresinin birikim ve deneyimlerinden de yararlanacak bir düzenleme yapılması gerekli ve yararlı görünmektedir.

6) Yasal Statü ve Yönetimin İşlevsel Olamaması: Ajansların Yönetim Kurullarında; merkezi yönetim, yerel yönetim, meslek kuruluşları ve sivil toplum kuruluşları temsilcilerinin yer alması öngörülmektedir. Yönetimin kamu-sivil işbirliği çerçevesinde katılımcı hale getirilmesi olumludur. Yaratılan ajans statüsünün hukuki yönden anayasa ve yasalara uygun olup olmadığı ayrı bir değerlendirme konusudur. Burada söz konusu statünün yönetsel işlevselliği üzerinde durulmaktadır.

Böyle bir bölge idaresinin üyeleri durumunda olan merkezi yönetim ve yerel yönetim temsilcilerinin görev ve yetkileri başka yasalarla da tanımlanmış olduğundan, yetki çakışmaları ve koordinasyon sorunları kaçınılmaz görünmektedir. Örneğin, herhangi bir Bölge Kalkınma Ajansı tarafından alınan bir kararın bölgedeki bir ilin valisi tarafından yasal çerçevede uygulanmak istenmemesi halinde durum ne olacaktır? Bakanlar Kurulu kararı ile kurulacak olan ve DPT tarafından denetlenen, “kamu tüzel kişiliğine haiz ama birçok yönden de özel hukuk hükümlerine tabi olan” (Madde 3) Bölge Kalkınma Ajansı emredici olabilecek midir?

Öte yandan, Bölge Kalkınma Ajansı yönetim kurulu başkanlıklarının il valilerince 2 yılda bir dönüşümlü olarak üstlenilmesi öngörülmektedir (Madde 10). Bu sistem bölgelerdeki il sayısı az tutularak (ama Türkiye düzeyinde 26 gibi aşırı sayıda bölge yaratılarak) işler hale getirilmek istenmektedir. Türkiye’de eş düzey yetkililerin koordinasyon sağlama konusundaki başarısızlıkları bilinmektedir.

Daha büyük ve bölge planlamayı anlamlı kılacak bölgeler oluşturulmuş olsa idi, il sayısı fazla olacağından, dönüşüm sistemi geçerli olamayacak, (bu kez “olağan hal” için!) “bölge valiliği” kavramı gündeme gelecekti. Türkiye bölge valiliğini olağanüstü durumlar dışında tercih etmemiştir. Oysa, anlamlı bir bölge planlama ancak merkezi yönetim ve yerel yönetimlerle ilişkileri net olarak tanımlanmış bir bölge yönetimi ile birlikte olabilir. Bölge Kalkınma Ajanslarının statüsü bu açıdan sorunludur.

7) Katılımcı Olamayan Yaklaşım: Türkiye Cumhuriyeti’nin idari sisteminde önemli etkiler yaratabilecek öneriler getiren bu tasarı, ilgili kurum ve kuruluşların tartışmasına yeterince açılmadan, meclis gündemine getirilerek “aman AB fonlarını kaçırmayalım” anlayışı ve bir “oldu bitti” içinde yasalaştırılmak istenmektedir. Katılımcılığı öneren bir yasa tasarısının, katılımcı bir yaklaşımla gündeme getirilmemesi bir talihsizliktir.

Ne Yapılmalı?

- Öncelikle, Bölge Kalkınma Ajansları, 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Yasası, 5272 sayılı Belediye Yasası, 5302 sayılı İl Özel İdaresi Yasası ve Bayındırlık ve İskan Bakanlığı’na sürdürülen İmar Kanunu Tasarısı ile uyumlu, dil ve anlayış birliğinde kurgulanmalıdır.
- Tasarının meclis gündemine gelmeden önce uygun, katılımcı platformlarda yeterince tartışılmamış oluşu önemli bir eksikliktir. Bunun en kısa zamanda giderilmesi için tasarının en azından ilgili tüm kesimleri kapsayacak biçimde tartışmaya açılması ve bu çerçevede yapılacak düzeltmeler sonrasında gerekli yasalama girişimlerinin tekrar başlatılması uygun olacaktır.

- Bölge Kalkınma Ajanslarının Kuruluşu için esas alınan ve gerek ülkemizin hizmet bütünlüğü bölgelerine, gerek bölge bilimin önemseydiği havza planlaması anlayışına uymayan, İstatistiksel Bölge Birimleri Sınıflandırması (İBBS), gözden geçirilmelidir. Bu konuda üniversitelerimizin Şehir ve Bölge Planlama Bölümlerinden katkı alınabilir.
- Eğer Bölge Kalkınma Ajansları oluşturulacaksa, ülkemizin fiziki, sosyo-ekonomik, mekansal koşullarına ve Avrupa Birliği'nce beklenen standartlara da uyum sağlayabilecek biçimde belirlenecek yeni bölgeler içinde, etkin verimli işleyebilecek sayı ve nitelikte oluşturulmalıdır.
- Bölge Kalkınma Ajanslarının 26 adet olarak kurulmasının bir çok karmaşa ve sorun yaratacağı noktasından hareketle, bu sayı en azından Düzey 1 olarak saptanan 12 Bölgeye göre belirlenmelidir.
- GAP Bölge Kalkınma İdaresinin hızla lağvedilmesi yerine, bu bölge için özel bir yapılanma ve geçiş süreci tanımlanmalı, GAP İdaresinin bölge planlama ve bölgesel-yerel kalkınma konularında birikim ve deneyimlerinden yararlanılmalıdır.
- Bir pilot uygulama üzerinden aşama aşama diğer bölgelerin durumu ele alınmalıdır.
- Bölgesel yatırımların mekansal anlamda da bazı sonuçları olacağı unutulmaksızın, dengeli ve sürdürülebilir bir bölge planlama yaratılabilmesi için gerekli olacak ilke ve esaslar, böylesi bir yasada mutlaka ortaya koyulmalıdır.
- Bölge Kalkınma Ajansları içerisinde katılım ve temsil mekanizmaları için, özel sektör ve yatırımcı ağırlıklı bir sivil toplum katılımı yerine, toplumun diğer ilgili kesimlerini de kapsayacak, uzman meslek odaları, üniversiteler ve diğer demokratik kitle örgütlerinin de eşit ortak olarak katılabileceği bir mekanizma tanımlanmalıdır.

TARIM ARAZİLERİ KULLANIMA AÇILMAYA DEVAM EDİYOR

13.6.2003 tarihli ve 25137 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Tarım Arazilerinin Korunması ve Kullanılmasına Dair Yönetmelik yürürlükten kaldırıldı. 25 Mart 2005 tarihli ve 25766 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Tarım Arazilerinin Korunması ve Kullanılmasına Dair Yönetmelik 16.03.2005 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girdi. Yönetmelik değişikliği Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğünün kaldırılması nedeni ile yapılmış, anılan yönetmelikte geçen Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü görevleri yürürlükten kaldırılıyor, bu yetkiler Tarım ve Köy İşleri İl Müdürlüklerine veriliyor. İl Müdürlükleri gerekli belgeler tamamlandıktan sonra en geç bir ay içinde müracaatları sonuçlandırmakla yetkilendiriliyor.

Anılan yönetmelikte arazi kullanma kabiliyeti sınıflaması olarak kullanılan I'den VIII' e kadar yapılan sınıflama kaldırılıyor. Yönetmelikte belirtilen istisnalar hariç, tarım dışı amaçlarla kullanılmaya tahsis edilmeyecek araziler arasından I. sınıf ve II. Sınıf kuru tarım arazileri çıkarılıyor. Tarım dışı amaçlarla kullanılabilir kuru tarım arazilerinde akaryakıt satış istasyonları yanısıra yeni olarak bu istasyon ile birlikte planlanacak sosyal tesislerde ekleniyor. Ayrıca madencilik arama ve işletme faaliyetleri için gerekli yapı ve tesislerde bu kapsama alınıyor. Maden arama faaliyetleri sulu tarım arazilerinde de tarım dışı faaliyetlere tahsis edilen amaçlar arasında sıralanıyor.

Sonuç olarak anılan yönetmelikte yapılan değişikliklerle tarım arazileri korunmaktan öte kullanıma açılıyor.

İŞGAL EDİLEN MERA ALANLARININ MERALIK VASFI DEĞİŞTİRİLİYOR

5334 sayılı Mera Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun ile 4342 sayılı Mera Kanununun geçici 3'üncü maddesi değiştirildi. Belediye ve mücavir alan sınırları içerisinde kalan ve 01.01.2003 tarihinden önce kesinleşen imar planları içerisinde işgal edilerek mera olarak kullanımı teknik açıdan mümkün olmayan yerlerin ot bedeli alınmaksızın tahsis amacı değiştirilerek hazine adına tesciline yönelik düzenleme yapıldı.

ÇEVRE VE ORMAN BAKANLIĞI EŞGÜDÜMÜNDE 2B ALANLARI İLE İLGİLİ TOPLANTIYA KATILDIK

Başbakan Yardımcısı Mehmet Ali Şahin başkanlığında Ormanlarımıza Sahip Çıkalım Birliği temsilcisi, TOBB temsilcisi, Çevre ve Orman Bakanı bir araya gelerek 2B arazilerinin görüşülmesi amacıyla bir komisyon kurulmasını kararlaştırdı.

Bu karar üzerine 15 Nisan 2005 tarihinde Orman Genel Müdürlüğü toplantı salonunda Çevre ve Orman Bakanlığı Orman Genel Müdürü başkanlığında toplantı yapıldı. Toplantıya Ormanlarımıza Sahip Çıkalım Birliği adına TEMA, TARIM-ORKAM-SEN, OR-KOOP, Türkiye Ormancılar Derneği, Kırsal Çevre ve Ormanlık Sorunları Araştırma Derneği, TMMOB Orman Mühendisleri Odası ve Odamız temsilcileri ile Orman Genel Müdürlüğü bürokratları, Maliye Bakanlığı, Türkiye Odalar Borsalar Birliği temsilcileri katıldı.

Toplantıda Orman Genel Müdürü 2B arazileri ile ilgili genel bilgi verdi. 473 ha sahanın kabaca 2B arazisi olduğunu, 27000 ha yapılaşma bulunduğunu, 51000 ha zeytinlik, fındıklık ve çaylık olarak kullanıldığını, 300000 ha ise tarım alanı olduğunu ifade etti. Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünün bu araziler üzerindeki çalışmalarının devam ettiğini, 2005 yılında 3000 köyde, 2006 yılında ise 4000 köyde bu çalışmaların bitirileceğini, toplam 2 yıl içinde de ağırlıklı olarak Karadeniz Bölgesi olmak üzere kadastro çalışmalarının sonuçlandırılmasının amaçlandığı belirtildi. Toplam 500000 ile 600000 arası 2B arazilerinin bulunduğunu belirtti ancak rakamların sağlıklı olamayacağına da değindi. Bir an evvel kadastro çalışmalarının sonuçlandırılmasının hedeflendiğini, konu ile ilgili davaların devam ettiğini, bu alanların tekrar ormana dönüştürülmesinin mümkün olmadığını, bu araziler üzerindeki binaların yıkılması için Bakanlığın maddi kaynaklarının bulunmadığını söyledi.

Odamız da konuyla ilgili görüşlerini aktardı. Bu alanların orman bütünlüğü ve sürekliliği kapsamında değerlendirilmesi gerektiğini, kent ve bölge için bu arazilerin önemli olduğunu, bu arazilerin bazılarının kıyı, su havzaları gibi koruma alanları üzerinde bulunduğunu bu nedenle yapılaşmaya açılmaması, mülkiyet hakkının devredilmemesi gerektiği, arazilerin üzerinde bulunan yapılaşmaların niteliği, türü ve özellikleri açısından detaylı olarak her açıdan değerlendirilmesi gerektiği, bu tür çalışmaların çok disiplinli meslek alanları ile birlikte gerçekleştirilmesinin önemli olduğu, planlama esasları, şehircilik ilkeleri ve kamu yararı dışında kararlar alınmaması gerektiği, bilime, tekniğe, can ve mal güvenliğine, çevre ve insan sağlığına uygun olmayan yapılarla ilgili tasfiye, iyileştirme işlemlerinin plan kararları çerçevesinde yapılması gerektiği konularında açıklamalarda bulunuldu.

Toplantıda konunun hukuki boyutu da geniş olarak tartışıldı. Ormanlarımıza Sahip Çıkalım Birliği olarak daha önce Birliğin açıklamaları doğrultusunda konuyla ilgili görüşler de aktarıldı, bu arazilerin kadastro çalışmalarının tamamlanmadan satılmasının gündeme alınmaması gerektiği vurgulandı. Toplantı sonrasında bu konuda Anayasa değişikliğine gerek bulunmadan yürürlükteki yasalarda yapılacak değişikliklerle sorunun çözümleneceği belirtildi ve konuda bir alt komisyon kurularak çalışmalara başlanması önerildi.

PUB tarafından yürütülen “İMAR VE YAPI MEVZUATI UYGULAMASI ANALİZİ DANIŞMANLIK HİZMETİ” çalışması sonuçlandı

Başbakanlık Proje Uygulama Birimi, MEER projesi altında olası afet hasarlarının en aza indirilmesi odaklı çalışmalar çerçevesinde, imar ve yapı mevzuatının mevcut uygulamalarının değerlendirilmesi, bu süreçteki ihmal ve ihlallerin belirlenerek bunların giderilmesine yönelik önerilerin geliştirilmesi amacıyla “İmar ve Yapı Mevzuatı Uygulaması Analizi Danışmanlık Hizmetleri” adı altında 2002 Bir çalışma başlatmıştı.

Çeşitli atölye çalışmaları ve teknik toplantılarla, ilgili kamu kurumlarının, meslek odalarının ve sivil toplum kuruluşlarının katkı ve paylaşımları ile yürütülen sürecin sonunda bir analiz raporu elde edilmesi hedeflendi ve bu etkinlikler esnasında tartışmaya açılan taslak rapor katılımcı kuruluş ve örgütlerin görüş ve önerileri ile biçimlendi.

Son olarak, raporla ilgili gerçekleştirilen 29 Ocak 2005 tarihli atölye çalışmasına ilişkin detaylı bilgiler Odamız Haber Bülteninin Ocak 2005 sayısında yer verilmişti. Bunun ardından revize edilen taslak rapor yeniden Odamıza iletildi ve çalışmanın sonuçlanması aşamasına geldiğinden bahsedilerek nihai raporla ilgili görüşlerimiz istendi. Odamızca yapılan değerlendirme sonucunda hazırlanan görüşler aşağıda sunulmaktadır.

“Başbakanlık Proje Uygulama Biriminin, 12.4.2005 tarih ve PUB/M-7928 sayılı yazuları ekinde gönderilen “MEER İmar Mevzuatı Uygulaması Analizi Danışmanlık Hizmetleri Nihai Rapor Taslağı” Odamızca incelenmiş olup, rapor hakkındaki görüşlerimiz aşağıda sunulmaktadır:

Başbakanlık Proje Uygulama Birimince hazırlattırılan çalışmanın amacının, deprem riskinin azaltılmasına yönelik yasal, sosyal ya da ekonomik yapılandırmalarla ilgili çalışmalara temel oluşturmak ve yol göstermek olduğu belirtilmektedir. Yasal ve kurumsal yapılanma konularında yapılacak çalışmalar için bir altlık olarak alınabilecek bu tür bir çalışmaya gerçekten de büyük gereksinim olduğu açıktır. Gündemde bulunan, yeni İmar ve Şehircilik Yasası, Yapı Denetimi Yasası, Kentsel Dönüşüm Yasası ya da Yerel Yönetimler Yasası çalışmalarında da gözlendiği gibi, böylesi kapsamlı çalışmalar yapılmadığı ve sorunlar gerçek nedenleri ile doğru tanımlanmadığı zaman, getirilen çözümlerde de yanlış temellendirmeler yaşanabilmektedir. Yasa çalışmalarında, yaşanan sorunların ve yanlışların katılımcı bir süreçle kapsamlı bir biçimde ortaya konarak çözümlerin oluşturulması, yasanın uygulamadaki başarı ve etkinliğini de arttıracaktır.

Nihai Rapor taslağı, bugüne kadar imar mevzuatı, imar, yapı ve planlama ile ilgili konularda yapılan çalışmaların özetle aktarılması ve onların bulgularının derlenmesi ile ülkemizdeki imar mevzuatı uygulamaları alanında yaşanan sorunları farklı boyutları ile ele alıp, bu çerçevede mevcut durumun sergilenmesi bağlamında iyi bir çalışma olarak değerlendirilebilir. Özellikle Eylem Planı bölümünde getirilen proje önerileri ile de bu alanda gelecekte yapılabilecekler için yol gösterici özellik taşımaktadır. Bu çerçevede; Proje Uygulama Biriminin bu çalışması, önümüzdeki günlerde imar ve yapı mevzuatımız kapsamına girmesi sözkonusu olan yeni yasama çalışmaları ile ilgili değerlendirmelerin yanısıra, gelecekteki mekansal, sosyal ve ekonomik uygulama kararları için de bir kaynak çalışması niteliği taşıyabilecektir.

Bu çalışma, İmar Mevzuatı ve ilişkili yasal düzenleme çalışmalarını etkileyen/etkilenen bileşenleri ile ele alış biçimi ve sorunları ortaya koyabilmek anlamında gerçekleştirdiği analizleriyle özgün nitelikler de taşımaktadır. Çalışma kapsamında, bugüne değin, İmar Mevzuatı ile ilgili yapılan çalışmaların tarihsel süreç içinde birbirini etkileyen sonuçlarıyla, yeni yapılacak düzenlemeleri de yönlendirebilecek biçimde yorumlanmış olması da, önemsenmesi gereken bir başka nokta olarak tespit edilmiştir. Ayrıca, çalışma sonunda eylem planı olarak önerilen projeler paketinin de, benimsenen ilke ve stratejiler, gerçekleştirilecek süre, ilgili-katılımcı taraflar ve yapılacak iş tarifleri bakımından başarılı olduğu söylenebilir.

Bunların yanında, çalışma bütününde araştırılan bazı konuların eylem planında yer bulamadığı ifade edilebilir. Sözgelimi, meslek odalarının açılan ya da Danıştayca karara bağlanan davaların incelenmesiyle ulaşılan sonuçların eylem planında getirilen önerilerde vurgulanması yararlı olabilir. Ayrıca, proje kapsamında araştırılan akademik ve mesleki çalışmaların, bu çalışmanın sonuçlarına katkısının da ifade edilmesi gerektiği düşünülmektedir. Benzer biçimde, çalışma kapsamında belediyelerde ve bakanlıklarda yapılan görüşmelerin sunulduğu Ek-1 de sunulan değerlendirmelerin, eylem planındaki yansımalarının da ortaya konulmasında yarar görölmektedir.

Ayrıca, çalışma kapsamında kapsamlı bir biçimde ele alınmaya çalışılan, kaçak ve mevzuata aykırı yapılaşmanın sosyo-ekonomik boyutları ve spekülatif faaliyetler, rant-çıkar ilişkileri konularına yönelik bulguların da, çalışmanın eylem planında yeterli ve gerekli karşılığı bulmasının, çalışma sonucunda istenen sonuçlara ulaşılabilmesi anlamında önem taşıdığı söylenebilir.

Öte taraftan, çalışmanın 7. Bölümü olarak tanımlanan Yeni Bir İmar Mevzuatı Oluşturulurken Dikkate Alınması Gereken Seçmeler bölümünün, eylem planındaki tüm konuları kapsayacak biçimde genişletilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Yukarıda vurgulanan, tüm bu değerlendirme sorunlarının aşılabilmesi için, çalışmanın araştırma bölümlerinin tamamlandığı 7. Bölümüyle, eylem planına geçilen 8. Bölüm arasında, tüm araştırma sonuçlarını vurgulayan “Sentez” nitelikli bir bölümün yararlı olabileceği kanısına varılmıştır. Bu anlamda çalışmanın 8.2Bölümünde ortaya konulan bulgu ve tespitlerin, tüm çalışma konularını kapsayacak biçimde ele alınarak, eylem planında seçilen tablolama yoluyla ifade edilmesi, çalışmanın ifade gücü ve başarısını arttırabilecektir.

Diğer yandan; Planlama Kademelerinin yeniden düzenlenmesi ile ilgili getirilen Proje 2 önerisinde, her bir kademe için ölçeklerin özellikle belirtilmesi; fiziksel planlama ağırlıklı bir kaygıyı çağrıştırmaktadır. Bu kaygıyı önleyebilmek için, ölçek yerine planlamanın içeriğinin vurgulanmasının, proje kapsamında benimsendiği belirtilen “stratejik planlama” mantığı bağlamında daha önemli olduğu söylenebilir.

Bunların dışında; Bayındırlık ve İskan Bakanlığınca yürütülmekte olan İmar ve Şehirleşme Yasa Tasarısı çalışmaları sürecinde yaşanan Dönüşüm tasarısı öngörüsünden ayrı olarak, Meclis gündemine tekrar sokulan “Kentsel Dönüşüm Yasa Tasarısı Taslağı” (yeni ismi ile “Eskiye Konut Bölgelerinde Yenileme ve Gelişim Yasa Tasarısı”) gibi, anlık ve yalnızca bir sorunu çözmeye çalışan, bunu yaparken de, yeni birçok sorun oluşturma tehlikesini beraberinde taşıyan yasal düzenleme çalışmalarının getireceği sakıncalar da raporda yer alabilir. Bu anlamda yapılacak değerlendirmelerin, daha önce bu kapsamda yapılan düzenlemelerin sonuçlarıyla da desteklenerek ifade edilmesi, bu ve benzeri nitelikli çalışmaların önem ve değerini ifade etmesi açısından anlamlıdır. Bu çerçevede çalışmanın eylem planında; parçacı, eşgüdünden uzak ve İmar Mevzuatı bütününden kopuk istisna yaratıcı nitelikteki düzenlemelerin önlenmesi anlamındaki tartışmaların yararlı olabileceği kanısına varılmıştır.

Birçok açıdan önem taşıyan ve ülkemize özgü böylesi mevzuat çalışmalarında, özellikle gelişmiş kapitalist dünyanın literatüründe yer bulan yönetim, şeffaflık, hesap verebilirlik, yerellik vb. küreselleşme koşutlu bir söylemin kavram ve kabullerinin çekinceli kullanılması gerektiği düşünülmektedir. Yönetim, hesap verebilirlik, performans yönetimi, yerellik vb. gibi ilk bakışta olumlu algılanabilecek pek çok kavramın, öncelikle sorgulanarak, içlerinin kamu/toplum yararını üstün tutacak, merkezi ve yerel yönetimler olarak kamu yönetimini bir bütün halinde ele alarak güçlendiren yaklaşımlarla doldurulması koşulu ile kullanılması önemli görülmektedir. Günümüzde ülkelere empoze edilmeye çalışılan bu tür kavram ve söylemler, uygulamada; merkezi ve yerel yönetimlerin oluşturduğu genel kamu yönetimi içinde, kamusal alanın daraltılmasına, planlı gelişmenin yadsınarak, imar/planlama/yapılaşma konularında spekülasyon ve bireysel rantların öne çıkmasına, kamusal alanların özelleştirilmesine ortam hazırlayıcı işlev üstlenebilmektedir. Bu bağlamda, yapısal uyum programları ile öngörülen devletin (kamunun) küçültülmesi girişimlerinin ülkemiz için sakıncalarının vurgulanması ile her kademede kamu etkinliğinin güçlendirilmesi yönündeki çabaların arttırılmasının, yaşamsal önemde görülmesi gerektiği yönündeki görüşlerin özellikle vurgulanması yararlı görülmektedir.

Diğer yandan, ülkemizde de kentlerdeki kamusal hizmet sunumlarındaki açıkların giderek arttığı, kent mekanında gelir düzeyi açısından ikili yapılanmanın çoğaldığı, bir yandan kent yoksulluğu ve yoksunluğu sürerken, diğer yandan da gelir düzeyi yüksek kesimlerin “kapalı ve kapılı” yeni kentler yarattığı; geleneksel alış-veriş mekanlarının geliştirilmesi yerine, küresel alışveriş-mekanlarının arttığı (Armada, Akmerkez, Galeria vb.) ve giderek kentlerin tümünün birer tüketim mekanları haline dönüştürüldüğü bir süreç yaşanmaktadır. Küreselleşme sürecinde yaşanan bu tür gelişmeler karşısında İmar Mevzuatımızın yetersiz kaldığı göz önüne alınarak, eylem planı çerçevesinde, bu sorunlara yönelik olarak da proje konuları geliştirilebilir. Kent yoksullarının barınma sorunlarını çözmeye yönelik proje önerileri, dönüşüm projeleri sonucu ortaya çıkan “soylulaştırma” (gentrification) sorunsalı ve kent mekandaki tüketime odaklı yeni gelişmelerinin sorgulandığı araştırmalara yönelik projeler bu bağlamda önerilebilir.

Ayrıca, bu çalışmanın İmar Mevzuatı düzenlemeleri yanısıra yerel yönetimlere yönelik yasama çalışmaları kapsamında da önemli sonuçları olduğu ortadadır. Çalışmanın gerçek anlamda değer bulabilmesi için raflarda tozlanmaya terk edilmemesi, bu ve benzeri çalışmaların sürekli güncellenmesi de, parçacı düzenlemelerin önlenmesi anlamında çok büyük bir önem taşımaktadır. Bu nedenle, çalışmanın burada sonuçlandırıldığı düşünmenin önemli bir strateji hatası olacağı noktasından hareketle, çalışmanın hayata geçmesi anlamında bir başka “Stratejik Eylem Planı”na gereksinim olduğu düşünülmektedir. Bu anlamda, çalışmanın eylem planında önerilen görev ve sorumlulukların yerine getirilebilmesi ve eşgüdümü anlamında, bir yandan Başbakanlık Proje Uygulama Birimi’ne, diğer yandan da Bayındırlık ve İskan Bakanlığı başta olmak üzere diğer ilgili kamu kurum ve kuruluşlarına önemli görevler düşmektedir. Böylesi bir çalışma sonuçlarının uygulanmasına ve eşgüdümüne yönelik stratejik eylem planı; kapsamlı, katılımcı ve akademik nitelikli çalışmalar sonucu yasal düzenlemeler yapılmasını özendirme anlamında katkılar sağlayacağı gibi, gerçekleştirilen çalışmaların sahip, taraf ve uygulayıcılarıyla buluşarak başarılı olabilmesi anlamında da çok önemli bir boşluğu doldurabilecektir.”

Raporla ilgilenen üyelerimiz ilgili dokümanlara Odamızdan ulaşabilirler.

YERLEŞME BİLİMLERİ/ÇALIŞMALARI İÇİN ÖNGÖRÜLER PROJESİ TOPLANTISI YAPILDI

Türkiye Bilimler Akademisinin Kent Bilimleri-Planlama alanında Prof. Dr. İlhan Tekeli koordinatörlüğünde yapılmasını kararlaştırdığı öngörü çalışmasının tartışmaya açılması amacıyla, aralarında Odamızın da bulunduğu çeşitli kurum ve kuruluşlarla 17 Nisan 2005 Pazar günü Ankara’da TÜBİTAK Mustafa İnan salonunda bir toplantı gerçekleştirildi.

TÜBA adına yapılan açılış ve Prof. Dr. İlhan Tekeli tarafından yapılan proje tanıtım konuşmalarının ardından raporun bölümleri hakkında, kendi uzmanlık alanlarına göre Prof. Dr. Ali Türel, Prof. Dr. Ayda Eraydın, Doç. Dr. Tarık Şengül ve Yrd. Doç. Dr. Ela Babalık, bilgilendirme sunuşları yaptılar. Tekeli, bilim insanlarının kişisel ve toplumsal olmak üzere iki alanda sorumlulukları bulunduğu dikkat çekerek, kendi aralarında etkileşim ve eleştirinin yarattığı gelişmeyi iç tarih, toplum için anlamlı bir faaliyet sürdürme sorumluluğunu dış tarih olarak tarifledi. Bilim alanında dış dünya ile etkileşim, yayınlara atf ve sonuçları yönlendirme kapasitesi geliştirebilmenin, iç ve dış tarih oluşturabilmiş bir epistemolojik komünite yaratmakla olası olduğunu anlattı. Yapılan çalışmanın tahmin değil öngörü çalışması olduğunu, doğru düşünmeyi ve bilimsel stratejiler oluşturmayı hedeflediğini vurguladı.

Bültenimizin geçen sayısında kapsamına değinilen “Yerleşme Bilimleri Çalışmaları İçin Öngörüler” adlı taslak raporun; yerleşme sistemlerinde yaşanmakta olan dönüşümler; dönüşümü etkileyen süreçler ve kent bölgelerinin oluşumu ile ilgili bölümlerini Prof. Dr. Ali Türel sundu. Bilgi toplumuna geçiş halindeki dünyada ne tür temsil yaklaşımlarının geliştiği; yerleşme sistemlerinin tanımlanmasında değışen kavramsal çerçeve, buna göre 1980 öncesi bir bütün olarak tanımlanan kentin, ekonomik bunalım sonrası bir düğüm noktası olarak kavramsallaştırılması, iletişim ve üretim ağlarının gelişmesi üzerine bir ilişkiler ağının parçası olarak temsil edilmeye başlaması konuları Prof. Dr. Ayda Eraydın tarafından aktarıldı. Eraydın, bu alanda ortak çalışmaların azlığı ve kendimize özgü çalışmaların eksikliği üzerinde durdu. Yerleşme sistemlerinin yaşamakta olduğu dönüşüm, alansal temsil, noktasal dağılım temsili, ilişki ağlarının değışimi, yerleşme içi değışmeler, kentiçi ulaşım yapısındaki değışimler ve kültürel boyutun kavranması seçenekleriyle ortaya konmaktadır. Yrd. Doç. Dr. Ela Babalık, bu seçeneklere ilişkin sunuşunu özellikle ulaşım alanında sürdürülebilirlik konusunda yoğunlaştırdı. Doç. Dr. Tarık Şengül ise Türkiye’de yerel yönetimlerin güçlendirilerek yeniden yapılandırılması konusuna, bu sürecin sorunları, maddi kaynakları ve projeleri açısından bakılırken dönemsel farklılıklara, farklı metodolojiler geliştirmenin önemini vurguladı.

Toplantının ikinci yarısında, kurum ve kuruluş temsilcilerine söz verilerek, değerlendirme ve projenin hedeflediği katkılar alındı.

Odamızca ifade edilen görüşler;

- Böylesi öngörü nitelikli bir çalışmanın, yerleşme bilimleri ve planlama alanlarına yönelik araştırma-geliştirme faaliyetlerinin eksikliklerini ortaya koymakla birlikte bu eksiklikleri gidermesi gereken taraflar, kurum ve kuruluşları işaret etmesi bakımından da çok önemli bir derinlik noktası yarattığı,
- Çalışmanın bilimsel kurgusu ve içeriği açısından çok önemli değerlendirme ve tespitlere yer verildiği, bu değerlendirmelerin bilimsel çevreler yanı sıra tüm meslek çevresinde de etkin biçimde bilgilenme-tartışma anlamında değer bulabileceği,
- Çalışmanın çıkış noktalarından biri olan katılımcı-etkileşimli ve birikimli bilgiler üzerine gelişmeyi önemseyen yaklaşımın, raporun üretilip geliştirilmesi anlamında da ifadesini bulmasının, çalışmayı etkin ve daha başarılı bir noktaya yönlendirebileceği,

- Şehir Plancısının çalışma kapsamındaki konularda özel eğitim almış, yetişmiş insangücünü oluşturması açısından, Şehir Plancıları Odası'nın kent araştırması ve planlaması alanlarında ne tür gelişmeler yaşandığı ya da ne yaşanmasının iyi olacağı açısından, kuramın ve uygulamanın kurumsallaşması, denetlenmesi bağlamında önemli görüldüğü,
- Türkiye'de kent ve bölge planlaması alanında araştırma potansiyeli ve kurumsallaşma kapsamında çalışmada vurgulanan bazı sorunların Odamızca da tespit edilmesi ve bu sorunların giderilmesi için Genel Kurul'da alınan Kentsel Araştırmalar Enstitüsü (KAE) kurulması yönündeki kararın TMMOB Genel Kurulu'nda da kabul gördüğü, kuruluş çalışmalarına Odamızca başlandığı, raporda ifadesini bulan yeni araştırma konuları ve yöntemleri için bu Enstitü'nün de çok önemli bir işlev göreceği,
- Kent ve Bölge Planlaması alanında eğitim veren üniversitelerin de bu çalışma kapsamında bilgi üreten en önemli kurumlar olarak ele alınmasından hareketle, sekreteryalığı Odamızca yürütülen Türkiye Planlama Okulları Birliği (TUPOB) bünyesinde sürdürülen çalışmaların eğitim altyapısını ortaklaştırarak geliştirmek bağlamında önemli katkıları olabileceği,
- Yerleşme bilimlerine ilişkin çalışmada tespit edilen araştırma-çalışma konularının meslek alanının araştırma-çalışma konuları ve pratik sorunlarıyla önemli ölçüde örtüşmesine dayanarak mesleğimiz ve meslektaşlarımız ile ilgili istatistik ve envanter nitelikli bilgi eksikliklerinin tamamlanacağı, Oda Bilgi Sistemi (OBS) adı altında güncellenebilir bir bilgi-iletişim altyapısı kurma hazırlığının Odamızca başlatıldığı, üyeler ve bürolar hakkında Oda birimlerince bilgisayar ağı üzerinden kullanılacak bu sistemin ülkemizde bulunan plancıların profili, konumu, istihdam durumları, uzmanlık ve faaliyet alanları, faaliyet konularının mekansal dağılımları, serbest çalışan meslektaşlarca yapılan planların niceliği ve niteliği, bürolarının uzmanlık düzeyi gibi bir çok konuda araştırmalar için yararlanılabilir bilgiler de üretilebileceği, kurumsal bilgi üretme biçim ve altyapısının önemli tartışma konusu olarak Odamızın gündeminde sürekli bulunduğu,
- Yine taslak raporda gelişen teknolojiye uyum yapabilme anlamında çalışmalar yapılması ve bu amaçla gelişen teknolojik araçlardan verimli bir biçimde yararlanılması gerektiği noktasından hareketle Odamızca hayata geçirilen ve ilk faaliyet konusu bilgisayar destekli tasarım programları-coğrafi bilgi sistemleri uygulamaları olan Sürekli Eğitim Merkezi'nin de (SEM) çok amaçlı eğitim programlarıyla yeni bir mezuniyet sonrası eğitim süreci tanımlayacağı ve çok önemli bir işlev üstlenebileceği,

- Taslak raporda da vurgulandığı biçimiyle yayın üretiminin önemi ve işlevi gereği Odamızın süreli ve süresiz yayınlarına ek olarak Dünya Şehircilik Günü Kolokyumları ve diğer bilimsel-mesleki etkinlikler ile meslek alanımızda karar verici ve kural koyucuları yönlendirme görevini, bu alanda üretim yapanları buluşturma işlevini, tartışma platformu oluşturma sorumluluğunu yerine getirmeye çalıştığı,
- Çalışmada demokrasinin temsil biçimlerindeki değişmeler ve yönetimden yönetim kavramına evrilen yaklaşımlardan hareketle yapılan öngörülere ilişkin olarak, özellikle son dönemde hızlanan ve yoğunlaşan yasama çalışmaları hakkında Odamızın her tür platformda dile getirdiği görüşlerine esas oluşturan katılımlı çalışmalarda elde edilen sonuçlara göre geleceğimizi düzenleyecek karar ve kuralların bu iyimser tabloyu yansıtmadığı, katılım-denetim-şeffaflık-yönetişim adına yasa tasarısı ve taslaklarını yönlendirme çabasının bu nedenle sürdürüldüğü,
- Önümüzdeki süreçte, sonuç raporda kurumumuzun üstlenebileceği görevler ile farklı araştırma ve uygulama kurumlarıyla kurabileceği işbirliği ve ilişkilere yönelik öneriler tanımlanması, Türkiye’de yerleşme bilimleri, kent ve bölge planlaması alanında araştırma potansiyeli ve kurumsallaşmanın geliştirilmesi konusunda program önerileri ve öngörü çalışmaları için Odamızın her tür veri, bilgi ve birikimini mesleğimizin ve meslektaşlarımızın yararına olmak üzere değerlendirmeye hazır olduğu,

noktalarında odaklandı.

YÖRE KATSAYILARI TABLOSUNDA DÜZELTME

Odamız, 2005 yılı I. Yarıyıl döneminde geçerli olan ve 01 Şubat 2005 tarihinde yürürlüğe giren Şehircilik Hizmetleri Ücret Tarifesi, ücret birimleri ve Yöre Katsayıları gelen öneriler doğrultusunda yeniden düzenlenmiş, 1 Nisan 2005 tarihi itibarıyla yürürlüğe girmiş ve Odamız Haber Bülteninin 157. sayısının 14. sayfasında “Şehircilik Hizmetleri Ücret Tarifesinde, MDU Ücret Birim Değerleri ve Yöre Katsayılarında Değişiklik Yapıldı” başlıklı haber ile üyelerimize duyurulmuştu. Yöre Katsayıları Tablosunda verilen Antalya Büyükşehir Belediyesi’ne bağlı Kepez, Konyaaltı, Muratpaşa İlçeleri ile Sinop Merkez ve Sinop’a bağlı Saraydüzü İlçelerinin yöre katsayılarının tablodaki yerleri değişmiş olduğundan, düzeltilmiş şekli aşağıdaki tabloda verilmektedir.

YERLEŞME	A	B	C
ANTALYA			
KEPEZ (BYŞ)	2,60		

KONYAALTI (BYŞ)	2,60		
MURATPAŞA (BYŞ)	2,60		
SİNOP			
SARAYDÜZÜ	1,40	1,10	1,10
SİNOP	1,80	1,50	1,50

DENETLEME KURULU TOPLANDI

Denetleme Kurulu Asil Üyeleri Sırma TURGUT, Binali TERCAN, Ali Ulvi ULUBAŞ 19.04.2005 tarihinde Oda Genel Merkezinde toplanarak aşağıda yer alan raporu hazırladı. Hazırlanan rapor 30 Nisan 2005 tarihinde yapılan Yönetim Kurulu Toplantısında değerlendirildi. 60 ay ve üzerinde geçmiş yıl ödenti borcu bulunan ve ulaşılabilen üyelerle birebir görüşülmesi, görüşülemeyenlerle ilgili yazılı olarak borçlarının tekrar son kez hatırlatılması, gerektiğinde yasal yollara başvurulacağına bildirilmesi; Altan Gülveren ile ilgili Avukat tarafından yürütülen icra sürecinin hızlandırılarak sonuçlandırılması, şube ve temsilciliklerin gelir ve giderlerine ait belge tanzimi ve genel merkeze gönderilmesi konusunda uyarılarak, tüm şubelerinin bütçeye ait gelir ve giderlerle ilgili belgeler, banka hesapları ve şubeye ait tahsil edilen gelirler ile ilgili işlemlerin Oda Yönetim Kurulu tarafından 01.01.2005 tarihinde yürürlüğe konan Mali İşleyiş Yönergesi hükümlerine göre yürütülmesi gereğinin hatırlatılması yönünde Yönetim Kurulu karar aldı.

TMMOB ŞEHİR PLANCILARI ODASI 2004 YILI DENETLEME KURULU RAPORU

01.01.2004 – 31.12.2004 tarihleri arasında, TMMOB Şehir Plancıları Odasının hesaplarının denetlenmesi amacıyla, Oda Genel Merkezinde 19.04.2005 tarihinde Denetleme Kurulu Asil Üyeleri Sırma TURGUT, Binali TERCAN, Ali Ulvi ULUBAŞ ve Yönetim Kurulu Eski Sayman Üyesi Buket GÜLŞEN, Yönetim Kurulu Sayman Üyesi Yaser GÜNDÜZ, Yönetim Kurulu Sekreter Üyesi Funda ERKAL, Oda Genel Sekreter Yardımcısı Aynur Yasemin ÇAKIR ve Oda Muhasebe Görevlileri Veysel ERDEM ile Derya KÜÇÜKTOPÇİ nin katılımı ile yapılan toplantının sonuçları aşağıda verilmiştir.

Yapılan incelemede;

31.12.2004 tarihi itibarıyla

1. Kasa Hesabı:178.482.254 - TL. olduğu,
2. Bankalar Hesabı: 63.182.250.047-TL

Fon Hesabı: 25.827.262.278 -TL

Mevduat Hesapları: 37.354.987.769 -TL. olduğu,

3. Posta Çeki Hesabı: 812.161.757 - TL.

4. Gelirler Hesabı: 525.836.629.587 - TL.

5. Giderler Hesabı: 486.691.924.342 - TL.

6. Gelir - Gider Farkı: +39.144.705.245 - TL.

7. Demirbaşlar ve Gayrimenkul Hesabı

7.1. Demirbaşlar Hesabı: 30.476.072.763 - TL.

7.2. Gayrimenkul: 81.220.000.000 – TL olduğu saptanmıştır.

DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

1. Oda Muhasebe defter ve Kayıtlarının düzenli tutulduğu görölmüştür. Yönetim Kurulu Eski Sayman Üyesi Buket GÜLŞEN, Yönetim Kurulu Sayman Üyesi Yaser GÜNDÜZ, Oda Muhasebe Görevlileri Veysel ERDEM ile Derya KÜÇÜKTOPÇI'ye titiz çalışmaları nedeniyle teşekkür edilmesine karar verilmiştir.

2. 01.01.2004 – 31.12.2004 tarihleri arası Gelir - Gider Bütçesine ilişkin olarak genelde iyi bir performans sergilendiği, bütçenin 39.144.705.245-TL. fazla verdiği görölmüştür. SSK ve vergi borçlarının olmadığı tesbit edilmiştir. Geçmiş yıl ödentilerinin tahsilatında, iyi bir performans sergilenmesine karşın 60 ay ve üzerinde geçmiş yıl ödenti borcu bulunan üyelerle ilgili olarak Oda Yönetim Kurulunun girişimlerine devam etmesine karar verilmiştir.

3. Önceki dönemlerden iade edilmediği görölen Altan GÜLVEREN'e verilmiş olan 293.800.000.- TL. avansın yasal faizi ile birlikte tahsil edilmesi ile ilgili gelişme kaydedilmediği anlaşıldığından, bu sürecin devam ettirilerek yasal yollara başvurulmasına, zorunluluk olmadığı sürece avans ödemelerinin yapılmamasına karar verilmiştir.

4. Şube ve Temsilciliklerin gelir ve giderlerinin düzenli ve en kısa sürede Oda merkezine iletilmesi konusunda daha önceki dönemlere göre önemli bir gelişme kaydedilmiş olduğu görölmüştür. Şube ve temsilciliklerin gelir ve giderlerine ait belge tanzimi ve genel merkeze gönderilmesi konusunda, tüm şubelerinin bütçeye ait gelir ve giderlerle ilgili belgeler, banka hesapları ve şubeye ait tahsil edilen gelirler konusunda 23. Olağan Genel Kurul kararları uyarınca Oda Yönetim Kurulu tarafından 01.01.2005 tarihinde yürürlüğe konan Mali İşleyiş Yönergesi hükümlerine göre yürütülmesi gerektiği görölmüştür.

5. Üye Aidat ödentilerinde kurumlarda çalışan üye ödentilerinin üç ayda bir Şube veya temsilcilik tarafından görevlendirilen bir personel tarafından makbuz karşılığında tahsil edilmesi konusunda gelişme kaydedildiği görülmüş olup bu yöntemin yaygınlaştırılarak devam ettirilmesine karar verilmiştir.

6. Daha önceki Denetleme Kurulu raporlarında da belirtilen demirbaş kayıt defterinin eksikliği bu dönemde de tamamlanmamıştır. Odanın demirbaşlarının 23. Dönem Yönetim Kuruluna devredilebilmesi için demirbaş kayıt defterinin kayıt altına alınması şarttır.

Çalışmalarından dolayı Yönetim Kuruluna teşekkür edilmektedir.

TMMOB ŞEHİR PLANCILARI ODASI 2004-2005 YILLARI TAHMİNİ GELİR BÜTÇESİ				
	2004 Yılı Tahmini	2004 Yılı Gerçek	Gerçekleşme Oran	2005 Yılı Tahmini
GELİRLER	527.213.300.000,00	525.836.629.587,00	100	606.295.295.000,00
Bölüm-I Üye Kayıt ve Ödenti Gelirleri	130.713.300.000,00	99.709.772.500,00	76	150.320.295.000,00
01. Üye Kayıt Gelirleri	1.500.000.000,00	1.011.040.000,00	67	1.725.000.000,00
02. Cari Yıl Ödentileri	50.000.000.000,00	23.263.000.000,00	47	57.500.000.000,00
03. Geçmiş Yıl Ödentileri	75.000.000.000,00	67.744.232.500,00	90	86.250.000.000,00
04. Geçici Üye Kayıt ve Ödentileri	250.000.000,00	-	0	287.500.000,00
05. Gecikme Ceza ve Faizleri	100.000.000,00	-	0	115.000.000,00
06. Üye Kimlik Kartı Ücretleri	355.350.000,00	729.000.000,00	205	408.652.500,00
07. Oda Üye Belgesi Ücretleri	3.257.950.000,00	6.962.500.000,00	214	3.746.642.500,00
09. Diğer Üye Kayıt ve Ödenti Gelirleri	250.000.000,00	-	0	287.500.000,00
Bölüm-II Hizmet Karşılığı Gelirler	3.800.000.000,00	1.008.000.000,00	27	4.370.000.000,00
01. Hakemlik-Bilirkişilik Ücretleri	1.250.000.000,00	335.000.000,00	27	1.437.500.000,00
02. Danışmanlık Ücretleri	800.000.000,00	6.000.000,00	1	920.000.000,00
03. Kurs-Seminer Gelirleri	1.300.000.000,00	-	0	1.495.000.000,00
09. Diğer Hizmet Gelirleri	450.000.000,00	667.000.000,00	148	517.500.000,00
Bölüm-III Yayın Gelirleri	2.950.000.000,00	-	0	3.392.500.000,00
01. Süreli Yayın Gelirleri	1.250.000.000,00	-	0	1.437.500.000,00
02. Diğer Yayın Satış Gelirleri	1.500.000.000,00	-	0	1.725.000.000,00
03. İlan Reklam Gelirleri	100.000.000,00	-	0	115.000.000,00
09. Diğer Yayın Gelirleri	100.000.000,00	-	0	115.000.000,00
Bölüm-IV Mesleki Denetim Gelirleri	273.350.000.000,00	287.462.447.140,00	105	314.352.500.000,00
01. Mesleki Denetim Geliri	265.000.000.000,00	280.700.064.490,00	106	304.750.000.000,00
02. Mesleki Denetim Cezaları	1.600.000.000,00	3.703.570.000,00	231	1.840.000.000,00
03. Mesleki Denetim Gecikme Cezaları	6.500.000.000,00	3.058.812.650,00	47	7.475.000.000,00
09. Diğer Mesleki Denetim Cezaları	250.000.000,00	-	0	287.500.000,00
Bölüm-V Mesleki Faaliyet Gelirleri	2.200.000.000,00	1.370.750.000,00	62	2.530.000.000,00
01. Bilirkişi Payları	350.000.000,00	-	0	402.500.000,00
02. Yarışma-Ödül, Jüri Payları	1.500.000.000,00	1.370.750.000,00	91	1.725.000.000,00

09. Diğer Mesleki Faaliyet Gelirleri	350.000.000,00	-	0	402.500.000,00
Bölüm-VI Tescil Gelirleri	76.750.000.000,00	85.454.770.000,00	111	88.262.500.000,00
01. Serbest Şehircilik Bürosu KB	45.000.000.000,00	43.459.250.000,00	97	51.750.000.000,00
02. Serbest Şehircilik Bürosu TB	30.000.000.000,00	39.564.980.000,00	132	34.500.000.000,00
03. Yabancı Şehirci BKB/TB	250.000.000,00	-	0	287.500.000,00
04. Tescil Cezaları	250.000.000,00	276.750.000,00	111	287.500.000,00
05. Tescil Gecikme Cezaları	1.000.000.000,00	2.153.790.000,00	215	1.150.000.000,00
09. Diğer Tescil Gelirleri	250.000.000,00	-	0	287.500.000,00
Bölüm-VII Oda Faaliyetlerinden Sağlanan Gelirler	5.000.000.000,00	-	0	5.750.000.000,00
01. Kongre, Konferans Gelirleri	4.250.000.000,00	-	0	4.887.500.000,00
02. Sergi ve Fuar Gelirleri	250.000.000,00	-	0	287.500.000,00
03. Gece, Yemek, Gezi Gelirleri	250.000.000,00	-	0	287.500.000,00
09. Diğer Oda Faaliyet Gelirleri	250.000.000,00	-	0	287.500.000,00
Bölüm VIII Diğer Gelirler	20.450.000.000,00	39.946.837.000,00	195	23.517.500.000,00
01. Bağış ve Yardım Gelirleri	20.000.000.000,00	38.432.337.000,00	192	23.000.000.000,00
02. Kira Gelirleri	100.000.000,00	-	0	115.000.000,00
03. Lokal Gelirleri	100.000.000,00	-	0	115.000.000,00
09. Diğer Gelirler	250.000.000,00	1.514.500.000,00	606	287.500.000,00
Bölüm IX Faiz Gelirleri	12.000.000.000,00	10.884.052.947,00	91	13.800.000.000,00

TMMOB ŞEHİR PLANCILARI ODASI 2004-2005 YILLARI TAHMİNİ GİDER BÜTÇESİ				
	2004 Yılı Tahmini	2004 Yılı Gerçek	Gerçekleşme Oranı	2005 Yılı Tahmini
GİDERLER	527.213.300.000,00	487.276.084.342,00	92	606.295.295.000,00
Bölüm I Yönetici Giderleri	74.500.000.000,00	40.465.331.310,00	54	85.675.000.000,00
01 Esas Ücretler	45.000.000.000,00	28.733.647.207,00	64	51.750.000.000,00
02 İkramiye	5.000.000.000,00	1.014.869.711,00	20	5.750.000.000,00
03 SSK ve TTF İşveren Payı	12.000.000.000,00	6.509.246.729,00	54	13.800.000.000,00
04 Sosyal Yardımlar	7.500.000.000,00	3.791.906.666,00	51	8.625.000.000,00
05 Fazla Çalışma Ücretleri	2.500.000.000,00	128.998.580,00	5	2.875.000.000,00
06 Tazminatlar	1.250.000.000,00	-	0	1.437.500.000,00
09 Diğer Yönetici Ücretleri	1.250.000.000,00	286.662.417,00	23	1.437.500.000,00
Bölüm II Personel Giderleri	180.133.300.000,00	174.112.478.730,00	97	207.153.295.000,00
01. Esas Ücretler	120.000.000.000,00	111.684.171.078,00	93	138.000.000.000,00
02. İkramiye	10.000.000.000,00	4.508.300.752,00	45	11.500.000.000,00
05. SSK ve TTF İşveren Payı	25.000.000.000,00	25.630.181.645,00	103	28.750.000.000,00
03. Sosyal Yardımlar	20.133.300.000,00	23.554.154.530,00	117	23.153.295.000,00
04. Fazla Çalışma Ücretleri	2.500.000.000,00	171.290.022,00	7	2.875.000.000,00
06. Tazminatlar	1.250.000.000,00	6.319.749.910,00	506	1.437.500.000,00
09. Diğer Personel Ücretleri	1.250.000.000,00	2.244.630.793,00	180	1.437.500.000,00
Bölüm III Dışardan Sağlanan Fayda ve Hizmetler	62.480.000.000,00	60.093.549.344,00	96	71.852.000.000,00
01. Posta - Kargo Hizmetleri	15.000.000.000,00	14.514.342.618,00	97	17.250.000.000,00
02. Telefon, İletişim Giderleri	25.000.000.000,00	27.610.538.271,00	110	28.750.000.000,00
03. Aydınlatma-Isıtma-Su Giderleri	6.000.000.000,00	4.352.593.071,00	73	6.900.000.000,00
04. Bakım-Onarım Giderleri	980.000.000,00	925.560.000,00	94	1.127.000.000,00
05. Danışmanlık Giderleri	13.000.000.000,00	9.984.615.384,00	77	14.950.000.000,00
06. Bilirkişilik Giderleri	250.000.000,00	364.200.000,00	146	287.500.000,00
07. Yol Giderleri	1.000.000.000,00	2.341.700.000,00	234	1.150.000.000,00
09. Diğer Dışardan Sağlanan Fayda ve Hizmet Giderleri	1.250.000.000,00	-	0	1.437.500.000,00
Bölüm IV Çeşitli Giderler	49.250.000.000,00	41.343.350.018,00	84	56.637.500.000,00
01. Kira Giderleri	35.000.000.000,00	29.071.153.844,00	83	40.250.000.000,00
02. Yargı Giderleri	3.750.000.000,00	4.218.650.000,00	112	4.312.500.000,00

03. Noter Giderleri	1.500.000.000,00	1.648.229.480,00	110	1.725.000.000,00
04. Sigorta Giderleri	1.250.000.000,00	244.142.500,00	20	1.437.500.000,00
05. Gecikme Zamları ve Para Cezaları	250.000.000,00	122.400.000,00	49	287.500.000,00
06. Sosyal Bağış ve Yardımlar	250.000.000,00	-	0	287.500.000,00
07. Banka Giderleri	1.250.000.000,00	380.475.000,00	30	1.437.500.000,00
08. Sivil Savunma Payı	1.000.000.000,00	103.853.310,00	10	1.150.000.000,00
09. Diğer Çeşitli Giderler	5.000.000.000,00	5.554.445.884,00	111	5.750.000.000,00
Bölüm V Amaca Yönelik Çeşitli Giderler	45.750.000.000,00	72.099.168.380,00	158	54.562.500.000,00
01. Kongre-Konferans-Seminer ve Etkinlik Giderleri	25.000.000.000,00	28.905.030.330,00	116	30.700.000.000,00
02. Genel Kurul Giderleri	250.000.000,00	21.121.733.000,00	8.449	287.500.000,00
03. İl ve Bölgelerarası Toplantı Giderleri	2.000.000.000,00	-	0	2.300.000.000,00
04. Seyahat ve Yolluk Giderleri	2.000.000.000,00	9.846.282.925,00	492	2.300.000.000,00
05. Temsil, Ağırılama Giderleri	2.000.000.000,00	6.928.205.995,00	346	2.300.000.000,00
06. Mesleki Faaliyet ve Tanıtım Giderleri	2.500.000.000,00	2.462.750.000,00	99	2.875.000.000,00
07. Lokal ve Sosyal Tesis Giderleri	250.000.000,00	-	0	287.500.000,00
08. Uluslararası Kuruluşlar Ödenti vb. Ödemeleri	5.000.000.000,00	2.835.166.130,00	57	5.750.000.000,00
09. Amaca Yönelik Çeşitli Diğer Giderleri	6.500.000.000,00	-	0	7.475.000.000,00
10. Gece - Yemek Giderleri	250.000.000,00	-	0	287.500.000,00
Bölüm VI Büro Giderleri	27.600.000.000,00	30.348.220.936,00	110	31.740.000.000,00
01. Bilgisayar Malzemesi ve Kırtasiye Giderleri	17.500.000.000,00	17.222.902.146,00	98	20.125.000.000,00
02. Tamir-Bakım Giderleri	1.600.000.000,00	4.872.155.440,00	305	1.840.000.000,00
03. Temizlik Malzemesi Giderleri	2.000.000.000,00	2.527.972.000,00	126	2.300.000.000,00
04. Gazete, Kitap ve Dergi Giderleri	2.000.000.000,00	1.783.860.000,00	89	2.300.000.000,00
05. Diğer Büro ve İşletme Giderleri	4.500.000.000,00	3.941.331.350,00	88	5.175.000.000,00
Bölüm VII Yayın Giderleri	25.500.000.000,00	42.186.426.104,00	165	29.325.000.000,00
01. Süreli Yayın Giderleri	18.500.000.000,00	36.946.822.920,00	200	21.275.000.000,00
02. Diğer Yayın Giderleri	6.500.000.000,00	3.926.960.000,00	60	7.475.000.000,00
03. Telif Hakları Giderleri	250.000.000,00	-	0	287.500.000,00
09. Yayınla İlgili Diğer Giderler	250.000.000,00	1.312.643.184,00	525	287.500.000,00
Bölüm VIII Vergi-Resim ve Harçlar	1.500.000.000,00	989.600.000,00	66	1.725.000.000,00
01. Emlak Vergisi	500.000.000,00	-	0	575.000.000,00
02. Çevre Temizlik Vergisi	150.000.000,00	85.000.000,00	57	172.500.000,00
03. Motorlu Taşıtlı Vergisi	100.000.000,00	-	0	115.000.000,00
09. Diğer Vergi Resim ve Harçlar	750.000.000,00	904.600.000,00	121	862.500.000,00
Bölüm X TMMOB Giderleri	13.000.000.000,00	10.996.010.000,00	85	13.000.000.000,00
01. TMMOB Birlik Hissesi	12.000.000.000,00	10.486.010.000,00	87	13.800.000.000,00
02. İKK Giderleri	1.000.000.000,00	510.000.000,00	51	1.150.000.000,00
Bölüm XI Kıymet Alımları	47.500.000.000,00	14.641.949.520,00	31	54.625.000.000,00
01. Gayrimenkul Alımları	25.000.000.000,00	-	0	28.750.000.000,00
02. Demirbaş ve Döşeme Alımları	20.000.000.000,00	14.641.949.520,00	73	23.000.000.000,00
03. Dokümantasyon Giderleri	2.500.000.000,00	-	0	2.875.000.000,00

ŞUBELERDEN HABERLER

KONYA ŞUBE

KENTİMİZDE SEYYAR SATICILIĞIN GİDEREK YAYGINLAŞMASI

Kentimizde Seyyar satıcılığın giderek yaygınlaşması, bir çok problemi de beraberinde getirmektedir. Kaldırımların hakimi haline gelen seyyar satıcılar, halkın yürüyüş alanlarını hiç hakları olmadığı halde işgal etmekte ve gürültü kirliliğine sebep olmaktadır.

Seyyar satıcılık; aslında ekonomik anlamda gizli işsizliğin bir şeklidir. Genel olarak, işsiz olanlar, yaşamlarının sürdürülebilmek için başka bir iş bulamaz ise, seyyar satıcılık yapmaktadır. Ancak bunu yaparken haksız rekabete sebep oldukları da bir gerçektir. Emeği ile çalışan esnafımız vergi ve kira parasını çıkartmaya çalışırken, seyyar satıcılar buna engel olacak düzeyde, bir haksız rekabet ortamı oluşturmaktadır.

Genellikle halkın dinlenmek, gezmek için kullandıkları alanları işgal eden seyyar satıcılar, halkın yürüyüş alanlarını daraltmakla kalmayıp, görüntü, gürültü ve çevre kirliliği yaratarak insanların dinlenmek için gittikleri alanlarda bile rahatsız olmalarına sebep olmaktadır.

Seyyar satıcıların sokaklarımızı işgal etmelerinin önüne geçebilmek için, belediyelerimize büyük görevler düşmektedir. Seyyar satıcıların halkın rahatını bozmadan, yürüme alanlarını daraltmadan ve çevreyi kirliletmeden, düzgün bir şekilde hizmet verebilmeleri için, pazar yeri niteliğinde bir alanın kendilerine tahsis edilmesi ve bu insanların tahsis edilen alana sevgi için zorunlu olan çalışmaların yapılması gerekmektedir.

KONYA ŞUBE

19 NISAN DÜNYA BISİKLET GÜNÜ ETKİNLİKLERİMİZ

19 Nisan Dünya Bisiklet Günü'nde kentimizde, sekreteryasını Şehir Plancıları Odası Konya Şubesi'nin yürüttüğü, bisiklet yolları ile ilgili ulusal nitelikte bir panel düzenlenmiştir.

Panel ve halk turu organizatörleri olarak; Konya Valiliği, Konya Büyükşehir Belediyesi, Selçuk Üniversitesi, Türkiye Bisiklet Federasyonu, Selçuklu Kaymakamlığı, Meram Kaymakamlığı, Karatay Kaymakamlığı, Selçuklu Belediyesi, Meram Belediyesi, Karatay Belediyesi, Konya Emniyet Müdürlüğü, İl Milli Eğitim Müdürlüğü, Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü, S.Ü.M.M.F. Şehir ve Bölge Planlama Bölümü, Konya Ticaret Odası, Konya Sanayi Odası, Amatör Spor Klüpleri Federasyonu, Şehir Plancıları Odası, Mimarlar Odası, Makine Mühendisleri Odası, Jeoloji Mühendisleri Odası, İnşaat Mühendisleri Odası, Elektrik Mühendisleri Odası, Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası, Bisiklet ve Motosiklet Tamircileri Odası, Türkiye Sakatlar Derneği, Bisiklet Sporunu Kalkındırma Derneği, Gazeteciler Cemiyeti ve Mersano Bisiklet (Sakalhoğulları Ticaret) görev almıştır.

Ülkemizde ve özellikle kentimizde spor ve ulaşım amaçlı olarak yoğun şekilde talep edilen bisikletler ve kullanıcıları için bisiklet yollarının olmaması, büyük çaptaki sorunları beraberinde getirmektedir.

İnsanların ulaşımında bisikleti tercih etmeme nedenlerinin ortadan kaldırılması ve bisiklet kullanımının yaygınlaştırılması, özellikle genç kuşağın fiziksel ve ruhsal gelişimi açısından önem arz eden bisiklet sporu ile güvenli bir ortamda tanışabilmesi ve bisiklet kullanımının doğru ve bilinçli olmasına katkıda bulunmak üzere, odamız tarafından düzenlenen panel ile aynı gün tüm halkımızın katıldığı çeşitli etkinlikler de yapılmıştır.

Panelin hazırlanması sürecinde gerek yazılı basına, gerekse görsel basına etkinliklerimiz hakkında çeşitli demeçler vererek, kentin tüm kesimlerindeki billboardlara, toplu taşıma araçlarına, duraklara, işyerlerine afişler asarak ve el broşürleri dağıtarak etkinliklerimiz duyurulmuştur.

19 Nisan'da, ilk olarak Anıt Alanı'ndan başlayıp panel ve fotoğraf sergisinin düzenlendiği Ticaret Odası'nda sona eren, yediden yetmişe tüm halkın ve bisiklet kullanıcılarının, Ankara ve Konya'dan Bisiklet Federasyonu profesyonel bisikletçilerinin, Gazi Üniversitesi Bisiklet Grubu'nun, birçok bürokrat ve siyasinin de katıldığı halk turu düzenlenmiştir.

Yoğun bir katılımın olduğu ve şenlik havasında geçen halk turunun ardından, turun sona erdiği Konya Ticaret Odası'nda 'Dünden Bugüne Bisiklet' adlı fotoğraf sergisi açılışı gerçekleştirilmiştir. 1900'lü yılların başından günümüze kadar uzanan bisiklet sporu ve Konya Büyükşehir Belediyesi'nin bisiklet yolları çalışmaları ile ilgili fotoğrafların yer aldığı serginin ardından Bilinçli Bisiklet Kullanımı, Bisiklet Yolları, Bisiklet Parkları, Bisiklet Sporuna konu başlıklarını içeren panele geçilmiştir.

Odamız Konya Şubesi Başkanı Fatih Yılmaz'ın, bu organizasyonun sağlanması için bir araya gelen tüm kurum ve kuruluşların ortak amacını açıklayan konuşması ve Türkiye Bisiklet Federasyonu Başkanı Emin Müftüoğlu'nun konuşması ile açılış konuşmaları tamamlanmıştır.

Gazi Üniversitesi Öğretim Üyelerimizden Doç. Dr. Hülagü Kaplan'ın ve Arş. Gör. Hayri Ulvi'nin, Konya Selçuklu Belediye Başkanımız Doç. Dr. Adem Esen'in, Selçuk Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlama Bölüm Başkanımız Yrd. Doç. Dr. Rahmi Erdem'in, Konya Ulaşım Master Plan Müellifi Erhan Öncü'nün, Konya Emniyet Müdürlüğü Trafik Denetleme Şube Müdürü Abdullah Yağmur'un, Bisiklet Binicisi ve Gazeteci – Yazar Nail Bülbül'ün sunumlarını yaptığı panelin başkanlığını; Selçuk Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Güven Bilsel yapmıştır.

Konya Ulaşım Master Plan Müellifi Erhan Öncü, Ulaşım Master Planı'nın hazırlanma yöntemi ve içeriği hakkında detaylı bir sunum yapmış olup planda yer alan bisiklet ulaşımı altyapısı, bisikletin topluluşuyla bütünleştirilmesi, yönetim yapılanması, işletme ve bakım, eğitim ve bilgilendirme, örgütlenme ve kararlara katılım, özel projeler, uzun dönemli önlemler ve öneriler, uygulama planı ve finansman kaynakları konularını ele almıştır.

Gazi Üniversitesi Öğretim Üyelerimizden Doç. Dr. Hülagü Kaplan ve Arş. Gör. Hayri Ulvi; "Ekolojik Kentsel Ulaşımında Bisikletin Yeri – Bu Bağlamda Avrupa Kentlerinden Örneklerin İncelenmesi" adlı sunumlarını yapmış olup sürdürülebilir kentsel gelişmede bisikletin önemini vurgulayarak Avrupa'dan örneklerle ufkumuzun genişlemesini sağlamışlardır.

Selçuk Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlama Bölüm Başkanımız Yrd. Doç. Dr. Rahmi Erdem yaptığı sunumla, uzun yıllara dayanan birikimlerini, uygulamadaki hataları, eksiklikleri, yapılması gerekenleri bir kez daha hatırlatmıştır.

Konya Emniyet Müdürlüğü Trafik Denetleme Şube Müdürü Abdullah Yağmur sunumunda Konya'daki bisiklet kazaları ile ilgili istatistikleri, en çok kaza yaşanan mevkileri, kazaların sebeplerini açıklamıştır.

Konya Selçuklu Belediye Başkanımız Doç. Dr. Adem Esen sunumunda; belediye olarak uygulamada karşılaştıkları sorunları, gerçekleştirdikleri ve gerçekleştirmeyi düşündükleri projeleri, vatandaşların tutumlarını, Selçuklu Belediyesi Bisiklet Spor Kulübü'nün imza attığı başarıları dile getirmiştir.

Bisiklet Binicisi ve Gazeteci – Yazar Nail Bülbül ise tecrübelerini, anılarını, dilek ve temennilerini bizlerle paylaşmıştır.

Panelimizin ardından dilek ve temenniler belirtilerek, daha önceki tarihlerde İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nün katkılarıyla ilköğretim çapında duyurulan, Bisiklet Yolları ile ilgili slogan yarışmasında dereceye giren öğrencilere ödülleri verilmiştir. Yarışmada ödüle layık görülen sloganlar ve sahipleri şunlardır;

“Yol Verin Özgürlüğüne Bisikletimin” Sloganı İle Nadire Servi,

“Kentin Damarları, Bisiklet Yolları” Sloganı İle Emrah Söylemez,

“Bencil Olma Dikkatli Ol” Sloganı İle Seher Yaylacı,

“Bisiklet Al Sağlıklı Kal” Sloganı İle Murat Uysal (Mansiyon Ödülü)

Bilinçli bisiklet kullanımı için Trafik Denetleme Şube Müdürlüğü'nün katkılarıyla hazırlanan eğitim cd'sinin gösterilmesinin ardından, halk turu katılımcıları arasında hediye çekilişi yapılarak 10 kişiye bisiklet hediye edilmiştir.

Yaşadığımız kentte bisiklet kazalarının artması, böyle bir paneli düzenleme kararımızı tetiklemişti. Trafik kazalarına sebep olanlar kimi zaman taşıtlar, kimi zaman da bisiklet kullanıcıları. Bu amaçla bisiklet kullanımına ilişkin eğitim broşürleri ve eğitim cd'leri de hazırladık. Halkın bu konuda bilgilendirilmesini ve bu bilincin en erken yaşlarda yerleşmesini sağlamak üzere, panelden sonra da çalışmalarına devam edeceğiz. İlk ve orta dereceli okullara bu broşür ve cd'lerin ulaştırılması sağlanacak ve belirlenen birkaç pilot okulda da Emniyet ve Milli Eğitim Müdürlüğü'nden yetkililer bilgilendirme çalışmaları yapacaklardır.

İSTANBUL ŞUBE

ULUSLARARASI YAPI 2005 İSTANBUL FUARI

04-08 Mayıs 2005 tarihleri arasında Beylikdüzü TÜYAP Fuar Merkezi'nde düzenlenen Uluslararası Yapı 2005 İstanbul Fuarı'na Şehir Plancıları Odası İstanbul Şubesi, Salon 1'de 1402 nolu standda katılmıştır. Fuar boyunca slayt sunumu ile görsel olarak katılımcılara odamızın amaçları, yetkileri, faaliyet konuları ve çalışma alanları konularında bilgi verilmiştir. Ayrıca odamızın yayınladığı kitaplar satışa sunulurken, ilgili katılımcılara kitap ayracı ve 2005 cep takvimi ücretsiz olarak verilmiştir.

İSTANBUL ŞUBE

“TARİHİ KENT MERKEZLERİNDE YENİLEME: BEKLENTİLER, SORUNLAR, UYGULAMALAR” PANELİ

TMMOB Şehir Plancıları Odası İstanbul Şubesi, 5 Mayıs 2005 tarihinde, Uluslararası Yapı 2005 İstanbul Fuarı kapsamında “**Tarihi Kent Merkezlerinde Yenileme: Beklentiler, Sorunlar, Uygulamalar**” Paneli’ni gerçekleştirmiştir.

Oturum başkanlığını Dr. Pınar ÖZDEN’in yaptığı ve Yıldız Teknik Üniversitesi’den Doç. Dr. Can BİNAN, Eminönü Belediye Başkanı Nevzat ER, Y. Mimar Cengiz BEKTAŞ ve Türkiye Turizm Yatırımcıları Derneği Yüksek İstişare Konseyi Başkanı Tavit KÖLETAVİTOĞLU’nun konuşmacı olarak katıldığı “*Tarihi Kent Merkezlerinde Yenileme*” başlıklı 1. oturumu kapsamında tarihi kent merkezlerinin vizyonu, misyonu ve imajı, bu alanlarda sürdürülebilirlik, koruma planlaması, dönüşüm ve yenileme politikaları gayrimenkul sektörü ve tarihi kent merkezlerinde yeniden değerlendirme, yeniden işlevlendirme, turizm, ticaret, konut/prestij alanı olarak tarihi kent merkezlerinin kullanımı, koruma/yenileme - uygulamalarında uzmanlaşma, meslekte yeni rollerin tanımlanması konuları tartışılmıştır.

Oturum başkanlığını Prof. Dr. Zekai Görgülü’nün yaptığı ve Emlak GYO Genel Müdürü Dr. Feyzullah YETGİN, TÜRKKENT Eski Genel Başkanı Oğuz SOYDAN, Fatih Belediye Başkanı Dr. Mustafa DEMİR ve Net Holding Başkan Yardımcısı Haluk ELVER’in konuşmacı olarak katıldığı “*Tarihi Kent Merkezlerinin Yenilenmesinde İnşaat Sektörünün Rolü*” başlıklı 2. oturumu kapsamında tarihi kent merkezlerinin yenilenmesi sürecinde özel sektörün-yatırımcı girişimcinin - yeni rolü ve bakış açısı, kaynak yaratma teşvikler, kamudan beklentiler, uygulama sorunları, yasal açmazlar – 5226 ve 3386 ile değişik 2863 sayılı Koruma Kanunu, Belediye Mevzuatı, Kentsel Dönüşüm ve Gelişim Kanun Tasarısı, İmar Kanunu Tasarısı-yapı malzemesi temini ve kullanımı konuları ele alınmıştır.

Panelde ortaya konan düşünceler doğrultusunda, aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

- 1- Tarihi kent, bir birikimler merkezidir. Yenileme, bu birikimlerin izlerini silmemeli, aksine cilalayıp parlatarak öne çıkarmalıdır.
- 2- Sürdürülebilir gelişmeyi sağlamak, kentsel koruma ve yenilemede son derece önemlidir. Bu nedenle, tarihi merkezlerin yenilenmesinde işlevlendirme ve sürekli bakım / onarım gibi yaklaşımlarda sürekliliği sağlayacak kararlara gereksinim duyulmaktadır.
- 3- Ülkemizde, kentsel boyutta özgünlük düşüncesi, zaman içinde kaybedilmiştir. Yenilemede özgünlük dikkate alınmalı, özgünlüğü yitirmeden yerel beklentileri karşılayacak çözümler getirilmelidir.

4- Korumayı tetikleyen unsurlardan biri olarak, turizmin önemi gözardı edilmemelidir. Planlama geçmişimiz içinde planlama kararlarının, geleneksel kent merkezlerinin önemini azalttığı, ya da hedefte sapmalara yol açtığı görülmektedir. Bu nedenle, bu tür alanlarda geri dönüşü çok güç ya da imkansız sonuçlar yaratmayacak, çok hassas ve bilimsel etütlere dayalı planlama kararları alınması gerekmekte, bunu yaparken de olabildiğince uzman katılımından destek alınmalıdır.

5- İnsan unsuru / yerel kullanıcı dikkate alınmadan yenileme gerçekleştirilemez. Ortada sosyal bir vaka olduğunu dikkate almak gerekmektedir. Sosyal açıdan çöküntü alanı haline gelmiş bölgelerde yenilemeyi sağlamak çok daha güçtür ve bunun tedbirleri alınmalıdır.

6- Önce fiziksel çevreyi yenileyip, ardından yeni kullanıcıyı beklemek, çoğu kez beklentileri tersine çıkaran bir anlayıştır. Bu nedenle, yerel kullanıcıdan, yani sosyal yapıdan yola çıkarak, fizik yapıya ulaşmak gerekmektedir.

7- Kullanıcının kayıt altına alınması, yenileme uygulamalarında kolaylık sağlayacak, daha güvenli ve yaşanılabilir çevreler yaratmaya katkıda bulunacaktır.

8- Yaşayan nesle yönelik beklentilerin karşılanması temel hedef olmalıdır.

9- Geleneksel kent merkezlerini öne çıkararak, sıkışık yapıya nefes aldırarak, alanı çekim merkezi haline getirerek çağdaş manzaralar sergileyecek bir yaklaşıma ihtiyaç bulunmaktadır.

10- Unutulmamalıdır ki, turizm çoğu kez, tarihi kent merkezlerine bir kültürü tanımak amacıyla yoğunlaşmaktadır. Bu amaçla gelen ve kent merkezinde konaklamayı amaçlayan turist, büyük ve modern otellerde konaklama beklentisinin ötesinde özel beklentiler ve arayışlar içindedir. Bu nedenle, özellikle Tarihi Yarımada gibi tek ve özel alanlarda, ev pansiyonculuğu gibi kullanımları öne çıkarmak, alanın turizm potansiyelini geliştirmeye katkıda bulunacaktır.

11- Tarihi kent merkezleri, özel ilgi isteyen alanlardır. Bu nedenle, bu alanlara özel önem veren, güçlü ve etkin yerel yönetimler, işin başında olmak durumundadır.

12- Yerel sivil inisiyatif plan ve projelerine sahip çıkmalıdır.

13- Günümüz koşulları içinde özel sektörün ve girişimci firmaları tarihi kent merkezlerinin yenilenmesinde lokomotif rolü üstlenme ve / veya bu alanlara yatırım yapma kapasiteleri son derece sınırlıdır. Bu koşullar içinde kamunun sürükleyiciliğine ihtiyaç bulunmaktadır. Orta vadede özel sektörü tarihi merkezlere yöneltmek, teşvik etmek için yeni yasal mekanizmalara gereksinim bulunmaktadır.

14- Yasal zeminde bu konudaki düzenlemeler daha da geliştirilmeli, etkin olarak uygulanabilir, kullanılabilir duruma getirilmelidir.

15- Kamunun yeni bir anlayışla, yeni bir rol üstlenmesi, böylelikle tarihi kent merkezlerini kanatları altına alması gerekmektedir.

İSTANBUL ŞUBE

RADYO PROGRAMLARI

Şube Yönetim Kurulu Üyemiz Dr. Hülya Berkmen Yakar'ın Yön FM'de hazırlayıp sunduğu 21 Nisan 2005 tarihindeki Politeknik programına Bilim ve Sanat Merkezi (BİLSEM) adına Hanife Küçükler ve Şehir Plancıları Odası Eğitim Komisyonu üyesi Neslihan Palaoglu katılmışlardır. Programda Kadıköy Belediyesi, Bilim ve Sanat Merkezi ile Şehir Plancıları Odası İstanbul Şubesi'nin ortak olarak gerçekleştirdikleri "Metropolde Genç Olmak" konulu proje hakkında değerlendirmeler yapılmıştır.

Şube Yönetim Kurulu Üyemiz Hülya Yakar'ın Yön FM'de hazırlayıp sunduğu 5 Mayıs 2005 tarihindeki Politeknik programında Kadıköy Belediyesi'nin Kültür Üniversitesi, Çekül Vakfı işbirliği ile birlikte planladığı "Kadıköy Çarşısı'nı Canlandırma Projesi" Tarihi Kent Merkezleri'nin yenilenmesi konusu ile ilişkilendirilerek tartışılmıştır. Aynı programda Uluslararası Yapı 2005 İstanbul Fuarına bağlanarak Şubemizin gerçekleştirmiş olduğu aynı başlıklı panel ile ilgili olarak şube başkanımız Ahmet Turgut'un görüşleri alınmıştır.

5 Mayıs 2005 tarihinde yönetim kurulu üyemiz Dr. Hülya Berkmen Yakar TRT 1'de "Kentler, Renkler, Sesler" programına "Kentlerimizdeki yeşil alanlar içinde çocuk parkları ve oyun alanlarının sorunları" konusunda değerlendirmeler yapmıştır.

İSTANBUL ŞUBE

DÜNYA ŞEHİRCİLİK GÜNÜ

Bu yıl 29.'su İstanbul Teknik Üniversitesi'nin ev sahipliğinde yapılacak olan Dünya Şehircilik Günü Kolokyumu'nun konusu " Planlamada Yeni Politikalar ve Stratejiler: Riskler ve Fırsatlar" dır.

Kolokyum temasının ayrıntılarının tartışıldığı bilim, danışma, yürütme kurullarının belirlendiği 19 Nisan, 25 Nisan ve 2 Mayıs 2005 tarihlerindeki toplantılara, TMMOB Şehir Plancıları Odası adına İstanbul Şube Başkanı Ahmet Turgut, Genel Merkez Başkanı Erhan Demirdizen, Şehir Plancıları Odası yönetim kurulu üyesi Dr. Hülya Berkmen Yakar ile İstanbul Teknik Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlama Bölüm Başkanı Prof. Dr. Handan Türkoğlu, İstanbul Teknik Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümünden Prof. Dr. Nuran Zeren Gülersoy, Prof. Dr. Mehmet Ocaççı, Prof. Dr. Gülden Erkut, Yrd. Doç. Dr. Ferhan Gezici, Yrd. Doç. Dr. Özlem Özçevik katılmışlardır.

Sempozyum Yürütme koordinatörü olarak İstanbul Teknik Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü adına, Prof. Dr. Handan Türkoğlu, Yrd. Doç. Dr. Ferhan Gezici, Yrd. Doç. Dr. Özlem Özçevik ile Şehir Plancıları Odası İstanbul Şubesi adına Dr. Hülya Berkmen Yakar belirlenmiştir.

Çalışmalar devam etmekte olup, bültenimizin bundan sonraki sayılarında konuyla ilgili gelişmeler aktarılacaktır.

İSTANBUL ŞUBE

KANUN TASARILARI ÇALIŞMALARI

Yetkili Mühendis, Mimar ve Şehir Plancılarının belirlenmesi ve Belgelendirilmesine İlişkin Kanun Tasarısı Taslağı konusunda görüş oluşturmak üzere oluşturulan komisyon 25 Nisan, 3 Mayıs 2005 tarihlerinde toplanarak konunun çok boyutlu tartışılması gerektiğine ve İstanbul'da 17 Haziran 2005 Cuma günü Avrupa Birliği, Hizmetlerin dolaşımı, Yetkinlik konularının farklı tarafları ile birlikte tartışılacağı bir günlük bir etkinlik düzenleme kararı almıştır.

Bu kapsamda tüm Şehir ve Bölge Planlama Bölümü Başkanlıklarına bu konuda çalışmalar yapan ve bu etkinliğe katılmasını uygun buldukları öğretim üyelerinin isimlerinin ve etkinlik içinde tartışılması istenilen konuların "16 Mayıs 2005" tarihine kadar şubemize bildirmeleri konusunda bir bilgilendirme yazısı gönderilmiştir.

Ayrıca düzenlenecek olan bu etkinliğe lisans ve yüksek lisans eğitimini ülkemizde tamamlamış ancak mesleğini Avrupa Birliği ülkesi olan İngiltere'de icra eden Dr. Solmaz Tavşanoğlu Pattison ile Dr. Garry Pattison deneyimlerini paylaşmak üzere davet edilmiştir.

Bu bir günlük etkinliğin, Şehir ve Bölge Planlama Bölümü öğrencileri, akademisyenler, serbest ve kamu sektöründe çalışan Şehir Plancıları ve çağrılı konuşmacılarla interaktif bir ortamda tartışılması ve karşılıklı fikir alışverişinde bulunulması hedeflenmektedir.

İSTANBUL ŞUBE

BEYOĞLU-TOPHANE-SALI PAZARI TURİZM MERKEZİ KAPSAMINDAKİ PLANLARA DAVA AÇTIK

Beyoğlu-Tophane-Salı Pazarı Turizm Merkezi kapsamında kalan, Beyoğlu Kemankeş Mahallesi, 112 Pafta, 78 Ada, 2,3,4,5,6,7,8 parseller ile 2498 Ada, 45 parselleri içerisine alan ve Kültür ve Turizm Bakanlığınca (2634 Sayılı Turizm Teşvik Kanunu kapsamında) onaylanarak 14.02.2005 tarihinde İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığınca askıya çıkarılan “Tophane-Salıpazarı Turizm Merkezi 1/5000 ölçekli Nazım İmar Planı” ile 14.02.2005 tarihinde Beyoğlu Belediye Başkanlığınca askıya çıkarılan “İstanbul-Beyoğlu-Tophane-Salıpazarı Turizm Merkezi 1/1000 ölçekli Uygulama İmar Planı”nın öncelikle yürütmesinin durdurulması ve iptaline karar verilmesi gerekmektedir.

Sözkonusu alan Bakanlar Kurulu'nun 15.12.1994 tarih ve 94/6345 sayılı kararı ile Turizm merkezi ilan edilmiş ve Kemankeş Mahallesi 112 Pafta, 78 Ada, 2,3,4,5,6,7,8 parseller ile 2498 Ada, 45 Parsel'e Kruvaziyer Liman Alanı fonksiyonu getiren “Tophane-Salıpazarı Turizm merkezi 1/5000 ölçekli Nazım İmar Planı ile “Tophane-Salıpazarı Turizm Merkezi 1/1000 ölçekli Uygulama İmar Planı” Kültür ve turizm Bakanlığınca onaylanmıştır.

Ancak Kültür ve Turizm Bakanlığınca onaylanan 1/5000 ölçekli Nazım İmar Planı ve 1/1000 ölçekli Uygulama İmar Planı kapsamındaki Salıpazarı Limanı'nın bulunduğu alan aynı zamanda Kentsel Sit alanıdır. Sözkonusu mevcut planlarla Kruvaziyer Liman Alanı Fonksiyonu getirilen ve Liman alanını da içine alan bölge, İstanbul I Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunca 07.07.1993 gün ve 4720 sayılı karar ile ilan edilen Beyoğlu Kentsel Sit Alanının bölünmez bir parçasıdır.

Beyoğlu Kentsel Sit alanının bir bölümünü içeren ve Tophane-Salıpazarı Turizm merkezini'de içine alan 1/5000 ölçekli Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığınca hazırlanmış, İstanbul Büyükşehir Belediye Meclisi'nin 09.07.2004 tarih ve 169 sayılı kararı ile kabul edilerek 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu gereği karar alınmak üzere İstanbul I numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kuruluna sunulmuştur. İstanbul Büyükşehir Belediyesi tarafından hazırlanan sözkonusu plan halen Koruma Kurulunda değerlendirilmektedir.

Tophane-Salıpazarı Turizm Merkezi 1/5000 ölçekli Nazım İmar Planı ve İstanbul Beyoğlu Tophane-Salıpazarı Turizm Merkezi 1/1000 ölçekli Uygulama İmar Planı 3386-5226 sayılı kanunla değişik 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununa aykırıdır. Sözkonusu planların onaylandığı alanında içinde kaldığı bölge İstanbul I Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 07.07.1993 gün ve 4720 sayılı kararı ile kentsel sit alanı ilan edilmiştir. 3386 ve 5226 sayılı kanunlar ile değişik 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'nun "sit alanlarında geçiş dönemi koruma esasları ve kullanım şartları ile Koruma Amaçlı İmar Planı" başlıklı 17. maddesi, kuruluş görev, yetki ve çalışma şeklini düzenleyen 51. maddesi ile koruma bölge kurullarının görev yetki ve çalışma şeklinin tanımlandığı 57. maddesinde çok açık şekilde belirtildiği üzere sit alanlarında Koruma Amaçlı İmar Planlarının ilgili Koruma Bölge Kurullarınca uygun görüş verilmeden onama makamlarınca karar alınması yasal değildir. Özelleştirme İdaresi ve Kültür ve Turizm Bakanlığı, Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğünce hazırlanan Nazım ve uygulama İmar Planları için onama öncesinde İstanbul I Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıkları Koruma Bölge Kurulunun onayına sunulmuştur. Sözkonusu Koruma Bölge Kurulunca 20 Eylül 2004 tarih ve 118 sayılı karar ile yapılan değerlendirmede sözkonusu plan teklifleri uygun bulunmamıştır. Koruma Bölge Kurulunca uygun bulunmayan planların ancak;

- Planı çevreleyen kıyıdaki ve silüete giren yamaçlardaki tüm kültür varlıkları ve sit alanı dokusu dikkate alınarak,
- Alandaki anıt yapılar ve tarihi gümrük yapıları öne çıkarılarak,
- Sit bölgesinde kalan öneri planların koruma anlayışı çerçevesinde irdelenebilmesi için mevcut ve kaybedilmiş kültür varlıklarının belgelenecek ve restitüsyon projeleri hazırlanarak,
- Kıyı şeridi ve geri bölgesinin görsel ve işlevsel ilişki kurularak,
- İşlev ve Yapı yoğunluğu sit alanının taşıma kapasitesi kapsamında düşünülerek,
- Öneri projenin yasal bir gereklilik olarak hazırlanması gereken 1/5000 ve 1/1000 ölçekli "Beyoğlu Kentsel Sit Alanı Koruma amaçlı İmar Planları" ile entegre edilerek hazırlanması gerektiğine,

- Kentsel tarihi kimliği ve silüeti koruma adına bu bölgedeki yapılanmanın Beşiktaş'tan Karaköy'e kadar "Boğaziçi Mimarisi"nin genel ölçü ve oranları içinde kalmak üzere kuzeyde Mimar Sinan Güzel sanatlar üniversitesinin (Sultan Çifte Sarayları) saçak kotunu, batıda; Nusretiye ve Güneyde; Kılıçlı Paşa camilerini perdelemeyecek ve beden duvarları silme kotunu geçmeyecek irtifada ve silüette duvar etkisi yapmayacak bir avan proje hazırlanmasından sonra,

Kurulca değerlendirilebileceğine dair karar verilmiştir.

Koruma Bölge Kurulu'nun yukarıda özetlenen görüşüne rağmen ve uygun görüşü alınmadan plan onaması 2863 sayılı yasaya aykırı olarak gerçekleştirilmiştir. Onaylandığı düşünülerek askıya çıkarılan planlar yukarıda özetlenen hükümler çerçevesinde hukuki geçerlilik taşımamaktadır.

Ayrıca Kıyı Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmelikte Değişiklik Yapılması Hakkında Yönetmelik Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'nca değiştirilerek 30.03.2004 tarih ve 25418 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmış ve sözkonusu yönetmelik değişikliği ile Kruvaziyer Liman tanımı getirilmiştir. Ancak Odamızca Yönetmeliğin yürütmesinin durdurulması ve iptali amacı ile açılan davada; Danıştay 6. Dairesince (Esas No: 2004/ 3060) "Anayasa ve Kıyı Yasasına aykırı olan uyumsuzluğa konu yönetmelik değişikliğinde hukuka uyarlık bulunmamaktadır. Açıklanan nedenlerle dava konusu işlemin yürütülmesinin durdurulmasına 05.10.2004 gününde oybirliğiyle karar verildi" şeklinde ara karar alınmıştır.

Tophane-Salıpazarı Turizm Merkezi 1/5000 ölçekli Nazım İmar Planı ve İstanbul Beyoğlu Tophane-Salıpazarı Turizm Merkezi 1/1000 ölçekli Uygulama İmar Planı kıyıda getirdiği kullanımlar, yapılaşma hüküm ve koşulları ile şehircilik ilkeleri ve planlama esaslarına aykırıdır.

Kültür ve Turizm Bakanlığınca onaylanan ve askıya çıkarılan planlar ile Odamızca açılan ve yürütmesi durdurulan "Kıyı Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmelikte Değişiklik yapılması Hakkındaki Yönetmelik"te getirilen Kruvaziyer Liman fonksiyonu önerilmiştir. Bu fonksiyon içerisinde sözkonusu alanda yeme içme tesisleri, alış-veriş merkezleri, konaklama üniteleri ve ofis binaları gibi kullanım fonksiyonları getirilmiştir. Bu fonksiyonlar 3621 sayılı Kıyı Kanununa göre sahil şeridi dolgu alanı ve kıyıda yapılması mümkün olmayan fonksiyonlardır.

Sözkonusu onaylanan Nazım ve Uygulama İmar Planları ile E:2; Hmax: 30.50 m yapılaşma değerleri getirilmiştir. Bu yapılaşma değerlerinin ortaya çıkaracağı durum sözkonusu alanın yakın civarındaki anıtsal yapılar ile diğer tescilli kültür varlıklarının dolayısıyla kentsel tarihi kimliğe zarar verecek yapı gruplarının oluşmasına neden olabilecektir.

Ayrıca bu yoğunluk ve yükseklikteki yapılar silüete duvar etkisi yaratarak içerisinde yer aldığı kentsel sit alanına ait özgün yapılaşma değerlerinin yok olmasına neden olacaktır. Getirilen fonksiyon ve yapılaşma değerleri ile öncelikle Anayasa ve Kıyı Yasasının öngördüğü, kıyıların kamu kullanımında olması esasına tamamen aykırı bir durum ortaya çıkaracaktır. Söz konusu onaylanan İmar Planları ile kentsel sit alanı içerisinde yapılan imar planları bir bütünlük sağlayacak şekilde ele alınmamıştır. Bu şekilde hazırlanan noktasal planlar ile yukarıda tanımlanan planlama ilkelerinin sağlanması olanaklı değildir.

Onaylanan imar planları ile getirilen hüküm ve koşullarla da İstanbul Metropolü içinde büyük bir öneme sahip olan Beyoğlu Kentsel Sit Alanı ile söz konusu planlama alanı içinde bir bütünlük sağlanamayacağı gibi, mevcut alan yolcu gemisi karşılayan bir liman olmasının ötesine geçerek konaklama tesisleri, ofisler, alış-veriş merkezleri gibi fonksiyonlar ilave olacak, böylece insan, araç ve yapı yoğunluğu bölgenin kaldıramayacağı değerlere ulaşacaktır. Bu durumda bölgenin var olan sorunları katlanarak artacaktır.

İSTANBUL ŞUBE

“İSTANBUL METROPOLİTEN ALAN İNCELEMESİ” TOPLANTISI

OECD-DPT ve İstanbul Büyükşehir Belediyesi Yerleşmeler ve Kentsel Dönüşüm Müdürlüğü İstanbul Şehircilik Atölyesi'nin işbirliği ile düzenlenen “İstanbul Metropolitan Alan İncelemesi” toplantısı 15 Nisan 2005 tarihinde Grand Cevahir Otel’de yapılmıştır.

Toplantıya, OECD yetkililerinden Mario Pezzini ve Lamia Kamal – Chaoui, DPT Müsteşarları, İstanbul Büyükşehir Belediyesi yetkilileri ile İstanbul Sanayi Odası, İstanbul Ticaret Odası, Müsiad, TİM, Yabancı Sermaye Derneği, İstanbul Kalkınma Vakfı, TİSK, Türk-İş, Esnaf ve Zanaatkarlar Odası, TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası, Mimarlar Odası temsilcileri ile birlikte Odamızı temsilen Şube Sekreterimiz Ali Rıza Nurhan katılmıştır.

Sivil toplum örgütlerinin bakış açısıyla sorunlar ve çözüm önerilerinin tartışıldığı toplantıda, depreme hazırlık, hızlı nüfus artışı(göç), kaçak yapılaşma, donatı azlığı ve ulaşım sorunu başlıklarında sivil toplum örgütlerinin yaptığı saptamalar OECD yetkililerince not edilmiştir.

Toplantıya Odamız adına katılan Ali Rıza Nurhan, İstanbul'un ilk sorununun Bölge Planı denebilecek üst ölçekli bir planının olmaması yanında, tüm yatırımcıların kendi yer seçim kriterleri ve tercihleri doğrultusunda gerek yerel yönetimler gerekse merkezi yönetimlere yapılan siyasi baskılarla noktasal plan kararları ile yatırımlarını gerçekleştirmeleri olduğunu belirtirken Türkiye'de bu planlama yaklaşımı değişmeden İstanbul'un bu sorununun çözülmesinin mümkün olmadığını, ayrıca İstanbul'un diğer sorununun, barındırdığı nüfusa hizmet edecek ekonomik yapısı ile yeterli sosyal donatı ve teknik alt yapısının olmaması olarak belirtmiştir. Türkiye'de en büyük iş potansiyelinin İstanbul'da olmasına rağmen yine en fazla işsiz de İstanbul'da olmasının bunun en önemli göstergesi olduğunu söylemiştir.

Son olarak da, başta planlamada olmak üzere tüm alanlarda yetki karmaşası nedeniyle onay süreçlerinin uzaması ve uygulamada aksaklıklar yaşanması belirtilmiştir.

Toplantıda birçok sivil toplum örgütünün İstanbul'un gelişmesi ve yaşanılabilir bir metropol haline gelmesi için fırsatları kullanmak gerektiğinin belirtilmesi üzerine İstanbul'un sorunlarının çözümünde sermayenin değerlendireceği fırsatlarla İstanbul'da yapılacak noktasal yatırımların önünü açmanın, fırsat olarak değerlendirilemeyeceği belirtilmiştir. Örnek olarak Formula'nın, kamuoyuna ülkenin tanıtımı ve turizm için fırsat olarak sunulmasına rağmen İstanbul'un Orman Alanlarını ve Su Havzaları'nın daralmasına neden olacağından fırsat değil başlı başına bir sorun olduğuna dikkat çekilmiştir.

İSTANBUL ŞUBE

TÜM ÜYELERİMİZ DAVETLİDİR

29 Mayıs 2005 Pazar günü, 10:30-13:30 saatleri arasında İstanbul Teknik Üniversitesi, Taşkılla Binası yanındaki Park Mühendishane'de üyelerimiz ile aileleri ve arkadaşlarına Açık Büfe Kahvaltı düzenlenecektir.

Bilet Fiyatı: 15,00.YTL (Biletler 1 kişiliktir. 7 yaşından küçük çocuklar ücretsizdir.)

Biletler aşağıdaki listede iletişim bilgileri bulunan kişilerden temin edilebilir.

İstanbul Şube Merkezi	Emirhan Cd. Bayırdır Çıkmazı Sok. No:1/1 Beşiktaş
Özcan Dağ	İBB Planlama ve İmar Müdürlüğü

	Tarihi Bölge Şefliği
Gül Utlu	İBB Eski Tünyap Binası Tarlabası
Abdulbasid Doğru	İBB Planlama Müdürlüğü Merter Binası
Yavuz Çelik	İBB Ulaşım Planlama Müdürlüğü
Rahşan Demirkaya	İBB Şehir Planlama Müdürlüğü Altunizade
Erbatur Çavuşoğlu	Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi
Hülya Berkmen Yakar	Yıldız Teknik Üniversitesi
Fatih Terzi	İTÜ Taşkışla Şehir ve Bölge Planlama Bölümü
Figen Özönder	Kadıköy Belediyesi
Melike Oktay	Üsküdar Belediyesi
Bülent Babaoğlu	Küçükçekmece Belediyesi

İSTANBUL ŞUBE

“PLANLAMA, KENT YÖNETİMİ ve YERELLEŞME BAĞLAMINDA KATILIMDA YENİ YAKLAŞIMLAR-I” PANELİ

Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü ve Zeytinburnu Belediyesi işbirliği ile Odamız tarafından 8 Haziran 2005 tarihinde “Planlama, Kent Yönetimi ve Yerelleşme Bağlamında Katılımda Yeni Yaklaşımlar-I” Paneli gerçekleştirilecektir. Panel teması aşağıda yer almaktadır. Panel’e ilişkin detaylı açıklamalar daha sonra üyelerimize duyurulacaktır.

“Bilindiği üzere, “katılım” ancak 1980’li yılların ortalarından sonra ülkemizdeki planlama ve kent yönetimi literatüründe yer bulmaya başlamış kavramlardan biridir. Özellikle 1996 yılında İstanbul’da gerçekleştirilen Habitat süreci ve bu sürecin bir ürünü olan Yerel Gündem 21 ile birlikte daha etkin olarak hayat bulan ve aynı zamanda “yönetişim” kavramının da temel girdilerinden biri olan katılım kavramının, ülkemizde kent yöneticileri tarafından yakın tarihlere kadar tam anlamıyla benimsenemediğini ve hatta tam olarak özümsemediğini söylemek de mümkündür. Özellikle 2000’leri geride bıraktığımız son yıllarda, “kentsel yenileme, soylulaştırma, ıslah” gibi halkın ve sivil toplum kuruluşlarının katılımının son derece önemli olduğu kavramların öne çıkması, kent yönetimini doğrudan etkileyen kanunlarda süregelen reform çalışmaları, Avrupa Birliği’ne giriş hazırlıklarının ivme kazanması “katılım” kavramının yeni bir bakış açısıyla tekrar ele alınmasını gerekli kılmaktadır.

TMMOB Şehir Plancıları Odası olarak bizler, kent yöneticilerinin katılım konusundaki bu genel yaklaşımından yola çıkarak, yerel yönetimlerin ve kent yönetiminde rol oynayan diğer aktörlerin uygulamalarına temel oluşturacak yeni bakış açıları yaratmak, politikalar geliştirmek amacıyla “katılım” kavramını, 8 Haziran 2005 tarihinde gerçekleştirilecek olan “Planlama, Kent Yönetimi Ve Yerleşme Bağlamında Katılımda Yeni Yaklaşımlar -I” Paneli ile gündeme taşımayı hedeflemekteyiz. Sözkonusu Panel, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü ve Zeytinburnu Belediyesi ile işbirliği içinde gerçekleştirilecektir. Panelde, kent yönetiminde rol oynayan aktörler, akademisyenler, meslek odaları ve ilgili diğer kurum ve kuruluşlar bir araya getirilecek ve konu derinlemesine tartışılacaktır. Bu toplantıdan yapılacak çıkarımların, tüm kent yöneticileri için bir yol haritası rolü üstlenmesi temel hedefimiz olarak belirlenmiştir. Panelin Aralık ayında gerçekleştirilmesi hedeflenen bir sonraki aşamasında, “Kentsel Dönüşümde Katılım” teması işlenecek ve bu etkinlik, Zeytinburnu örneği özelinde atölye çalışmalarıyla tamamlanacaktır.”

ÇUKUROVA ŞUBE

NİSAN AYI ÇUKUROVA ŞUBESİ ETKİNLİKLERİ

Yerel Kanal A TV’de “Adana’daki Yeşil Sahaların ve Tarım Alanlarının İşgalleri” konulu canlı yayın programında Seyhan Belediyesinin bazı meclis üyeleri, Şube Başkanımız, Jeoloji ve Ziraat Mühendisleri Odaları Adana Şube başkanları katılımıyla konu tartışıldı.

“Belediye Sınırları Genişlerken, Sorunlar ve Çözüm Önerileri” Konulu Panel 28.04.2005 tarihinde Ziraat Mühendisleri Odası, Jeoloji Mühendisleri Odası ve Peyzaj Mimarları Odası Adana Şubeleri ile birlikte düzenlenmiştir. Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Suat Şenol’un başkanlık ettiği panelde konuşanlar;

Prof. Dr. Türker Altan-*Peyzaj Mimarları Odası*

Doç Dr. Sedat Türkmen-*Jeoloji Mühendisleri Odası*

Zir. Yük. Müh. Mustafa Altiokka- *Ziraat Mühendisleri Odası*

Şehir Plancısı Selbi Kırıl-*Şehir Plancıları Odası*

Yaklaşık 150 kişinin katılımcı olduğu panelde Odamız adına Şube Yazman Üyemiz Selbi Kırıl görüşlerini sundu. Kırıl, konuşmasında yakın bir zamanda yürürlüğe giren yasal düzenlemelerle büyükşehir belediyelerinin sınırlarının yeniden belirlendiğini hatırlatarak, bu konuda yerel basında ve kamuoyunda yer bulan görüşlerin bilimsel değerlendirmelerden yoksun olduğunu ifade etti. Nitekim teknik dayanaktan yoksun olarak yaptıkları düzenlemelerle “Zengin Kentler Yerine Zengin Azınlıklar ve Çekim Merkezi Kentler Yerine Kaçılan Kentler” yarattıklarını bildirdi. Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliğine bağlı Odalar olarak kentimizin geleceğini ilgilendiren konularda etkinlikler düzenlediği, “Belediye Sınırları Genişlerken, Sorunlar ve Çözüm Önerileri” konulu panelinde bu amaçla düzenlendiğini bildirdi.

BURSA ŞUBE

BURSA’NIN ÜST ÖLÇEKLİ PLANLAMA YAKLAŞIMLARINI TARTIŞIYORUZ

4 Haziran 2005 tarihinde TMMOB Şehir Plancıları Odası ve Bursa Valiliği olarak Dünya Çevre Günü etkinlikleri kapsamında Bursa’nın üst ölçekli planlama yaklaşımlarının ve son dönemdeki kanun taslaklarının üst ölçekli planlamaya yansımalarının yasal çerçevede tartışılacağı bu bağlamda Bursa İlinin değerlendirileceği bir panel düzenlenecektir. Panel Kültürpark BUSİAD Toplantı Salonunda yapılacaktır.

PANEL PROGRAMI:

14:00 -Panel

“Bursa’nın Üst Ölçekli Planlama Yaklaşımları”

Panel Yöneticisi:

Erhan Demirdizen-Şehir Plancıları Odası Genel Başkanı

Konuşmacılar:

Hakan Koyunlular-Bursa Büyükşehir Bld. APK Daire Başkanı

Esin Mihçı-Şehir Plancıları Odası Bursa Şube Başkanı

Saffet Atik-Şehir Plancısı

ANKARA ŞUBE

GÜVENPARK'IN KAZILMASINA ONAY VEREN KURUL KARARINA ANKARAM PLATFORMU'NCA DAVA AÇILDI

Ankara Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'nun "Güvenpark'a ilişkin Kentsel Tasarım Projesi'nin yarışma yoluyla elde edilmesi ve minibüs otobüs durağı olarak kullanılan alanın alt kotlarında düzenleme yapılabileceğine" dair 04.03.2005 tarih ve 368 sayılı kararının iptal edilmesi ve yürütmesinin durdurulması istemiyle Ankaram Platformu adına TMMOB Peyzaj Mimarları Odası tarafından 3 Mayıs 2005 tarihinde dava açıldı.

Dava sürecinin başladığının kamuoyuna duyurulduğu 06 Mayıs 2005 tarihli basın duyurusu metni aşağıda sunulmaktadır:

ANKARAM PLATFORMU BASIN AÇIKLAMASI (06.05.2005)

Güvenpark'ın Yokedilmesine Onay Veren Koruma Kurulu Kararına Dava Açtık

Ankara Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'nun, 04.03.2005 tarih ve 368 sayılı, "Güvenpark'a ilişkin 'Kentsel Tasarım' Projesi'nin yarışma yoluyla elde edilmesi ve minibüs ve otobüs durağı olarak kullanılan alanın alt kotlarında yapılaşmaya izin kararı" ile ilgili ANKARAM PLATFORMU adına Peyzaj Mimarları Odası tarafından kararın iptali istemiyle dava açılarak yargı süreci başlatılmıştır.

Hangi karara dava açtık?

Ankara Büyükşehir Belediye Başkanlığı'nca Güvenpark'ta "Kentsel Tasarım Proje Yarışması" düzenleneceği ve bu bağlamda, halen minibüs dolmuş ve belediye otobüslerine geçici olarak tahsis edilmiş bulunan sahanın altına yer altı çarşısı ve garaj katları yaptırılacağı belirtilerek Ankara Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'na başvuruda bulunulmuştur.

Başvuruyu değerlendiren Ankara Kültür Varlıklarını Koruma Kurulu'nca, 04.03.2005 tarih ve 368 sayılı "Ankara ili, Çankaya İlçesi, 1. Derece Doğal Sit olarak tescilli Güvenpark'a ilişkin Kurulumuzun 10.10.2003 gün ve 8760 sayılı kararımız ile istenen 'Kentsel Tasarım' projesinin yarışma yolu ile elde edilmesinin prensipte uygun olduğuna","halihazırda kullanılan minibüs-otobüs durağı alanı dışında Güvenpark'ın mevcutta park olarak kullanılan alanın alt kotlarında herhangi bir yapısal müdahalede bulunulamayacağı.." kararı alınmıştır. Bu kararla, geçici tahsisle **dolmuş ve otobüs durak yeri olarak kullanılan ve Güvenpark'ın içerisinde koparılarak ayrılmış sahanın alt kotlarında bir düzenleme ve yapılaşmaya gidilmesi kabul edilmiştir.**

Ankara'nın ve Kızılay'ın bir bakıma simgesi sayılan ve en merkezi yeşil alanı olan, tüm kent halkının geniş ölçüde yararlandığı bir mekanın yok olma sürecini hızlandıracak bu karar, hem yasalara, hem kentin tarihsel kimliğine, hem şehircilik ilkelerine, hem de kamu yararına açıkça aykırıdır.

Dava gerekçelerimiz

• Güvenpark Simgesel Kimliğini Yitirecektir

Prof. Herman Jansen, Ankara için hazırladığı nazım planında, kentin iş yerlerini, pazar, çarşı ve yollarını saptadığı gibi; Çankaya yolu ile Dikmen yolu arasında kalan üçgen alanı "DEVLET MAHALLESİ" (Bakanlıklar) olarak belirlemiştir. Bu mahalle, Kızılay'da Güven Anıtı ve Güven Park ile başlayarak, geniş bir ağaçlıklı yol ve iki meydan üzerine sıralanan Bakanlık binalarıyla devam etmekte, en yüksek yerde ise TBMM binasıyla sona ermektedir.

Yeni başkent, cumhuriyet, halka güven düşünceleriyle özdeşleşmiş olan Güvenpark ve Güvenlik Anıtı, Ankara'nın rastlantısal olarak seçilmiş bir noktasında yer almamaktadır. Park ve anıt, güney ucunda Büyük Millet Meclisi ile sona eren Bakanlıklar Sitesinin önemli bir parçasıdır.

Kızılay ve Güvenpark, simgesel bir mekan olarak planlanmıştır. Bu kararla Güvenpark'ın simgesel ve tarihsel özellikleri kalıcı olarak yitirilecektir.

• Koruma Kurulu Kararı, Doğal Sit Alanı Düzenleme İlkelerine aykırıdır.

Başkent Ankara'nın ve Atatürk Cumhuriyeti'nin önemli simgelerinden biri olan Güvenpark ve Güven Anıtı, Ankara Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu tarafından 13.07.1994 tarih ve 3591 sayılı kararı ile "1. Derece Doğal Sit Alanı ve Anıt-Heykel" olarak tescil edilmiştir. 05.11.1999 tarih ve 659 sayılı Ankara Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulu'nun ilke kararına göre Doğal Sitler, Koruma ve Kullanma Koşulları'nda 1. Derece Doğal Sit tanımı "**Bilimsel muhafaza açısından evrensel değeri olan, ilginç özellik ve güzelliklere sahip olması ve ender bulunması nedeniyle kamu yararı açısından mutlaka korunması gerekli olan, korumaya yönelik bilimsel çalışmalar dışında aynen korunacak alanlardır**" olarak yapılmaktadır. Bu alanlarda, bitki örtüsü, topoğrafya, silüet etkisini bozabilecek, tahribata yönelik hiçbir eylemde bulunulamayacağı hükmü mevcuttur. Buna rağmen kaç katlı yapılacağı bilinmeyen bir proje önerisi bu ilkelere aykırı olarak kabul edilmiştir.

• **Koruma Kurulu Daha Önceki Kararı İle Çelişmektedir**

ABŞB İmar Dairesi Başkanlığı'nın 14.08.1997 tarihinde Ankara Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'na sunduğu 1/500 ölçekli Güvenpark Restorasyon Projesi'nde daha önce de bu alanın alt kotlarına otobüs ve minibüs duraklarının alınması önerisi getirilmiş, Kurul'un 17.11.1997 gün ve 5517 sayılı kararı ile otobüs ve minibüs durak yerlerinin zemin altına alınması önerisi kurul ve mahkeme kararları ile iptal edilmiştir. Ancak buna rağmen dava konusu kararla alt kotlarda yapılaşmaya izin verilmiş ve daha önceki Koruma Kurulu kararı ile çelişkili bir karar alınmıştır

• **Proje, Güvenpark'ın Kalıcı Olarak Betonlaşmasına Neden Olacaktır.**

Zemin altına yapılacak düzenlemeler ve betonlaşma, Güvenpark'ın Doğal Sit Alanı özelliklerinin kalıcı olarak yitirilmesine yol açacak, yetersiz toprak derinliği nedeniyle mevcut bitki dokusunun yaşatılmasını engelleyecektir. Ayrıca kazı çalışmaları sırasında hem alan içindeki, hem de alanın çevresindeki bitki örtüsü büyük ölçüde zarar görecektir.

Cumhuriyet'in ilk planlama çalışmasının izlerini taşıyan ve mevcut projesi var olan Güvenpark'ın yarışma yoluyla yeniden projelendirilmesi ve altında kazı yapılarak yapılaşmaya izin verilmesi toplumsal ve kentsel belleğin yok olmasına yol açacak son derece sakıncalı bir karardır.

Ankaram Platformu olarak; Güvenpark'ın korunmasına yönelik dava süreciyle süren mücadelemizin, 1. Derece Doğal Sit Alanı olan parktaki, işgale son verilmesi ve parkın kentlilere kazandırılması için de devam edeceğini kamuoyuna saygılarımızla duyuruyoruz.

ANKARAM PLATFORMU

TMMOB Çevre Mühendisleri Odası, Elektrik Mühendisleri Odası, Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası, İnşaat Mühendisleri Odası, Makine Mühendisleri Odası, Mimarlar Odası, Şehir Plancıları Odası Ankara Şubeleri, Metalurji Mühendisleri Odası, Jeoloji Mühendisleri Odası, Peyzaj Mimarları Odası, Ziraat Mühendisleri Odası, Mülkiyeliler Birliği, ODTÜ Mezunları Derneği, Koruma ve Restorasyon Uzmanları Derneği, Ankara Fotoğraf Sanatçıları Derneği, Küresel Denge Derneği, Kader Ankara Şubesi, Kadın Dayanışma Vakfı, Kavaklıderem Derneği, Çiğdemim Derneği, 68 liler Dayanışma Derneği, Ankara Halkevleri, Altı Nokta Körler Derneği, Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği Ankara Şubesi, Disk-Oleyis, Disk-Dev.Maden.Sen, Disk Emekli Sen, Edebiyatçılar Derneği, Eği- Der, Hacı Bektaş Veli Kültür Derneği, Hacı Bektaş Veli Anadolu Kültür Vakfı, Kesk Ankara Şubeler Platformu, Pir Sultan Abdal Kültür Derneği, Tüketici Hakları Derneği, Tüm İşçi Emeklileri Derneği, Zihinsel Özürlüler Federasyonu, İnsan Hakları Derneği Ankara Şubesi, Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği, Tüketici Hakları Derneği

ANKARA ŞUBE

“ATATÜRK KÜLTÜR MERKEZİ” ALANINA İLİŞKİN ÇALIŞMALAR DEVAM EDİYOR

AKM Alanı'nın beş bölgesinin bütününe kapsayan genel bir projenin plan ve maketi ile birlikte Nisan ayında yapılacak Komite toplantısında görüşülecek olması nedeniyle Mimarlar Odası Ankara Şubesi, Türk Serbest Mimarlar Derneği ve Şubemiz 25 Nisan 2005 tarihinde ortak bir açıklama yaparak bu girişimin hukuki ve teknik sakıncalarını kamuoyuna duyurdu.

ATATÜRK KÜLTÜR MERKEZİ YAPILARI YOK EDİLEMEZ! 25 NİSAN 2005

09.12.2004 tarihli 17. Milli Komite toplantısında “AKM Alanı'nın beş bölgesinin bütününe kapsayan genel bir projenin plan ve maketi ile birlikte Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Ankara Büyükşehir Belediyesi tarafından hazırlanması” kararı alınmıştır. Atatürk Kültür Merkezi Alanı için 25 yıl süren, konunun uzmanı danışmanlar ile birlikte yapılan çalışmalar sonucunda kararlar alınmış, bu alanda yapılacak yapılar belirlenmiş, yarışmalar açılmış, uygulama projeleri yaptırılmış, nazım ve uygulama imar planları hazırlanarak onaylanmıştır. Yeterli bir danışman kadrosu ile görüşülmeden, konu tartışılmadan **kamu oyunun benimsediği, özlemle beklediği mevcut planlamalar iptal edilerek yeni planlama yaptırılması, aşağıda belirlenen nedenler ile, yasal olmadığı gibi teknik ve mesleki yönlerden sakıncalıdır.**

- **Programı önceden belli olmadan proje hazırlanması**, bilimsel, mesleki ve teknik açıdan son derece yanlış sonuçlar doğurabilir ve sonuçsuz kalmaya mahkumdur.
- **Ulusal Yarışmalar ile elde edilmiş projelerin iptal edilerek** 2km. uzunluğundaki AKM alanının proje yarışması olmaksızın bir veya bir grup mimar tarafından planlanması düşünülemez.
- Milli Komite şu anda **“Yeni planlama”**yı değerlendirecek danışman kadrosuna sahip değildir. Bu durumda, **Milli Komite Üyeleri, ihtisas alanları dışında “Mesleki, Teknik Jüri”** görevini üstlenmek zorunda kalacaklardır.
- AKM Alanında Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Büyükşehir Belediyesi'nin planlama yapması yasal değildir. Bu konuda 23 Mart 2005 tarihinde TBMM'sine bir soru önergesi verilmiştir. **2302 sayılı kanuna göre AKM alanındaki planlama ve yapı işlerinin Bayındırlık ve İskan Bakanlığınca yaptırılması kanun hükmüdür.**
- **2450 sayılı kanuna göre AKM alanında yapılabilecek kültür yapıları belirlenmiştir.** Bu alanda 7500 kişilik Kapalı Spor Salonu, Adliye Sarayı ek binası gibi yapılar yapılamaz.
- Yap-İşlet-devret modeli ile yaptırılacak ticari amaçlı Kültür Merkezi, AKM kanununun gerekçe ve amaçları ile çelişmektedir.
- Mevcut AKM binasının bırakın yıkılmasını, yıkılmasının tartışılması dahi yasal değildir. Böyle bir yaklaşım **MİLLİ SERVETİN HEBA EDİLMESİ DEMEKTİR.**

Sonuç olarak;

Milli Komite'nin Başkanı Cumhurbaşkanımız Sayın AHMET NECDET SEZER'e aşağıda belirlenen hususları arz etmeyi görev kabul ediyoruz:

Mesleki, teknik ve yasal açılardan, 17.Milli Komite toplantısında alınan karara göre hazırlanmış olan AKM Alanının beş bölgesinin bütününe kapsayan, Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Ankara Büyükşehir Belediyesi tarafından hazırlanmış olan yasal, teknik ve mesleki sakıncaları olan planın, 18. Milli Komite toplantısında görüşülmesi yanlış kararlar verilmesi sonucunu doğuracaktır.

“Ödenek Sorunu” mevcut projelerin iptaline neden olmamalıdır. Türkiye Cumhuriyeti'nin bu sorunu zaman içinde çözeceğine inanıyoruz. Ayrıca ödenek sağlamanın “bütçe” dışında da yöntemleri olduğunu hatırlatmak isteriz.

Bu önemli kültür projelerinin “hipodrom alanının ve diğer alanların bakımsızlığı” ile “ödenek sorunu” bahane edilerek iptal edilmelerinin, planlamayı istediği gibi yapmak koşulu ile “ödenek” sağlayacağını ifade eden ankara büyükşehir belediyesinin kullanımına verilmelerinin geri dönülemeyecek büyük bir tarihi yanlış olacağını da takdirlerinize arz ederiz.

T.B.M.M.’nin kuruluşunun 85. yıldönümünü kutlayacağımız şu günlerde, büyük Atatürk’ün 1920’lerden beri düşlediği, Türkiye Cumhuriyeti’ne ve başkenti’ne yakışır kültür yapıları ankara ve ankaralılar için bir istek değil mecburiyettir.

TMMOB Şehir Plancıları Odası Ankara Şubesi

TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi

TÜRK Serbest Mimarlar Derneği

ANKARA ŞUBE

ENGELSİZ BİR BESTEKAR SOKAK İÇİN ÇALIŞMALAR BAŞLADI

Kavaklıdere Dayanışma ve Güzelleştirme Derneği’nin (Kavaklıderem) yürütücülüğünde, Şehir Plancıları Odası Ankara Şubesi, Bilkent Üniversitesi Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık Fakültesi Kentsel Tasarım Bölümü, Çankaya Belediyesi Engelliler Hizmet Müdürlüğü, Engelsiz Yaşam Derneği ve Gazi Rotary Kulübü ortaklığında Çankaya bölgesindeki Bestekar Sokak’ı tüm kullanıcılar için engelsiz bir sokak yapmak için bir proje çalışmasına başlandı.

2004 yılı Kasım ayından başlamak üzere çalışmaların devam ettiği ve Şubemiz adına Şube Başkanı Eser Atak’ın yer aldığı bu proje ile:

- Sokağın engellerden arındırılarak, herkes için kolay ulaşılabilir, güvenli olarak kullanılabilir hale getirilmesi,
- Konu ile ilgili toplum duyarlılığının artırılması,
- Sokakta gerçekleştirilecek düzenleme çalışmalarının kentin diğer sokak ve caddeleri için de örnek oluşturması,
- Belediye, STK, Üniversite ve özel sektör işbirliği ile gerçekleştirilecek bu proje modelinin diğer kentsel projeler için de uygulanabilir bir model oluşturması hedeflenmektedir.

Projenin öncelikli hedefi toplumsal bir duyarlılık ve bilinç yaratmak... Proje aşamaları içinde Bilkent Üniversitesi peyzaj mimarlığı öğrencileri tarafından sokakta engel oluşturabilecek alanların fotoğrafları çekildi ve Sokak'ta bir sunum gerçekleştirildi. İkinci aşamada ise 4 Mayıs 2005 Çarşamba günü saat 12:30'da Bestekar Sokak'ta gerçekleştirilen etkinlikte; sokağın giriş ve çıkışlarına proje ile ilgili bilgilendirme pankartları asıldı, sokaktaki tüm engeller taranarak engel oluşturabilecek uygulamalar işaretlendi, proje alanı projeyi anlatan çeşitli malzemelerle donatılarak sokakta yaşayanlara ve işyeri bulunanlara proje tanıtım broşürleri dağıtıldı.

Projenin bundan sonraki aşamasında Bestekar Sokak'ın bir bölümü için bir proje hazırlanacak ve bu projeye öngörülecek düzenlemeler, proje yürütücüleri ve semtlilerin katılımıyla değerlendirilecektir. Son aşamada ise Çankaya Belediyesi tarafından bu projeye göre düzenlenmesi hedefleniyor.

ANKARA ŞUBE

İYİ UYGULAMALAR ÖDÜLÜ KOMİSYONU ÇALIŞMALARINA BAŞLADI

Şubemizce, “ŞPO Ankara Şube Raci Bademli İyi Uygulamalar Ödülü” adı altında kent planlama/şehircilik konularında uygulanmış başarılı projelere ilişkin bir değerlendirme, envanter, arşivleme ve ödüllendirme amaçlı olmak üzere 2003 yılında bir çalışma başlatılmıştı.

2004 yılında birincisi gerçekleştirilen ve iki yılda bir düzenlenmesi kararlaştırılmış olan “İyi Uygulamalar Ödülü”nün ikincisi 2006 yılında gerçekleştirilecektir. Yarışmanın bu yıl Ankara Şube'nin etkinlik bölgesi ile sınırlı kalmayıp ülke çapında yapılmasının daha anlamlı olacağı düşünülmüş ve bu önerimiz Genel Merkez Yönetimine iletilmiştir.

“TMMOB Şehir Plancıları Odası Raci Bademli İyi Uygulamalar Ödülü” adı altında Ankara Şube sekreteryahında gerçekleştirilecek yarışma için İyi Uygulamalar Ödülü komisyonu Gülten Kubin, Serdar Karaduman, Buğra Gökçe ve Sibel Küçük'ün katılımıyla çalışmalarına başladı. Komisyon, yarışma şartnamesini kesinleştirme aşamasındadır.

ANKARA ŞUBE

NETCAD VE AUTOCAD EĞİTİMİ TOPLU KONUT İDARESİNDE DEVAM EDİYOR

Katılımcıların çoğunluğunu lisans ve yüksek lisans öğrencilerinin oluşturduğu 3 grup NETCAD ve 1 grup AUTOCAD eğitimlerinden sonra T.C. Toplu Konut İdaresi'nin (TOKİ) talebi üzerine TOKİ'de AUTOCAD v2005 Plan Çizim Uygulamaları Eğitimi gerçekleştirildi.

06 Mayıs 2005 tarihinden başlamak üzere yine TOKİ'nin talebi üzerine Netcad/Planet ve İmar Planı Çizim Uygulamaları Eğitimi verilmeye başlanmıştır.

ANKARA ŞUBE

ŞUBE GÜNCESİ

16 Nisan 2005: Şube Yönetim Kurulu Üyelerinden S. Zafer Şahin'in katılımıyla Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği'nin yöneticileri ve öğrencileri ile birlikte tarihi Ankara Gezisi gerçekleştirildi.

16 Nisan 2005: TMMOB Danışma Kurulu'na Şube Başkanı Eser Atak ve Şube Sekreteri Sibel Küçük katıldı.

19 Nisan 2005: Mimarlar Odası Ankara Şubesi'nde, Güvenpark'taki dolmuş ve otobüs duraklarına ilişkin Atölye Çalışmalarının sonuçlarının değerlendirildiği toplantıya Eser Atak katıldı.

21 Nisan 2005: Atatürk Orman Çiftliği'nin Ankara için öneminin değerlendirildiği Kanal B'de yayınlanan GÖKKUŞAĞI programına Eser Atak katılarak AOÇ'nin korunmasının önemine değindi ve yapılması gerekenler hakkında görüşlerini dile getirdi.

22 Nisan 2005: Bağımsız Cumhuriyet Partisi Ankara İl Örgütü Şubemizi ziyaret etti. Eser Atak ve Sibel Küçük'ün hazır bulunduğu, Ankara'ya ve siyasete dair birçok konunun konuşulduğu görüşme 1,5 saat sürdü.

22 Nisan 2005: Mesleki Gelişim ve İstihdam Komisyonu toplantısı gerçekleştirildi.

26 Nisan 2005: İyi Uygulamalar Komisyon toplantısı, Buğra Gökçe, Gülten Kubin, E.Serdar Karaduman ve Sibel Küçük'ün katılımıyla gerçekleştirildi.

03 Mayıs 2005: TMMOB Ankara İl Koordinasyon Kurulu'nun önümüzdeki günlerde gerçekleştireceği etkinliklerin konuşulduğu ve değerlendirmelerin yapıldığı toplantıya Sibel Küçük katıldı.

04 Mayıs 2005: Şubemizin de içinde yer aldığı "Bestekar Sokak'ı engellerinden arındırıyoruz" etkinliğine Eser Atak ve Sibel Küçük katıldı.

BASINDA ŞUBE

30 Mart 2005: “Bestekar’da engeller kalkıyor” başlığı ile Sabah Ankara, Şubemizin de içinde yer aldığı çalışma grubunun ‘Engelsiz Sokak’ projesi hakkında bilgi verdi.

25 Nisan 2005: “İstek değil mecburiyet” başlığı ile Hürriyet Ankara, AKM Alanında Kùltür ve Turizm Bakanlığı ile BùyükŐehir Belediyesi’nin ortak proje hazırlaması kararına ilişkin, Mimarlar Odası, Türk Serbest Mimarlar Derneği ve Şubemizin gerçekleştirdiği ikinci basın açıklamasına yer verildi.

04 Mayıs 2005: “Bestekar ‘engel-siz” başlığı ile Hürriyet Ankara, Şubemizin de içinde yer aldığı çalışma grubunun ‘Engelsiz Sokak’ projesi kapsamında Bestekar Sokak’ta gerçekleştirilecek eyleme yer verdi.

05 Mayıs 2005: “Engeller fiŐlendi” başlığı ile Hürriyet Ankara, “Bestekar’ı ‘engel-le-me’ başlığı ile Sabah Ankara, “Engel – le – me!” başlığı ile Gazete Ankara Bestekar Sokak’ta projenin ikinci kapsamı olan Bestekar Sokaktaki engelleri iŐaretleme eylemine yer verdi.

06 Mayıs 2005: “Ankara ‘plancısını’ yitirdi” başlığı ile Cumhuriyet Ankara, Şube Başkanımız Eser Atak ve II. Başkanımız Serdar Karaduman’ın Prof.Dr Gönül Tankut hakkındaki görüşlerine yer verdi.